

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Državni udar in diktatura v Bolgariji

Kralj Boris je razpustil parlament in imenoval diktatorsko vlado

Sofija, 19. maja. Po brezuspešnih poizkusih za parlamentarno rešitev že nad teden dni trajajoče vladne krize se je kralj Boris odločil za energično razčiščenje nevzdržnega položaja. V pretekli noči je v popolnem soglasju z vojsko razpustil parlament in imenoval izvenparlamentarno vlado, sestavljeno iz ljudi njegovega osebnega zaupanja. Novi vladi, ki bo vladala brez parlamenta, načelno ugledni in popularni državnik Kimov Georgijev, ministri pa so zastopniki vojaških krogov in politiki izven strank. Državni prevrat se je izvršil s pomočjo vojske, ki je zasedla vse javne urade in blokirala prestolnico. V javnosti je bila izprememba režima sprejeta docela mirno in po večini z odobravanjem. Nova vlada ima nalogo sanirati gospodarske, finančne in politične prilike ter dvigniti duh narodne sloge, v zunanje političnem pogledu pa delati za poglobitev odnošajev z drugimi državami, pred vsem pa s sosedi na Balkanu.

Sofija, 19. maja p. Že nad teden dni je trajala kriza bolgarske vlade. Kljub vsem prizadevanjem, doseči sporazum med političnimi strankami v svrhu sestave nove, za delo sposobne vlade, ki je v sedanjih težkih gospodarskih prilikah neobhodno potrebna, se je notranji politični položaj le še bolj poostiril in v poučenih krogih so že nekaj dni sem napovedovali, da se bo cela stvar končala z odločnim činom kralja Borisa, da se reši vladna kriza in postavi uprava države na zdrave in čvrste temelje. Te napovedi so se danes uresničile in Bolgarija je dobila novo izvenparlamentarno vlado, sestavljeno v glavnem iz predstavnikov vojske ter bivših ministrov, pristašev tako zvane skupine »Zveno«.

Fašisti so se hoteli s silo polastiti oblasti

Položaj, kakršen je bil zadnje dni, je zahteval, da se ta izprememba režima izvrši skrajno oprežno in ob uporabi najobsežnejših varnostnih ukrepov. Dolgotrajnost vladne krize je bila dobrodošla raznim podzemskim blokom, ki so se pripravljali, da sami izvrše državni prevrat. Voditelj te akcije je bil bivši ministri predsednik Cankov, ki so ga podpirali tudi komunisti in ostali politični nezadovoljnejši. Snoch so dobile oblasti v roke nepobiten dokaz, da pripravljali Cankov državni udar. Za jutrišnji dan je sklical Cankov v Sofijo veliko fašistično zborovanje, na katero bi imelo po zatrjevanju njegovih pristašev priti 30 do 50 tisoč ljudi. Cankov je nameraval pretvoriti to zborovanje v demonstracijo proti vladi ter z organiziranimi četami zasedati javna poslopja in se polastiti državne oblasti.

Nasprotniki fašističnega pokreta so na hitro roko osnovali protifašistični odbor in sklicali veliko zborovanje že za danes zvečer, da bi na ta način spravili v Sofijo čim več ljudi, s katerimi so nameravali napasti jutrišnji zbor Cankova in preprečiti njegovo namero. To bi brez dvoma dovelo do krvavih spopadov in zelo verjetno je, da bi se bili sprili obstoječe politične napetosti razvili dogodki, slični onim 6. junija l. 1923. Da prepreči ponovitev teh že žalostnih dogodkov, se je kralj Boris odločil za energične ukrepe.

Izjemno stanje v Sofiji

Davi zarana so zasedli sofijske ulice močni oddelki vojaštva in policije. Še preden se je mesto prebudilo, so zdrevili po ulicah avtomobili, polni vojaštva in orožništva. Vojaštvo je zasedlo vsa javna poslopja, blokiralo kolodvor in zaprlo vse dohode v mesto. Sprva ni nihče vedel, za kaj prav za prav gre. Splošno se je domnevalo, da je bil izvršen atentat na kako važno politično osebo. Orožništvo in policija sta začela vršiti hišne preiskave od ulice do ulice. Izvrtajnih je bilo mnogo aretacij. Do 9. jutraj je bilo prepejanih v zapore več sto ljudi, med njimi mnogo politikov, o katerih se je mislilo, da bi mogli nasprotovati novemu stanju.

Ko so se pojavili na ulicah ljudje, ki so hoteli na svoje delo, so jih policijske patrulje zavračale nazaj v hiše, opozarjajoč na to, da ne sme nihče zapustiti svojega stanovanja ter da morajo ostati zaprte trgovine, tovarne, obrtniške delavnice itd. Tudi državnim uradnikom je bilo sporočeno, da se v državnih uradih danes ne bo delalo.

Tako v notranjem, krajevnem, kakor medkrajevnem in v prometu z inozemstvom so bile ukinjene vse telefonske zveze. Tudi od zunaj niso pustili nikogar v mesto ter so patrulje zavrnile celo kmete, ki so iz okolice pripeljali na trg živila. Prav tako tudi nihče ni smel zapustiti mesta. Kolodvor je bil blokirán od vojaštva in se sploh niso izdajale vozne karte. Tudi izmed potnikov, ki so se z vlaki pripeljali od zunaj, ni smel nihče zapustiti kolodvora. Obširne preiskave so se vršile zlasti v predme-

stjih, kjer se je moral vsakdo legitimirati, a kdor je bil količkaj sumljiv, so ga odvedli v zapor. Šele opoldne, ko so že izšle posebne izdaje listov z objavo ukaza o imenovanju nove vlade in s proklamirano vlado, je javnost izvedela, kaj se je prav za prav zgodilo. Vojaštvo se je v prvih popoldanskih urah umaknilo z ulic, javna poslopja pa so še nadalje zastražena.

Simpatičen odziv med prebivalstvom

Po prvih vestih iz notranjosti države je bila izprememba režima prav tako kakor v Sofiji sprejeta mirno ter z večjim ali manjšim odobravanjem. Ukinitev dosedanjega parlamentarnega režima pozdravljajo zlasti široki sloji naroda, ki si žele mirnega življenja in treznega dela za ozdravljenje gospodarskih prilik. Dosedanje politično stanje je grozilo, da se pretvori v nove krvave nemire, zlasti ker so razne podzemne skupine zavzele v zadnjem času tak razmah, da so bili krvavi dogodki neizbežni. Zato smatrajo v bolgarski javnosti, da so bili ukrepi kralja Borisa ne samo upravičeni, marveč neobhodno potrebni.

Predsednik vlade o svojih nalogah

Predsednik nove vlade g. Georgijev je danes popoldne sprejel inozemske novinarje ter jim o programu svoje vlade izjavil: Po želji kralja Borisa ima vlada v strogo določenem okviru naloge, ki jih mora izvršiti. Predvsem bo vlada skrbela za prijateljsko in mirno sodelovanje z vsemi narodi, v prvi vrsti pa za dobre sosedske odnose in čim tesnejše sodelovanje na Balkanu. Kar se tiče notranje politike, je kraljeva želja, da kar najbolj delamo za odstranitev hude gospodarske, socialne in duhovne krize in da ustvarimo pogoje za miren in uspešen napredek celokupnega bolgarskega naroda. Vlada bo storila vse, kar je v njeni moči, da v polni meri zadosti tej veliki in težavni nalogi. Potrebne bodo za to velike izpremembe tako v notranji kakor zunanji politiki.

Sestava vlade

Sofija, 19. maja. AA. Bolgarska telegrafska agencija poroča: Danes ob 10. dopoldne je Nj. Vel. kralj Boris podpisal ukaz, s katerim razrešuje vlado Nikole Mušanova, ki je začasno vodila državne posle še po svoji demisiji.

Nato je kralj podpisal drugi ukaz. Z njim je imenoval za predsednika ministrskega sveta in za zastopnika zunanjega ministra Simona Georgijeva, bivšega prometnega ministra.

S tretjim ukazom je kralj imenoval tele člane nove vlade: minister notranjih poslov in zastopnik pravosodnega ministra: Peter Midilev, general v pokoju in predsednik Udruženja rezervnih oficirjev; finančni minister: Peter Todorov, bivši minister;

minister vojske: general Peter Zlatev;

prosvetni minister: Janaki Mihov, bivši minister;

minister trgovine in zastopnik kmetijskega ministra: Bojadžijev, bivši guverner bolgarske narodne banke;

minister za gradnje in zastopnik železniškega ministra: Nikola Zaharijev.

Smernice za vlado

Sofija, 19. maja. AA. Bolgarska telegrafska agencija poroča:

Imenovanje nove vlade je vsa javnost sprejela mirno. Nikjer ni bilo nikakih incidentov. V vsej Bolgarski vladata popoln red in mir. Listi so izdali posebne izdaje.

V svoji zunanji politiki se bo nova vlada ravnala po smernicah dobrih odnošajev z vsemi državami, pred vsem

pa z bolgarskimi sosedi.

V notranji politiki pa bo vlada skrbela za notranji mir in narodno slogo. Vse svoje sile bo posvetila ublažitvi in odstranitvi hude gospodarske in moralne krize, ki zdaj pritiska na Bolgarskem.

Ob 17. se je vlada sestala k prvi seji.

Razpust Sobranja

Sofija, 19. maja. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Nj. Vel. kralj Boris je podpisal ukaz o razpustu sobranja.

Spremembe v Sofiji

Sofija, 19. maja. AA. S pravkar izdanimi ukazi sta imenovana: za upravnika policije v Sofiji Vladimir Nacev, bivši ravnatelj javne varnosti in bivši narodni poslanec;

za predsednika sofijske občine inž. Ivanov, bivši ravnatelj prestolniškega vodovoda.

Prve vesti v Beogradu

Beograd, 19. maja. M. Prve vesti o dogodkih v Bolgariji so prispele v Beograd ob 10.30 dopoldne. Takrat se je izvedelo, da se pripravljala v Bolgariji nekaj izrednega, vendar pa nihče ni vedel še nič podrobnejšega. Začudenje je vzbudilo dejstvo, da so prihajali vlaki iz Bolgarije v Caribrod brez potnikov iz bolgarske prestolnice. Sprva so se širile najbolj fantastične vesti in šele proti poldnevju se je izvedelo za pravo stanje stvari. Telefonske zveze z Bolgarijo so bile ves dopoldan prekinjene, tako da ni bilo mogoče dobiti nikakih direktnih informacij. Doznanlo se je samo to, da je bilo davi v Sofiji proglašeno obredno stanje in da je kralj Boris izvršil izpremembo režima s pomočjo vojske.

Delovni program novega režima

Vladin proglas na narod — Dalekosežna notranja preureditev države — Ukinjenje občinske avtonomije — Soglasnost vojske

Sofija, 19. maja. AA. Nova vlada je izdala na bolgarski narod proglas. V začetku proglasa navaja vlada, da se je izvršila izprememba vlade, nato pa takoj ugotavlja, da so vlade, imenovane na podlagi strank, doživele popolne neuspehe. To pa zato, ker so se stranke cepile v vedno nove politične skupine in je v strankah prišlo do notranjih sporov. To stanje je moralno izzvali splošno zmedo, a je tudi demoraliziralo ljudske množice. Razen tega je to stanje oviralo redno delovanje državnih ustanov. Ponekod so se celo pojavili primeri, da so te ustanove začele delovati proti sami državi. Iz vseh teh razlogov ni bilo mogoče sestaviti trajne vlade, ki bi bila mogla premagati hude gospodarske razmere. Tako je prišlo do imenovanja izvenstrankarske vlade.

Ta izprememba se je izvršila s pomočjo vojske, ki se je splošno razsulo in dotaknilo in ki se zaveda dolžnosti, da prestea to nevarno stanje in da omogoči preobrat v boljše čase. Glavne točke programa izvenparlamentarne vlade so:

1. Preureditev države z združitvijo posameznih ministrstev in z zmanjšanjem števila okrajev, občin in državnih ustanov.

2. Imenovanje trajnih občinskih uprav z občinskimi načelniki, ki jih postavi vlada.

3. Stabilnost državnega uradništva.
4. Okrepitev državne avtoritete in kredita z uravnoteženjem državnega proračuna in z novimi finančnimi viri.
5. Olajšanje kreditnih pogojev, zlasti za kmetovalce in obrtnike.
6. Kulturni dvig podeželja.
7. Ureditve industrijske proizvodnje v skladu s potrebami države in s tem, da se cene teh proizvodov znižajo.
8. Nova tržišča za bolgarske pridelke.
9. Borba proti brezposelnosti, preskrba dela in strogo izvajanje socialnega zakonodajstva.
10. Temeljita preureditev šolstva.
11. Reforma sedstva, tako da postane eksplodativnejše in pristopnejše prebivalstvu.
12. Vzpostavitev avtoritete državne oblasti na vsem državnem področju.
13. Dobri odnošaji z vsemi državami, v prvi vrsti s sosedi.
14. Vzpostavitev odnošajev s Sovjetsko Rusijo.

Vlada pravi na kraju tega proglasa: Nova vlada ki prihaja v imenu notranjega mira in zaradi združitve vseh narodnih sil, računa s podporo celokupnega bolgarskega naroda.

Vtis v Beogradu

V beograjskih političnih krogih so s polnim razumevanjem sprejeli poročilo o prevratu v Bolgariji — Politika zblíževanja se bo nadaljevala

Beograd, 19. maja. M. Prve vesti o izpremembi režima v Bolgariji so prispele v Beograd danes kmalu popoldne in so v vsej politični javnosti napravile velik vtis. V akciji kralja Borisa vidijo v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih odločen poizkus politične in gospodarske sanacije Bolgarije. Po nizu poizkusov, da se zadnja vladna kriza reši parlamentarnim potom in po neuspehih za dosego sporazuma med vodilnimi parlamentarci, je kralj Boris s pomočjo vojske danes dopoldne izvršil državni udar ter poveril upravo države vladni narodne sloge, sestavljene od ljudi, ki uživajo njegovo zaupanje in ki so v vsej bolgarski javnosti znani kot politiki velikega formata in kot ljudje močne roke.

Novi režim prevzema vodstvo države pod najtežjimi okolnostmi. Kakor vsaka diktatura, mora tudi nova bolgarska vlada računati z reakcijo v notranjosti pri politiki in bivših parlamentarcih, pa tudi z nezaupanjem, ki bi se moglo pojaviti v inozemstvu, ki ni dovolj obveščen o notranjih bolgarskih razmerah ter o programu vlade osebnega zaupanja kralja Borisa.

V jugoslovenskih političnih krogih smatrajo, da je bil državni udar v Bolgariji izvršen pod silo razmer in da je kralj Boris postopal tako, kakor to zahtevajo pravi in najčistejši interesi bolgarskega naroda. Uprava države je notranja zadeva njenih upraviteljev, a inozemstvo presoja vsako vlado po njenih delih in uspehih v državi in v mednarodnih odnošajih. Nadejamo se, da so člani nove bolgarske vlade prav tako naklonjeni solidarnosti balkanskih narodov, kakor sam bolgarski kralj Boris, ki si je izbral te nove sodruke v težkih trenutkih, ko se nahaja Bolgarija na preokretu mnogih resnih dogodkov ne samo na znotraj, marveč tudi v svoji zunanji politiki.

Možje, ki so v novi bolgarski vladi, ter njihovo dosedanje delo, so jamstvo, da bo Bolgarija tudi pod novim režimom nadaljevala politiko sporazumevanja na tako široki osnovi, kakor je to delala dosedanja bolgarska vlada. Jugoslavija bo s svoje strani iskreno nadaljevala politiko zblížanja z bolgarskim narodom na splošnih osnovah, na katerih sloni modra iniciativa jugoslovenskega vladarja v pogledu političnega in gospodarskega zblížanja med Bolgarijo in Jugoslavijo ter med Bolgarijo in vsemi ostalimi balkanskimi narodi.

Zemljedejci bodo podpirali novi režim

Sofija, 19. maja. AA. Minister za gradnje in železnice Nikola Zaharijev, ki je bil podpredsednik v razpuščenem Narodnem sobranju in ki pripada zemljoradniški skupini, je nocoj izjavil novinarjem, da bo zemljoradniška zveza podprla novo vlado in njene socialne in gospodarske reforme v korist bolgarskega kmeta.

Bivši poslanec zemljoradniške skupine Aleksander Stambolijski, Georgije Dimi-

trov je izjavil zastopnikom listov, da bo njegova organizacija podpirala vlado, zlasti če se bo ravnala po smernicah pokojnega Aleksandra Stambolijškega. Ta skupina se ne bo ozirala na osebno sestavo nove vlade, temveč samo na njeno delo.

Spremembe v vojski

Sofija, 19. maja. p. Izšel je ukaz o nekaterih važnih izpremembah v vojski. Za načelnika generalnega štaba je imenovan general Jovov, dosedaj upravnik vojne akademije; za komandanta sofijske garnizije je imenovan general Busilov, ki je bil dosedaj pomočnik vojnega ministra. Prav tako je imenovan tudi več novih poveljnikov divizij in polkov.

Sodba emigrantov

Zagreb, 19. maja. p. Bivši minister v vladi Stambolijškega, Kosta Todorov, ki se slučajno mudi v Zagrebu, je o novem stanju v Bolgariji nocoj izjavil novinarjem:

Za nas zemljoradnike iz opozicije novi režim v Bolgariji ne predstavlja prav nič kakega presenečenja. Mi smo to pričakovali za jesen, a sedaj je prišla ta izprememba še prej. Pozdravljamo novo vlado že zaradi tega, ker prihaja iz onih vojaških in političnih krogov, ki zastopajo v pogledu notranje politike one osnovne ideje reformacije, ki jih zastopamo mi, v zunanji politiki pa so člani nove vlade odločni prijatelji bratskega sporazuma z Jugoslavijo. Oseba predsednika vlade Georgijeva nam je jamstvo poštenosti, značajnosti in vdane službe narodu. Mi bomo to vlado podpirali pod pogojem, da bo uvedla v Bolgariji režim reda, pravičnosti in socialnih reform.

Sofija, 19. maja. p. Bivši minister in dolgoletni emigrant Obov je izjavil o izpremembi režima: Nova vlada je sestavljena izven parlamenta. Izgleda, da državni poglavar zaradi dekadence političnih strank ni mogel najti drugega izhoda. Če tudi je nova vlada izvenparlamentarna, bo imela po ljudih, ki so v njej, dovolj moralne moči za razčiščenje zapletene politične situacije in že v naprej se lahko reče, da uživa popolno zaupanje bolgarskega naroda. Predsednik vlade Georgijev je bil sicer minister v Cankovi šestojunijski vladi, toda izstopil je iz vlade s protestom proti njenim metodam. Georgijev uživa velik ugled pri vsem narodu, ker je pošten človek, idealist in velik patriot.

Novi mošje

Sofija, 19. maja. p. Nova bolgarska vlada je sestavljena izključno iz neparlamentarcev in predstavnikov vojske. Glede političnega obeležja posameznih članov nove vlade je treba naglasiti, da so to ljudje, ki so sicer zelo aktivno sodelovali v bolgarskem političnem življenju, ki pa so se že davno ločili od sedanjih političnih strank in že dolgo pridigali potrebo narodne sloge. Kakor znano, je iz bivše stranke Aleksandra Cankova zaradi raznih nasprotnosti in neoglasij z njegovo politiko izstopilo mnogo uglednih članov, ki so ustanovili novo idejno, neustrankarsko skupino »Zveno«, čije odličan član je med drugimi n. pr. tudi bivši minister Dimo Kasazov, sedanjí predsednik bolgarske - jugoslovenskega društva v Sofiji. Ta skupina ni nastopala nikdar kot politična stranka, propagirala pa je od vsega početka zdrave osnove za veliko organizacijo združenja bolgarskega gospodarskega in političnega življenja. Cilj te skupine je bil, ustvariti iz notranje politično razkosane Bolgarije gospodarsko močno, politično trezno in spoštevno državo. Toda sprito dosedanjih političnih razprtij akcija »Zveno« ni mogla priti do pravega izraza. Pri sedanjih izpremembah režima pa je prišlo v vlado več odličnih članov »Zvena« in zato se more upravičeno pričakovati, da bodo ideje te skupine prešle v delo.

Na čelu nove vlade je Kimon Georgijev, rezervni polkovnik in bivši notranji minister v vladi Cankova. Takrat pa ni bil dolgo na ministrskem položaju, ker ni soglašal s predednikom devtojunjske vlade, marveč je izstopil in postal eden vodilnih članov »Zvena«. V bolgarski javnosti velja Georgijev za politika čistih rok in poštenih namenov. Rojen je bil v Tatarbasardžiku. Sodeloval je v balkanski in svetovni vojni ter je v vojni izubil tudi eno oko. Georgijev je bil sicer eden glavnih organizatorjev šestojunijskega prevrata, ki je vrgel režim Stambolijškega. Ni pa bil osebno proti Stambolijškemu in njegovi politiki, marveč je smatral, da je iz notranje političnih razlogov potrebna izprememba režima. S krvavimi nasilji novega režima se ni strinjal in se je zato kmalu umaknil.

Druge markantna oseba v novi vladi je finančni minister Peter Todorov. Rojen je v severni Bolgariji in star okoli 50 let. Bil je član radikalne stranke in je pred 9. junijem igral v bolgarskem političnem življenju zelo vidno vlogo. Todorov velja za enega najbolj znanih in sposobnih bolgarskih finančnikov in je že parkrat bil finančni minister. Pripada skupini politikov, ki izdaja »Luč« ter je eden najbolj aktivnih članov in propagatorjev idej »Zvena«. Že pred letom dni je napisal knjigo »Program Bolgarije«, v kateri se odločno zavzema za zblížanje z Jugoslavijo in smatrajo ga v bolgarski politični javnosti za najboljšega prijatelja Jugoslavije.

Novi notranji minister je upokojeni general Peter Midilev, ki je obenem predsednik Zveze rezervnih oficirjev, ena

TUDI VI
obiščite
XIV.
Ljubljanski
velesejem
od 30. maja
do 10. junija

Železniška iskaznica za POLOVICNO VOZNIŠO se dobi pri blagajnah vseh železniških postaj in velja Din 5.—

Permanentne veleseljske legitimacije se dobe pri Putniku, denarnih zavodih in občinskih uradih.

40.000 m² obsega sejmišče.

Vsakovrstno blago. Specijalne razstave: Kartografska, gospodarska, reklamno-propagandna ruska.

Priključeno velikomestno zabavišče. Zdržite koristno z ugodnim!

4598

najvplivnejših in najmočnejših bolgarskih organizacij. Na glasu je kot človek treznih nazorov ter kot pameten politik. Tudi on je aktiven član uprave Bolgarsko-jugoslovenske lige v Sofiji.

Novi minister vojske general Peter Zlatev je aktiven general, uživa reputacijo zelo sposobnega oficirja ter ima v vseh vojaških krogih velik ugled in vpliv. Prosvetni minister Janaki Molov je bil dolgoletni predsednik Sobraja in je

veljal za pristaša Cankova. Prometno ministvo je prevzel Nikola Zaharijev, eden izmed vodilnih članov Zemljedejske zveze, ki uživa glas zelo pomirljivega politika. Končno je v vladi tudi še Kosta Bojadžijev, ki je prevzel resor gošpodarskega ministva. Kot dolgoletni guverner Narodne banke podrobno pozna bolgarske finančne in gospodarske prilike in zato pričakuje, da bo kot minister za gospodarstvo mogel državi zelo mno-

Tragedije in komedije sofijskega prevrata

Alarm o polnoči — „Vi niste več predsednik vlade“ — Namesto v zapor na ministrski fotelj — Slovo g. Mušanova

Sofija, 19. maja. p. O današnjem prevratu se doznajajo še naslednje podrobnosti: Vojaške enote sofijske garnizije so bile skoro docela neopazno alarmirane točno o polnoči. Dobile so nalog, da blokirajo Sofijo na vseh straneh. Prva zapoved se je glasila, naj takoj zaseejo vse poštno in telefonske urade. Železniško postajo in električno centralo. Obenem so vojaške patrulje krenile na ulice in vsakogar, na kogar so naletele, vrnilo tja, kjer se je doslej nahajal, bilo to doma, v kavarni, gostilni ali gledališču. Okoli 3. zjutraj je bilo sporočeno vsem redakcijam sofijskih listov, da je Sofija blokirana in da so prepovedani vsi privatni telefonski razgovori ter kretanje po ulicah. Poslej za to določeni oficirji so posetili posamezne redakcije in odredili, da se iz pripravljenih izdaj listov zaplenijo vse vesti o blokadi in vladni krizi. Šele proti jutru je bilo izdano dovoljenje, da se smejo tako očiščeni listi ekpedirati.

Vodstvo vseh policijskih komisariorov so prevzeli oficirji. Trg Aleksandra Nevskega je zasedla konjenica s topništvom. Na vseh križiščih so bile postavljene mitraljeze, pred Narodnim gledališčem pa je bila postirana baterija topništva. Obenem z zasedbo ministrstev in javnih uradov so bila blokirana tudi vsa stanovanja ministrov do sedanjega vlade. Vojska je ta nalog izvršila brez vsakega incidenta. Nihče izmed ministrov ni mogel zapustiti svojega stanovanja. Ko so Mušanova obvestili, da je vojsko obklopljeno njegovo hišo, je stopil k telefonu in zahteval zvezo z ministrom vojske. »Zasebni razgovori so prepovedani!« so mu odgovorili a telefonske centrale. »Tu je predsednik vlade! Hočem govoriti z vojnimi ministrom!« je protestiral Mušanov. »Vi niste več predsednik vlade!« mu je odgovoril oficir iz telefonske centrale ter prekinil zv-zo.

Enako se je zgodilo notranjemu ministru Gičevu. Tudi on je protestiral, ko ni dobil zveze, toda oficir na centrali mu je odgovoril: »Niste več minister!«

Ko so bile zasedene vse ulice in vsi uradi, je oficirska patrulja privadila na policijsko direkcijo novo imenovanega ministra Zaharijeva, ki pa o tem ni imel niti pojma. Bil je ves preplašen in trdno prepričan, da ga hočejo aretirati. Ko so mu sporočili, da je imenovan za ministra, tega ni hotel verjeti.

Z enakim prepričanjem je prišel na policijsko direkcijo v spremstvu vojaške patrulje tudi načelnik prometnega ministva inž. Skurov. Ob 9. dopoldne so pozvali na policijsko tudi pomočnika direktorja Tiskovnega urada Kuliseva, nakar so takoj sestavili proklamacijo na narod in jo oddali v državno tiskarno.

Na policijski direkciji je neprestano zasedala nova vlada, čeprav se uradno ni bila imenovala. Tja so prihajali generali in oficirji ter sprejemali povelja. Ob 6. zjutraj je prišel na policijsko direkcijo tudi dotedanji ministrski predsednik Mušanov v spremstvu adjutanta kralja Borisa polkovnika Lukaša. Kralj Boris je malo prej pozval Mušanova na dvor in mu sporočil svoje ukrepe. Mušanov je brez ugovora izročil vso oblast svojemu nasledniku, Zamišljen je počasnih korakov zapustil policijsko direkcijo ob 8.30 in krenil proti domu. Novinarji, ki so se medtem na poziv vlade zbrali na policijski direkciji, so takoj obkloplili Mušanova in ga obsuli z vprašanji, kaj se dogaja. »Obrnite se na koga drugega,« je malobesedno odvrnil sicer vedno napram novinarjem zelo zgovorni g. Mušanov, »mene pa pustite pri miru! Sedaj boste že videli tudi novinarji, kaj se pravi parirati!«

Starikava mladina mladeniški starci.

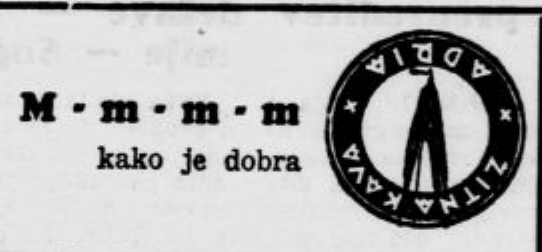
Kakor zveni to protislovno, vendar naletno na take pojave na vsakem koraku. Pojdite po živahni ulici in motrite mimo-ldoče! Na večini mladih ljudi boste opazili sledove preranega staranja, a ravnotako boste zapazili znake mladeniške svežosti na mnogih starejših ljudeh. Oba pojava izpričujeta stanje, v katerem se nahaja center vse ljudske življenjske sile: ustrojstvo za čiščenje telesa. Zelodec s pripojenimi organskimi aparati kot črevesjem, ledvicami, jetri, mehurjem itd. ima odlično besedo v telesi in po tem kako prevarjajo hrano v kri, da-li lenivo ali živahno ženejo kri skozi naše žile, smo mi sami bolehlji in počasnji ali zdravi in živahni.

Lepota, mladostnost, živčna jakost in sposobnost, karaktirizirajo zdrav hranilni aparat ravnotako kot dajejo izčrpanost vsega telesa, posinela koža, starikav izgle, nervoznost in pomanjkanje srčnosti sluti neurejeno delovanje prebavnega aparata, kateri okolnosti moramo pripisovati pogosti glavoboli, nespečnost, napetost, obojenja po sečni kislini in hemoroide, slabost in zamaščenost srca, zgrgo itd.

Zaradi tega je pri slabi prebavi, zagatenju, pri lenivem delovanju črevesja in telesni napetosti in nič manj pri nedostatnem obtoku krvi priporočati temeljito izčiščenje, v katere svrhe so se zlasti udomačila priročna zdraviljenja z zdravilnimi zelišči. Mnogo je obitelji, ki izvajajo vsako leto takozvano pomladno kuro, uporabljajoče za to priliko tako popularno postali Plankinč-Bahovec, ki se takisto izdeluje iz zdravilnih planinskih zelišč.

Nakur naših umetnin za Francijo

Beograd, 19. maja. AA. Opoldne je odpotoval v Budimpešto in na Dunaj ravnatelj francoskega Narodnega muzeja g. Andre Desorais. Obiskal je Beograd in Zagreb iz znanstvenih pobud. V Zagrebu je v tamošnjem muzeju nakupil več slik naših umetnikov za francosko državo. V Beogradu pa je v spremstvu ravnatelja muzeja sodobne umetnosti g. Kasanina obiskal še to pomladansko razstavo jugoslovenske likovne umetnosti, kjer je prav tako kupil več slik za francosko državo.

kako je dobra

Sodba podeželana o bojvniški akciji

Iz kope dopisov, ki jih prejemo od vseh strani, objavljamo naslednjega. Napisal ga je preprosti javni delavec na Gorjenškem, ki vidi, v kakih obliki se bojvništvo pojavlja na deželi. V enakem duhu so napisani tudi vsi drugi dopisi, kar je najboljši dokaz, da ne gre samo za osamljen pojav v tem ali onem kraju.

Čast in priznanje bojvnikom, Jugoslovenskim dobrovoljcem, ki so se borili z orožjem v roki za združjenje in svobodo jugoslovenskega naroda in države. Če oni danes kličejo iz nesebičnih in rodoljubnih namerov proti korupciji in nemoralu v javni upravi, kdo bi se temu ne odzval? Toda vidi se, da je med bojvniki zelo malo jugoslovenskih idealistov borcev za pravico in poštenje, pač pa se odziva njihovim klicem po ogromni večini koristolovci in politični spekulanti, ki bi zopet radi v kalnem ribarilu. V bojvniške vrste danes derejo tudi ljudje najzlastnejše preteklosti, elementi, ki so nas med vojno, za časa najhujše avstrijske tiranije psovali na vse načine in nas zmerjali za izdajalce.

S takimi bojvniki pošteni in ponosni jugoslovenski nacionalisti ne moremo imeti nobenega opravka, ker pač še nismo in ne moremo pozabiti dobrot in časti, ki so jih nam delili za časa njihove slave in močnatosti. Nadalje gredo na bojvniške shode ljudje, ki jih je sram na državni praznik izobestiti jugoslovensko zastavo, ljudje, ki so prisegli na punktacije.

Sprko vse te hinavščine more poštenemu rodoljubu zavreči kri od ogorčenja in sramote. Zato vam kličemo: Jugoslovenski dobrovoljci, če imate še kaj časti in poštenja v sebi, potem izčistite vaše čestite vrste hinavske navlake, sicer boste postali žrtev lastne neprevištosti z nezgodnimi posledicami za vse Slovence! Zahtevajte od vsakega člana plemenito prisego da je brezkompromisen za jugoslavijo in da je za kralja in državo pravljen dati vsak čas svojo kri in življenje, pa boste takoj imeli razčiščeno vrsto. V tem primeru smo vsi prav vsi pošteni jugoslovenski s vami.

Nočemo delati eksperimentov in streliati v prazno, temveč hočemo realno in dosledno jugoslovensko politiko na vseh področjih javnega in državnega življenja, ki se ne doseže z demagoškimi frazami; temveč s treznim, stvarnim in doslednim trdnim delom vsak na svojem področju.

Mušice v Banatu

Novi Sad, 19. maja. n. Veter je zanesel velike roje golubaških mušic na Vršac in Belo crkvo. Mušice so ugonobile že 220 glav živine. Sedaj se boje nevarnosti, da bi mušice zapustile v teh krajih milijone jajčec in so zato oblasti izdale že potrebne odredbe za uničevanje te zalege.

Nov kabinetni šef prometnega ministra

Beograd, 19. maja. Za kabinetnega šefa prometnega ministra je imenovan Vladimir Kostić, dosedanj šef odseka ravnateljstva rečne plovbe.

Upokojitve v davčni službi

Beograd, 19. maja. p. Upokojena sta pri davčnem uradu v Ljubljani inspektor Fr. Starin in višji davčni kontrolor Milan Šubic.

Zaradi binokostnih praznikov izide ponedeljsko „Jutro“ v torek, prihodnja redna številka pa v sredo zjutraj.

Sokoli ne gredo v Pešto

Zaradi predrznega madžarskega izzivanja je savez SKJ odpovedal udeležbo na mednarodnih tekmah v Budimpešti

Beograd, 19. maja. r. Uprava saveza SKJ razglasa: Zaradi nerazumljivega in popolnoma neupravičenega nastopa madžarske vlade proti kraljevini Jugoslaviji v Društvu narodov v Ženevi je uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije odredila, naj naši tekmovalci ne prisostvujejo tekmam mednarodne telovadne zveze, ki bodo v Budimpešti v začetku junija t. l.

O tem so obveščeni mednarodna telovadna zveza, poljska sokolska zveza, češkoslovaška sokolska zveza, ruska sokolska zveza, zveza telovadnih bolgarskih društev »Junak« in rumunska telovadna zveza.

Madžari se perejo

Pariz, 19. maja. p. »Agence Havas« objavlja komunik, ki ga je izdala madžarska delegacija v Ženevi. Komunik naglaš, da Madžarska s svojo pritožbo proti

Jugoslaviji zaradi obmejnih incidentov nikakor ni hotela služiti revizionističnim ciljem in tudi ni nameravala izzvati ntkakega presečenja. V dokaz navaja, da je madžarski zunanji minister že ponovno izjavil na sejah madžarskega parlamenta, da bo zadevo obmejnih incidentov predložil Društvu narodov, če bodo intervencije v Beogradu ostale brezuspešne.

V ženevskih krogih je napravila ta izjava madžarske delegacije vtis, da skušajo sedaj Madžari, spoznavajoč svojo veliko pogreško, omiliti porazni vtis svojega napada na Jugoslavijo. Prav tako se v Ženevi zatrjuje, da delajo to Madžari po nasvetu Rima, ki ni računal, da bo madžarski korak imel tako neprijetne posledice. V ženevskih krogih ne dvomijo, da so Madžari sedaj pripravljeni poravnati se z Jugoslavijo za vsako ceno, samo da bi se o njihovi pritožbi ne razpravljalo več pred Društvom narodov, zavečajoč se, da bi bili argumenti, ki jih more v odgovor na madžarski napad navesti Jugoslavije, še bolj porazni.

Göringov obisk v Atenah

V avdijenci pri predsedniku republike — Komunistične demonstracije pred nemškim poslaništvom

Atene, 19. maja. AA. Predsednik grške republike Zaimis je sprejel v avdijenci nemškega ministra Göringa. Predsednik grške vlade je priredil Göringu in njegove-mu spremstvu banket.

Göring si je danes ogledal stalno razstavo grških preprog, ki jih je nakupil za 80 tisoč drahem.

V zvezi s prihodom narodno-socialističnega ministra so bile večeraj demonstracije pred nemškim poslaništvom, ki pa jih je grška policija v kali zadržala. Demonstracije so priredili grški komunisti, ki so se zanje

priljubljeni že več dni. Göring bo ostal v Atenah bržkone do prihodnje srede. Medtem si bo ogledal tudi nekatere najbolj znamenite zgodovinske kraje in starinsovalske znamenitosti.

O njegovem bivanju še ni izšel uradni komunik. Nekateri pravijo, da je minister Göring prišel v Atene v zvezi z avtomobilsko ceslo, ki jo nemška vlada namerava zgraditi brez Italijo in Grčijo do Carigrada. Govore tudi, da je Göring že ime prve razgovore z zainteresiranimi krog.

Slovenska inteligenca dr. Kramerju

V petek zvečer je bil v restavraciji Zvezdi seestanek Zveze jugoslovenskih akademskih starešin. Seestanek je bil naravnost rekordno obiskan. Zbrali so se predstavniki vseh inteligenčnih poklicev, med njimi tudi mnogi iz krajev izven Ljubljane. Predsedoval je predsednik zveze g. Dr. Tominec.

Minister g. dr. Kramer je v skoro dnevurnem referatu očrtal pereče probleme mednarodne in naše domače politike ter akutna gospodarska in socialna vprašanja. Dotaknil se je tudi znatnega metoda in posledice bojvniške akcije. Ko je mimogrede opozoril tudi na strupeno obrekovalno kampanjo, ki se v zadnjem času vodi proti njemu, so bile velike spontane ovacije zbrane inteligence najostrejša obsodba te kampanje in najboljši dokaz zaupanja, ki ga dr. Kramer uživa v najboljših krogih slovenskega izobraženstva. Temu zaupanju je ob ponovnem velikem odobravanju zborovalcev dal izraza tudi predsednik dr. Tominec v svojem nagovoru, ko je dr. Kramer končal svoje poročilo.

Po referatu se je razvila izredno interesantna diskusija, ki se je zaključila šele o polnoči.

Bolgarski zdravniki v Zagrebu

Zagreb, 19. maja. n. Sročni so prispeli v Zagreb bolgarski zdravniki, ki že nekaj dni potujejo po Jugoslaviji. Danes so si ogledali nekatere zdravstvene ustanove in se odpravili tudi v bolnišnico za duševne bolezni v Stenjevcu. Jutri si bodo ogledali ostale bolnišnice ter sanatorij v Brestovcu. Iz Zagreba odpotujejo na Sušak in v ostalo Primorje.

Mednarodni šahovski turnir v Budimpešti

Budimpešta, 19. maja. g. Večraj se je namesto XIV. odigralo XV. kolo. Flohr je v damekem gambitu, ki ga je sprejel, remiziral z Grünfeldom. Dr. Treybal je v blokiran končnici španske partija remiziral s Havasiem. Lilienthal je premagal Sterka. V francoski partiji je dobil dva kmeta ter je v končnici lahko zmagal. Eliškaes je v kratki francoski partiji remiziral s Stahlbergom. Partija Pirc - L. Steiner je bila prekinjena. Pirc ima boljšo pozicijo. Dogodek v tem kolu je bila eijajna zmaga Thomasa nad Frydmanom. V damekem gambitu je Thomas po lepi žrtvi figur zmagal že po 25. potezi. Dr. Vidmar je v damekem gambitu remiziral z dr. Tarlakowerjem. Indijeka partija med A. Steinerjem in Rethyjem je bila prekinjena. Steiner je v boljši poziciji. Stanje po tem kolu je: Lilienthal 9 (1), Pirc 8 in pol (1), Frydman 8 in pol, Flohr 7 in pol (1), Grünfeld, Stahlberg 7 in pol, Eliškaes 7 (1), L. Steiner 6 in pol (2), Dr. Vidmar 6 in pol (1), Dr. Treybal 6 in pol, Rethy 5 in pol (3), dr. Tarlakower, Havasi 5 in pol, Sterk 4 in pol (2), Thomas 4 in pol (1), A. Steiner 3 in pol (3).

Tekma za Davisov pokal

Pariz, 19. maja. g. Večraj so se na tukajšnjem teniškem stadionu Roland Garros pričele izločilne tekme za Davisov pokal med Avstrijo in Francijo. Francoska igralca Boussus in Merliin sta po lahki igri premagala Matejko in Metaxo. Boussus je odpravil Matejko 6:1, 6:1 in 6:4. Merlin pa je zmagal nad Metaxom 6:6, 8:6, 6:2 in 6:2. Francija je vodila po prvem dnevu 2:0. Tudi v današnjem dublu je francoski par Borotra - Brugnon premagal avstrijsko dvojico Artens - Metaxa s 4:6, 6:3, 6:3, 6:4. Francija vodi torej s 3:0 in pride v II. kolo.

Gömbös bo obiskal Varšavo

Budimpešta, 19. maja. č. Ob koncu meseca bo odpotoval madžarski ministriški predsednik general Gömbös v Varšavo na poset k poljski vladi.

Upokojitve preletkov v Franciji

Pariz, 19. maja. w. Francoska vlada je upokojila 14 preletkov (velikih županov), 43 podpreletkov in več višjih prefekturnskih uradnikov. Vlada utemeljuje ta svoj ukrep s potrebo štednje.

Kongres diplomiranih tehnikov

Ljubljana, 19. maja. Ljani zborovanje predstavnikov vseh diplomiranih tehnikov v državi. Stan diplomiranih tehnikov se bo formalno v vsedravnno stanovsko-strokovno organizacijo in bo to 2900 mladih strokovnjakov broječa armada, ki je izšla iz domačih tehničnih srednjih šol. V Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Novem Sadu in Leskovcu, kjer so se iz potrebe prakse in iz nujnosti domačega strokovnega naraščanja ustanovile tehnične srednje šole, je do danes izšel naraščaj, ki bo slej ko prej nadomestil pomanjkanje domačih strokovnjakov.

Udeleževanje diplomiranih tehnikov v praksi je dokazalo vrednost teh institucij v dovoljni meri, kajti mnogotere tehniške monumentalnosti v Evropi in izven nje so izšle iz zamisli in konstrukcije dipl. tehnika, ki je sicer javnosti manj poznan.

Ob tej priložnosti bo izšla tudi jubilejna izdaja praktičnih del stanu dipl. tehnikov, Jugoslovenov, ki so zastopani po vseh državah, tako v Rusiji, Ameriki, Egiptu, Aleksandriji in drugod. Ker je ta stan v državi povsem nov, so mu delovne prilike zaenkrat omejene po starih predpisih, ki pa se bodo pri tehničnem razmahu Jugoslavije izpremenili v najkrajšem času.

Poizkus samomora

Ljubljana, 19. maja. Popoldne med 4. in 5. uro so našli na Golovcu mestnega uslužbenca I. S., ki si je preževal vrat. K sreči si ni preževal žite odvodnice ter ga je spravil do ceste poklicani policijski stražnik. Prejeljo so ga z reševalnim vozom v bolnico.

Zopet tihotapska afera v Beogradu

Beograd, 19. maja. p. Trošarski urad je danes prišel na sled novi veliki tihotapski aferi. Trošarski organi so imeli že delj časa na sumu neko veletrgovino s kolonialnim blagom. Davi so hoteli nenadoma izvesti preiskavo v skladišču te trvdke, toda nastavljenosti so jim to z brutalno silo onemogočili. Šele, ko je prišla na pomoč policija, so izvršili preiskavo ter zaplenili velike zaloge moke, kave, špirta in drugega blaga, ki je bilo uvoženo v mesto brez plačila trošarine. To je že četrta tihotapska afera v krogih beograjske veletrgovine.

Mednarodna fotografska razstava v Ljubljani

ima vsak dan večji obisk. Posebnega navala je pričakovati za praznike. Opozarjamo na to, da imajo večje skupine znaten popust na vstopnino. Razstava je odprta neprekinjeno od 9. zjutraj do 9. zvečer v Frančiškanski ulici št. 4 (Hedžetova hiša).

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Večinoma jasno, ponekod nevihte, toplejši, splošni vremenski značaj spremenljiv.

Mussolini grozi in roti

Senzacionalen članek Duceja o polomu razorožitvene konference — Pomaga lahko le še Anglija

Milan, 19. maja. k. Italijanska diplomacija si v zadnjih dneh zopet zelo prizadeva, da bi v Ženevi uveljavila svoj razorožitveni načrt. Znano je, da je Mussolini v svojem poslednjem političnem govoru na zborovanju fašističnih voditeljev v Rimu napovedal, da bo razorožitvena konferenca prisiljena sprejeti italijanski načrt ali pa propasti. Da bi si sedaj pridobil tudi takozvano »javno mnenje«, kakor ga sam prezirljivo imenuje, je Mussolini v glavnem fašističnem glasilu »Popolo d' Italia« objavil daljši uvodnik z naslovom: »Oborožitvi naproti.«

V uvodu pravi, da se poslednjč bavi z razorožitvenim vprašanjem. Razorožitvena konferenca je malone propadla in lahko bi se prav za prav pričela konferenca za oborožitve. V nekaj tistih stavkih opeljuje nato Mussolini stališča posameznih velešil, onih, ki se nečesto razorožiti, in drugih, ki zahtevajo zase večjo vojsko in več orožja, ter zaključuje, da je polom konference neizbežen, če se ne sprejme italijanski načrt, ki skuša enim kot drugim ugoditi in ki določa med drugim predvsem povratek Nemčije v Ženevo.

V drugem delu svojega članka navaja Mussolini strahotne posledice, ki naj bi jih izval polom ženevske konference. Nemčija osvojena vseh spon, si bo ustvarila vojsko, ki bo še večja, kakor jo sedaj zahteva, in nihče tega ne bo mogel preprečiti. Tudi preventivna vojna ne, ker bi se težko danes kdo zavel za tako vojo v korist Francije Hitlerjeva Nemčija tudi ne bo zlepa popustila nasproti

kakšni osamljeni francoski vojaški akciji. Preventivna vojna bi se mogla izroditi le v novo klanje evropskih narodov.

Društvo narodov bi ne smelo reševati tako obsežnih svetovnih problemov, marveč bi se moralo v smislu italijanskih zahtev preurediti in lotiti manjših, toda zato nič manj pomembnih in koristnih zadev. S propastjo razorožitvene konference bo DN izgubilo svoj pomen in prestiž. Samo po sebi se bo zopet izredno poostri- lo stoletno francosko-nemško nasprotstvo. Italija je v poslednjih dveh letih sicer skušala ustvariti most od Berlina do Pariza in sicer s paktom štirih ter s svojo spomenico o razorožitvi, toda Francozi so obakrat odklonili italijansko roko.

Morda bi lahko sedaj še Anglija, zaključuje Mussolini, poskušala vreči zadnjo karto. Njen prestiž in njena sila ji bosta gotovo v oporo. Svet jo pričakuje, kajti v poslednjih tednih niso več v igri usode ministrskih koalici, marveč milijoni življenj in evropska bodočnost.

Kakor običajno so Mussolinijev članek v celoti objavili vsi italijanski listi.

Turčija napoveduje utrditev Dardanel

Pariz, 19. maja. AA. Po »Matinovem« poročilu iz Londona, je turška vlada obvestila velenile, da bo ob koncu meseca uradno zahtevala od Društva narodov v Ženevi, naj ji dovolijo utrditi Dardanele. Kakor znano, so Dardanele po lausanski mirovni pogodbi demilitarizirane.

celotna skupščina Društva narodov izrecno povabilo Rusijo k vstopu.

Pariz, 19. maja. w. Litvinov je izjavil v Ženevi ameriškemu novinarju, da se ugodno razvijajo pogajanja za vstop Rusije v Društvo narodov. Litvinov računa, da bo Rusija meseca septembra uradno predlagala svoj sprejem v Društvo narodov in v njegov svet. Francoska diplomacija se bavi sedaj s pravno politično ureditvijo tega vprašanja.

ki bi zaradi tega nastal v proračunu, so obenem tudi sklenili, da se poveča pristojbina za uporabo vode ter odvažanje fekalij. Za financiranje raznih investicijskih del, ki jih namerava občina izvesti, so sklenili povišati najemnine v občinskih hišah, v katerih stanujejo izključno nameščenci in delavci.

Pred razpustom grškega parlamenta

Atene, 19. maja. AA. Verjetno je, da vlada noče več izgubljati svojega časa z brezplodnimi pogajanjmi z opozicijo in da se bodo zato že jeseni vršile nove parlamentarne volitve na Grškem.

Kako znajo avstrijski klerikalci

Dunaj, 19. maja. d. Novi občinski odbor, ki ga je imenovala vlada kancelarja dr. Dollfussa, je imel v četrtek zvečer svojo prvo sejo. Seja je bila tajna in je sklepala o bodoči finančni politiki nove občinske uprave. Kakor znano, so prejšnji občinski upravi pristali dr. Dollfussa največ očitali zapravljivost in so napovedovali z novim režimom znižanje davkov ter razne druge ugodnosti za dunajsko meščanstvo. Na tej prvi seji nove občinske uprave, na kateri so sklepali o bodoči finančni politiki, so sicer sklenili, da se odpravijo gotovi davki na luksuz ter zmanjšajo razne hotelske in slične takse, da bi pa pokrili primanjkljaj

VEČ PROSTEČA ČASA

Imate, ako perete Vaša perilo po Schichtovi metodi. Tu imate jedva kaj opraviti: zvečer namočiti perilo v raztopini ženske hvale, zjutraj ga izkuhati s Schichtovim terpentinovim milom.

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Naši kraji in ljudje

Praznik pesmi in slovanske vzajemnosti

Jubilej „Slavca“ in njegovo zaslužno delovanje

„Slavca“ pevski zbor

Ko slavi „Slavca“, poleg kamniške „Lilje“ naše najstarejše pevsko društvo, danes 50letnico svojega plodovitega, kulturno pomembnega dela, se posebej spominjamo dejstva, ki je dalo že njegovemu rojstvu posebno obeležje: ob svojem početku se je pevsko društvo „Slavca“ nazvalo slovensko in delavsko, s čimer je naznačilo zadostno jasno, kam naj meri njegovo poslanstvo. Izrednega pomena je bil „Slavca“ v tisti dobi za probujanje slovenskega malega človeka. Pod njegovim okriljem so se zbirali delavci, obrtniki in mali uradniki. Ozivil in izobrazil je delavski element, kar je največje kulturno delo, ki ga je izvršil v svoji zgodovini. Obenem pa je „Slavca“ od vsega početka povzel za tisti čas najvažnejšo nalogo: gojiti zavest slovanske vzajemnosti. Navezal je stike s Hrvati in Srbi, in ker mu je bila do Srbov meja zaprta, je toliko pogosteje pobliž med Hrvatice in Slovence. Med turnejami, ki jih je v tem pravcu priredil v prvi polovici svojega obstoja, so najvažnejši njegovi obiski Voloskega in Opatije, Zagreba in Siska, Prage in Tabora. Med vsemi slovanskimi društvi je „Slavca“ prvi prenesel lepoto slovanske pesmi na česke, slovaške in hrvaške koncertne odre in je prvi slavil pobratimstvo slovanske pesmi. Ob njegovem delovanju je tudi zrasla pobuda za ustanovitev Zveze slovanskih pevskih društev.

Njegovo delo v Ljubljani je tesno vezano z zgodovino naše slovanske opere. Ko se je ustanovila slovenska opera za naše deložne gledališče, je Dramatično društvo formiralo svoj prvi operni zbor iz „Slavčevih“ pevcev. Iz njegovih pevcev je na ta način zrasel naš prvi stalni pevski ansambel, iz katerega so se mnogi pevci razvili v splošno priljubljene in cenjene soliste.

Največji dogodek v njegovem dosedanjem delu pa je bila brez dvoma proslava 25letnice njegovega obstanka, ki se je razvila v kulturno in nacionalno manifestacijo izrednega obsega. Slavlja se je udeležilo nad 90 slovanskih pevskih društev in zborov, med njimi 17 čeških, 15 hrvaških, nad 60 slovenskih ter mnogo drugih društev in korporacij. Bila je to ena največjih pevskih glavnosti, kar smo jih kdaj videli pri nas. Med odličnimi pevskimi društvi so se nahajali tudi zastopniki Osrednje enote pevskih društev čehoslovanskih v Pragi, Saveza hrvatskih pjevaških društev iz Zagreba, Zveze slovenskih pevskih društev iz Ljubljane, Zveze narodnih društev na Goriskem in Odrbora za primorska društva iz Trsta. Izmed pevskih društev, ki so se korporativno udeležili proslave, naj navedemo samo praški „Hlahol“, s katerim je „Slavca“ od vsega početka vodil bratsko stiko, in zagrebško „Sloboda“.

Časi, ki jih preživljamo, ne dopuščajo, da bi „Slavca“ slavil svojo 50letnico na enako obsežen, manifestativen način. Njegovi člani, da bi prisostvovali njegovemu jubileju, po en poljski, češkoslovanski in bolgarski pevski zbor, so se odzvali samo bolgarski pevci iz Plovdiva, medtem ko bodo s Poljaki in Čehoslovaki prisostvovali njegovemu slavu samo po reprezentantih. Prav navzočnost „Rodne pesmi“, ki je eno najstarejših pevskih društev na Balkanu, pa daje slavlju poseben pečat. Med odličnimi predstavniki bolgarske pevke kulture, ki so prispele v Ljubljano, moramo poleg predsednika plovdivske „Rodne pesmi“ prof. Bukoreštiljeva in dirigentov Kočetova, Kočeva in prof. Georgijeva, ki je sam tudi odlični bolgarski komponist, ter predsednika plovdivskega Bolgaro-jugoslavljanskega društva odvetnika dr. Baltova omeniti še dr. Stojana Dudjeva, generalnega sekretarja Zveze bolgarskih pevskih društev, člana uprave te zveze dr. Stojana Brašovana in prof. Nikolajeva iz Sofije. Iz Prage pa je prišel zastopnik Zveze čehoslovanskih profesorjev in učiteljev glasbe prof. Emil Husa.

Ce težke gospodarske razmere, od katerih je prizadet ves svet, ne dopuščajo, da bi pevci drugih slovanskih narodov v celih skupinah obiskali „Slavčev“ jubilej, pa bodo v toliko večjih množicah porimali v Ljubljano za te svečane dni pevci iz vse države. Med drugimi je korporativno napovedal svoj prihod železničarski pevski zbor „Sava“ iz Zagreba, ki bo danes dopolne tudi nastopil obenem s plovdivsko „Rodno pesmijo“ na koncertu v unionski dvorani. Iz Kragujevca je prispela večja skupina tam živečih Slovencev in delegacija njihovega prosvetnega društva „Triglava“. Slavlja se udeležijo med drugimi tudi delegacije pevskih društev iz Pančeva, Sabca, delegacija beograjskega „Stankovića“ in okrog 100 beograjskih Slovencev. Da se bo te dni zbralo v Ljubljani tudi ogromno število slovanskih pevcev iz vseh krajev naše ožje domovine, se razume samo od sebe.

„Slavčevi“ dnevi v Ljubljani naj prinesejo kulturi naše pesmi in slovanski zavesti novega razmaha in svežih, novih moči!

Bolgarski gostje na obiskih

Ne kdo ve kaj prijazno vreme ne dopuščajo, da bi bolgarski pevci dobrodu izbrali svoj obisk v Ljubljani ter si ogledali znamenitosti mesta in našo pokrajino. Tako so morali njihovi slovanski tovariši skrajšati program na nekaj intimnejših obiskih in manjših izletih, kakršnih jim tudi dež ni mogel prekriti.

Včeraj ob 13. je bila sprejeta deputacija gostov pri banu dr. Marušiču. Sprejema so se med drugimi udeležili dr. Brašovana, dr. Bukoreštiljeva, prof. Nikolajeva, dirigent Kočetov, poslevočedi predsednik „Slavca“ arhitekt Viljem Krainer, organizator jubilejnih svečanosti g. Vilko Bojc in g. Josif Radev, ki je kot v Ljubljani živeči bolgar-

ski visokošolček generalni mentor za spoznavanje med bolgarskimi gosti ter Ljubljano in Slovenci.

Ob 15. so se bolgarski pevci odpeljali v škofjeve zavode v St. Vid, kjer jih je uprava gostoljubno pogostila. V šentvitskih zavodih se vzgaja tudi nekaj bolgarskih dijakov. Ob priliki tega obiska so gojenci zavoda zapeli gostom v pozdrav bolgarski pevci pa so se svojim gostiteljem prav tako zahvalili s pesmijo. Uprava zavoda je „Rodni pesmi“ poklonila za spomin lično izdelano partituro.

V teku dneva so si gostje ogledali tudi mestni vodovod, zvečer pa so se udeležili podoknic, ki jih je „Slavca“ priredil zastopniku svojega visokega protektorja Nj. Vel. kralja, svojemu častnemu predsedniku g. Dražilu in predsedniku inž. Krainerju.

— Nj. Vel. kralja zastopa na svečanostih komandant ljubljanskega vojnega okruha polkovnik Iskrčić.

Današnji in jutrišnji spored

Nedelja, 20. maja: Ob 9. poklonitev umrlim članom pri Sv. Križu. Ob 11. uri: koncert plovdivske „Rodne pesmi“ in zagrebške „Save“ v veliki dvorani hotela Union. Ob 20. slavnostni koncert pevskega društva „Slavca“ v veliki dvorani hotela Uniona.

Ponedeljek, 21. maja: Ob 10. slavnostno zborovanje pevskega društva „Slavca“ v filharmonični dvorani. Ob 16. ljudska veselica.

UMNI STARSI VEDO...

— ne samo tega, da jedó otroci zelo radi Mirim čokolado — ampak tudi to, da je Mirim resnično redica in provokativna. Vendar, prava Mirim mora biti

Mirim kraljica čokolade

Specializirane so:

MLEKITA — naša polnomlečna čokolada
KAVITA — naša mlečna s kavinim okusom
MASLITA — naša dezertna čokolada brez primesi
GRENKITA — naša plemenita grenčica naravne čokolade.
Zapomnimo si imena, da moremo izbrati po svojem okusu, ko kupujemo čokolado.

Pomembno slavlje jugoslovanskih delavcev v Franciji

Zveza jugoslovanskih delavcev »Kraljevič Andrej« v Franciji je imela 2. aprila svoj kongres v Metz, po kongresu pa blagoslovitev svojega prapora. Ta proslava se je pretvorila v veličastno manifestacijo jugoslovansko-francoskega pobratimstva. Kongresa in proslave se je udeležilo veliko število jugoslovanskih delavcev iz raznih pokrajin in revirjev. Velika pa je bila tudi udeležba zastopnikov raznih francoskih društev. Pred proslavo so velike množice jugoslovanskih delavcev napolnile prostor pred našim konzulatom v Metz. Naši rojaki so prihiteli na proslavo iz daljave od 300 in še več kilometrov. Med jugoslovanskimi delavci je bila tudi številna delegacija poljskega delavskega društva s svojo zastavo.

Poseben pomen proslavi pa so dali odlični zastopniki francoskih oblasti in društev s svojo prisotnostjo in sodelovanjem. Proslave se je udeležil sam župan, prefekta je zastopal njegov tajnik, generalnega guvernerja pa major Marchal, prisotni pa so bili tudi narodni poslanec in bivši minister Ro-

bert Serot, predsednik odvetniške zbornice v Metz ter odposlanstvo unije francoskih bojevnikov in invalidov in federacije bivših francoskih vojakov na solunski fronti. Vsi ti odlični francoski zastopniki so se uvrstili v sprevod, pri katerem je sviral godba francoske bojevnike organizacije. Po blagoslovitvi prapora so odobrni jugoslovanske delavske zveze položili lep venec na spomenik vojaka-osvoboditelja, poslanec g. Serot pa je imel govor, v katerem je obujal spomine na krvno bratstvo Jugoslovenov in Francozov v svetovni vojni, poudarjajoč, da je najboljši dokaz večnega pobratimstva lepa slavnost, ki jo skupaj praznujejo jugoslovanski delavci in zastopniki francoskega naroda. Predsednik federacije bivših francoskih vojakov na solunski fronti pa je pripel na jugoslovansko zastavo spominski trak ter v svojem govoru z lepimi besedami označil ljubezen in spoštovanje francoskih bojevnikov do jugoslovanskega naroda in njegovega junaka vladarja. O pomembni proslavi so mnogi pisali francoski listi, ki so prinašali

Smrt zgledega Sokola

Gornja Radgona, 19. maja.

V torek 15. t. m. je bil položen k večnemu počitku g. Joško Korošec, ki se je vneto udeleževal v vseh narodnih društvih, s posebno požrtvovalnostjo pa pri Sokolu. Več let je bil odbornik, po razvžitju sokolskega prapora 1932 pa je postal prvi praporščak radgonskega Sokola.

Pokojni Korošec, ki je postal žrtev jetike, se je rodil 25. februarja 1906 v Zgornji Radgoni in po končani učni dobi v domači trgovini je odšel od doma, da bi si v svetu pridobil potrebno izobrazbo za vodstvo domačega trgovskega podjetja. Več let je živel tudi v Mariboru in je tudi tam stal v prvih vrstah sokolskih delavcev. Domov se je vrnil pred šestimi leti po odslužitvi vojaškega roka. Zaman je iskal pomoči proti zavratni bolezni po raznih zdraviliščih in ko je bil od bolezni že ves strt, se je še vneto zanimal za vse dogodke in sokolskih vrstah. Na smrtni postelji je izrekel željo, naj bi ga Sokoli nesli k zadnjemu počitku, za sokolski prapor pa je naročil zlat žebelček z željo, naj bo vanj gravirano njegovo ime z letnicami njegovega rojstva, poroke in smrti in z datumom razvžitja sokolskega prapora. Poročil se je 14 dni pred svojo smrtjo.

Zvestega in zgledega Sokola so na zadnji poti spremljali vsi člani Sokolskega društva, ravno tako tudi člani gasilske čete in zastopniki drugih narodnih društev. Pred odprtim grobom svojega prvega praporščaka se je sklonil sokolski prapor, pevci pa so zapeli žalostinke. Radgonski Sokol bo ohranil svojega požrtvovalnega člana v častnem spominu.

Jubilej g. Antona Pogačnika

V Podnartu bo praznoval jutri svoj 60. letnico eden naših najbolj znanih gorenjskih gospodarjev in zaslužnih delavcev za napredno stvar, lesni industrijec g. Anton Pogačnik. Jubilej je bil star komaj 16 let, ko je po očetovi smrti prevzel v Dobravi lepo domačijo in v mladih letih

je dosegel toliko sloves dobrega gospodarja da so ga izvolili za župana, ko je dopolnil kmaj 25. leto. Občino je vodil polnih 23 let. Leta 1899. se je z Dobrave preselil v Podnart. Tam je že pred 20 leti ustanovil hranilnico in posojilnico, ustanovil pa je tudi Sokola, ki mu je nadvse skrbem starosta. Vneto se udeležuje pri vseh splošno koristnih ustanovah, mnogo pa je pripomogel tudi k temu, da je postal njegov kraj važen v tujem prometu. Jubilantu želimo še mnogo let srečnega delavskega življenja!

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih zaradi tega mučijo krvno prenapolnjenost, trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utrujanje srca, dalje, ki trpe na boleznih dančne sluznice, fisurah, hemoroidnih zamotku, fistulah, jemljejo za izboljšanje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinici »Franz Josefov« grenčice. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefov« grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Junaška Majdica je s svojo krvjo rešila življenje bratcu

Putaj, 19. maja.

Triletni Cilenškov Jožek je zbolel za škrlatinko. Vročina mu je skočila do 40 stopinj in moral je v pljučno bolnico.

Ker je bila bolezen za mlado življenje skrajno nevarna, se je odločil zdravnik g. dr. Brumen cepiti ga proti zavratni morilki otrok. Potrebna seruma pa ni bilo na razpolago, zato je sklenil zdravnik rešiti Jožka s prenosom krvi. Mala šestletna Majdica, čvrsta dekletce, sestrica nevarno bolnega Jožka, je pred štirimi leti prebolela škrlatinko. Njo so morali pripeljati v bolnišnico, da z lastno krvjo pomaga oteži brata.

Majhna si, Majdica, šest let šele šteješ, malo je tvoje krvi, pa je močna, je dejal zdravnik, »samo z bučico te bom zbral in vzela za Jožka malo krvi. Ti pa dobiš kovača in še v časopis te bomo dali.«

Majda je pokimala, zadržnili so ji roke in jo očistili. Zdravnik je nanesel bučico zabodel debelo iglo v drobno Majdino žilo in v brizgalko je tekla Majdina kri — rešilno zdravilo za bolnega Jožka. V nekaj trenutkih je bila operacija končana. Junaška Majdica ni zastokala ni; dobila je kovača in ploščo čokolade. Nič je ni bolelo. Jožek je dobil Majdino kri, kovača in čokolado, pa se je siromašek le malo jokalo.

Draga dan je bil Jožek zdrav kakor riba. Vročina je padla na normalno, a rdeče pegice od škrlatinke so skopnele kakor sneg. Ker je junaška Majdica toliko izpraševala, kdaj bo to pisano o njej in Jožku v listih, smo vam poslali, g. uradnik, to sporočilo, da ga zanesljivo objavite!

Po mesecu dni ugotovljena istovetnost vtropienca

Prečna, 19. maja

V mesecu aprilu so kmetje potegnili iz potoka Temenice pri Prečni možno truplo, ki je moralo biti že dalje časa v vodi. Utopljenčev ime je bilo povsem neznan in truplo je bilo pokopano na tukajšnjem župnijskem pokopališču. Po vsestranskem poizvedovanju pa se je zdaj dogladno, da je bil utopljenec prosjak Zorec Ivan, doma z Vinskega vrha pri Trebelnem.

tudi slike veličastnega spreveda, posvetitve zastave in zborovanja pred spomenikom. Pričujoča slika predstavlja odbornike Zveze jugoslovanskih delavcev »Kraljevič Andrej« z društvenim praporom.

Vrnitev članov Narodnega predstavništva s Krfa

Sušak, 19. maja

Danes popoldne se je v pristanišču na Sušaku vrnil veliki parnik »Prestolonaslednik Peter« in z njim člani narodnega predstavništva, ki so si ogledali Jadran in posetili grobove mučnikov na Krfu. Edinstvene manifestacije se je udeležilo blizu 120 senatorjev in narodnih poslancev, med njimi iz Slovenije gg. dr. Rožič, dr. Ravnihar, Anton Cerer, Karlo Gajšek, Lovro Petrovar, Rasto Pustoslavšek, dr. Vošnjak, a najbolj častno je bil zastopan krški srez po senatorju dr. Rajarju, poslancu Demeleju in njegovem namestniku radeškemu županu Poljancu.

Potovanje je nastopilo prejšnjo sredo zjutraj na Sušaku, torej je trajalo 11 dni. Pot je bila vijugava, vodila je tudi okrog večjih otokov, da so udeleženci v kratkem času spoznali zanimivosti našega Jadrana, obenem pa se uverili tudi o vseh potrebah pomorskega rodu od Rječine do Bojane. Bila je triumfalna ta pot po nepopisnih manifestacijah, prav gotovo pa bo tudi plodna in koristna po uspehih v bodoči skrbi za sinji Jadran in njegove zveste stražarje.

Izletniki so obiskali naslednje kraje: takoj za Sušakom, Crikvenico, Novi, Senj, Karlobag, Novigradsko morje, Pag, Rab, Olib, Silbo, Premudo, Ist, Molat, Veli rat, Božavo, Sale, Iz, Sestrinj, Preko, Biograd, Šibenik, Zlarin, Primošter, Rogoznica, Trogir, Divulje, Split, Makarsko, Korčulo, Dubrovnik, Hercegovino, Kotor, odkoder so pohiteli čez Lovčev na Cetinje in nato po novi cesti na Budvo, dalje Tivat, Bar in Ulcinj. Sledila je pot na Krk, kjer so bile najdostojnejše počastne pokojne žrtve. Vršila se je tudi svečana seja narodne skupščine v istem gledališču, kjer je med vojno zasedala srbska skupščina. Navzlic obširnemu programu so udeleženci imeli priliko spoznati zanimivosti Krfa in okolice (Abileino).

Na povratku je bila deputacija nad vse prisrčno sprejeta v Cavtatu, kjer je žel zlasti mnogo pohvale govor našega poslanca Cererja. In spet so izletniki imeli prebiti še nekaj ur v Dubrovniku, potem pa je šla pot po precej nemirnem morju na Vis, iz Komiže na Hvar, odkoder je »Prestolonaslednik Peter« ubral smer proti Splitu. Tu sta se od družbe poslovila predsednik dr. Kumanudi z nekaterimi senatorji in poslanci in minister dr. Grga Anđeličević. Sledila je zadnja etapa: iz Splita ponoči na Krk, v Bakar in na Sušak. Vsi izletniki so se vrnili zdravi in zadovoljni, saj so videli toliko krajev, kakor bi jih sicer mogli obresti jedva v enem mesecu. Od Splita dalje in nazaj je bila pot s sprejemni vred in vsemi manifestacijami tudi filmana. Le tako bo mogoče pokazati, kako lepo je taselo poklonitveno romanje narodnega predstavništva na otok mrtvih.

Pevski praznik v Hrastniku

Hrastnik, 19. maja

Glasbeno društvo v Hrastniku je v nedeljo praznovalo 15letnico udeleževanja. Prihitei so zbori iz drugih rudarskih revirjev in iz Ljubljane, da s svojim sodelovanjem dvignejo prireditve in s tem počaste delo jubilarja in vodjo vseh odsekov od ustanovitve društva, učitelja gospoda Candra.

Koncert je otvoril društveni orkester s Čajkovskega »Suito«. Sledil je prisrčen nastop (200) mladinskega zbora s Candrovim »Makom« in Maroltovo »Lastavico«. Spridno navdušenja poslušalcev je dodal zbor še Adamčev »Tam gori za našo vasjo« s prijetnim glaskom solistke. Ta mladinski zbor je vreden, da ostane trajen odsek društva, ki naj goji sodobno našo zelo obilno mladinsko vokalno literaturo in tudi vzgaja naraščajočo odrasle zboro.

Zbor Bežigradskega pevskega društva iz Ljubljane pod vodstvom g. Gobca je ubralo zapel štiri pesmi. Lepo se je predstavil bas solo pri Juvančev »Zjutraj«. Za velik korak je napredovalo pevsko društvo »Loški glas« iz Lok pri Zagorju, ko je dobilo novega pevovodjo, učitelja g. Korošca. Nastopil je zbor s štirimi točkami. Je to zelo discipliniran zbor, ki sledi vsakemu migu pevovodje. Največji uspeh je doživel oktet rudniških nameščencev iz Trbovelj pod vodstvom g. Dolničarja, posebno pri Mirkovem »Jutru« z liricnim bariton-skim solom g. inž. Vrbiča. Pod vodstvom istega pevovodje je nastopilo Delavsko pevsko društvo »Zarja« iz Trbovelj s 3 točkami. Odličnost vodje in izredna discipliniranost pevcev pričata, da se bo ta zbor počasi uvrstil med najboljše v Zasavju. Spored je zaključil mešani zbor jubilarja s Tajčevičevimi »Veselim popevkami« in Pavčičevo »Narodno napitnico«. Zadnja s spremljavo orkestra je doživela aplavz, da so jo morali ponoviti.

Med koncertom je imel besedo o razvoju društva in sploh glasbe v Hrastniku g. Mahkota. Društvo in zborovodja g. Cander sta prejela številne čestitke, mnogo cvetja in loriorjev venec »Zvonac« iz Trbovelj.

Nabita dvorana v Sokolskem domu naj bo društvu in njegovim funkcionarjem v zadovoljenje za vse delo na glasbenem področju.

Zgodovinska razstava ženskih ročnih del

Ljubljana, 19. maja.

V četrtak je v sobah muzejske galerije slik zavladalo nenavadno pisano življenje. Zmorno agilno Splošno žensko društvo je organiziralo razstavo ženskih ročnih del po zgodovinskem razvoju, in sicer nekako od leta 1500 do danes.

Človek je že takoj ob vstopu veselo presečen nad vzorno ureditvijo razstave in njenimi predmeti, ki morajo vsakega priistiti, da se poglubi v svet žene, v njeno tiho dolo. A čeprav je njeno delo še celo danes v javnem življenju precej v ozadiju, je naša vendarle, kljub vsem socialnim neprilicam, pot, po kateri je že pred stoletjem mogla dati duška svojememu notranjemu življenju. Zatekla se je v prvi vrsti k ročnim delom kot mati in žena, ki je morala skrbeti ne le za red v družini, ampak tudi za lepoto svojega doma, ki je bil zanj skoraj edini svet. V tem dokaj omejenem svetu, se je njena duša sicer morala razvijati bolj ali manj enostransko — vendar pa nista njeno htenje po ustvarjanju, njena umetniška duša tu in tam ničesar utrpela. S šivanko, igrami in kvačkami je ustvarila dela, ki so umetniško prav tako pomembna, kakor čepovno. Tako je tudi ona dala polnovredne dokaz ustvarjalnega človeka v sebi. Razstava je po dani podobi nemara še veliko bolj pomembna v sociološkem pogledu kakor v umetniškem. Zakaj vsa, prav vsa razstavljena ženska ročna dela so v vsakem pogledu luksuza, ekrajno razkošna, skoro vsa iz sveta gornjih plasti družbe. Zato tudi nikogar ne more presenetiti, da je nacionalni motiv malo v ozadiju, da prevladuje tam dimeslek in duša bogate posameznice ter, da močno prevladuje prav religiozno žensko čuvstvo.

Tako je takoj ob vhodu leve sobe na levi razstavljenih enajst krasnih mašnih plaščev, od katerih kaže eden bizantinski slog in utegne biti star približno 500 let. Devet plaščev je iz cerkve sv. Jakoba, eden pa iz cerkve sv. Florijana, ta je tako imenovani Laudonov plašč. Ti mašni plašči, ki presečejo tako glede razkošja barv, zlata in srebra in po krasni izdelavi, so v baročnem slogu. Med njimi je tudi plašč, ki nosi inicialke: CIGVL. Razrešili so jih šele zadnji čas in pomenijo: Karoline Josephine Gräfin von Lichtenberg. Plašč je star okoli dve sto let in bo najbrž darilo omenjene grofice.

Med najlepše ohranjenimi deli so pa ona iz uršulinskega samostana. Razstavljeni so krasni velumi, patene, prtički za kelih. Velumi so dar Jakobia Sellenburga. Da so ti predmeti tako dobro ohranjeni, gre hvala uršulinkam. Sicer se jim pozna zoba časa, vendar so tako srečno zakrpani, da opazi zakrpanost le dobro oko. Razkošje barv, bogastvo izdelka človeku ne da dosti misliti na ta ali oni zašiti del. — Prav tako bogate so vezene iz stilskega samostana, delo gospe Anz Rozalije Kovatehitecheva von Schmiedhofen, matere stilskega opata Viljema Kovatehitecha (1734—1764). — Vrstle se aplikacije mašnih plaščev, narodne vezanine, krasna šipkasta dela (Tulldurchzug), kvačkane albe, filat albe iz uršulinskega samostana. Med njimi je ena najlepših vezenih umetnin preko 500 let star golški križ (muzejska last), ostaneč mašnega plašča. Na njem v mirnih, globokih barvah, s srebrnimi in zlatimi nitkami med čudovito or-

namentiko uvezeni svetniki, na eredi pa Mali Božja.

Na stenah vise vezene slike raznih velikosti. Največjo pozornost vzbujajo miniaturne, med njimi tiste, ki so vezene z lasmi. Podoba, vezena z lasmi in ki je barvana, je iz leta 1824, nosi podpis Josepha Sabikofschegga ter predstavlja cerkev, pred njo go-milo s križem, katerega obema z desnice in levice. Z lasmi vezena je tudi podoba »Die Vervaisene« iz leta 1837. Romantika je lepo zastopana. Iz teh slik je videti, da se je ženska poglabljala v razne tehnike in skušala na ta ali oni način priti do svojega vidnega izraza v čim popolnejši obliki. So to prav za prav filigranska dela, katrim pa ni moči, zaradi materiala odreklati muhavosti. V poteklinah dobah so imeli ljudje nedvomno več časa in manj skrbi kakor danes.

Zelo veliko je blazin, cerkvenih in mešanih iz bidermajera. Človek prav za prav ne obelane pred njimi toliko zaradi njih, kolikor zaradi velikega razločka v bogastvu in umetniški izdelavi. Mešanske so dolgočasne, prazne, bolj praktičnega pomena, cerkvene pa kažejo ves luksuz, ki ga je cerkvi nekoč dal mešan.

Zanimivi so vzorčniki, ki kažejo razne tehnike vezene z raznim materialom. Delo naših babic. Najstarejši je iz leta 1813. Med njimi je tudi vzorčnik Prakernevo hčerke Ernestine Jelovškove iz leta 1854.

Sredi sobe stojita dve veliki vitrine, ki pomenita nemalno bogastvo. V njih so bruseleške čipke, šivane in kleklane. Najlepša je last baronice Lichtenberg. Aplikacija na til. Redka dragocenost, za ženski svet prvič tuje vezilsko umetnosti. Na teh čipkah počiva tudi krasna bruseljska pahljača z ročajem iz biserne matice, druga pahljača je pa domače delo g. Kumpova. — In še dve pahljači sta, ki izvirata izla kongrega treh cesarjev. Povod srebra, zlato, biserna matica in ročno poslikan pergament.

Senzacija, vsaj za ženski svet, je pa na tej razstavi ženskih ročnih del kos telovni-ka Napolionovega sina, vojvode Reichardt-skega. Pravijo, da pridejo nekatere obiskovalke na razstavo samo zaradi tega kosa telovnika, ki je last g. Laschen, graščakinje na Čušperku.

V teh vitrinah so poleg čipk vezene list-nice, mošnički, vezene škiljice za vžigali-ce, biserne šatule in podobne stvari. Zanimiva je biserna šatula s fiolami, v katerih so homeopatske kroglice, last g. pl. Blei-weisova. In otroško in žensko vezeno pe-rolo, avbe, peče, pasovi, prti od leta 1566. da-lje nudijo obiskovalcu razstave dovolj vpo-gleda bolj v nekdanjo kakor v sedanjo žensko dušo. In če bi človek šodil to dušo po modernem oddelku razstave, bi moral priti do zaključka, da je duša današnje žene pre-cej nezanimiva in zelo dolgočasna. Hvala bogu, da temu le ni tako. Prirediteljem je s to razstavo le za vzgojni pomen. To jim je v polni meri uspelo in marsikaka gos-podična bo nad nekdanjo potrpežljivostjo, prid-nostjo in umetniškim delom žene za dom kar oetrmela. — Obisk razstave je zelo za-dovoljiv. Zeleti je, da je ne zamudi nobe-na Ljubljanka — saj je celo moški — odkritostno rečno — po vsej pravici pre-sečen. Razstava je tako za ženski svet res potrebna, v koliko je praktično vredno-sti v današnjem času, je pa drugo vpraš-šanje.

Slavnosti v mačvanski metropoli

Šabac, 19. maja.

Neša posavska, naša mačvanska metropo-la, naš staroslavni Šabac bo 3. junija praznoval svoj trojni praznik, posvečen svoji prošlosti, svoji sedanjosti in svoji bodočnosti.

V svetovni vojni, ki nam je po težkih žrtvah prinesla osvobodjenje in uedinjenje, je Šabac igral znamenito vlogo in neštete so žrtve našega naroda, ki so napojila s svo-jo krvjo njegova tla in plodno zemljo nje-govega mačvanskega zaledja. V spomin tem žrtvam je Šabac postavil spomenik z grob-nico, v kateri so shranjene njihove kosti, ki so ležale razkropljene vsenaokoli v zama-menovanih in neznamenovanih grobovih, in ta spomenik se slovesno odkrije 3. ju-nija. Praznik, posvečen prošlosti, slavni, ju-naški prošlosti, v kateri nam je vzšlo solnce svobode.

Istega dne, 3. junija, se izpolni Šabac dav-na njegova želja: otvori se železniška zve-za z rečnim Sretnom. Železniški most čez Savo je dograjen in 3. jun. prišel je iz nj pr-vi vlak v Šabac. V Rumi se je že prej od-cepljevala od glavne proge Beograd—Za-greb savska proga, ki je vodila do Klen-ka ob Savi. Železniškega mostu pa tu ni bilo, temveč samo most za vozni promet, katerega so neprestano ogražale savske po-vodnji. Od Šabca proti jugu pa vodi želez-nica do zlasti Beogradom tako priljubl-jenih toplec Kobiljače. Šabac, ki je izvo-zišče za svo to rodovitno Mačvo, je z dograditvijo savskega železniškega mostu zvezan po normalnotirni železnici z ostalo

državno železniško mrežo in inozemstvom, kar mu zagotavlja brez dvoma razveseljiv razvoj njegovega sedanjega vključ težki krizi v primeri z drugimi kraji vendarle skoraj zavidnega gospodarskega položaja. Praz-nik otvarjanja železniške zveze z ono stra-jo Save pa bo obenem gotovo tudi izraz želje, da bi se sedanja ozkotirnica proti Ko-viljači preuredila v progo z normalnim ti-rom.

In še tretji praznik: praznik slavnostne otvoritve sokolskega doma, v katerem naj se omladina mačvanske metropole vzgaja in krepi duševno in telesno v zavesti svo-bode, bratske ljubezni in domovinske po-žrtvovalnosti in ki naj bo žarišče Tyrsevega sokolskega duha za vso širno Mačvo, pa tudi drugo savsko stran. Itak pregesto po-sejano s tujerodnim življenjem. Šabac si je postavil svoj sokolski dom na svojem Tyr-sevem trgu in praznik otvoritve tega doma bo praznik za vse sokolstvo daleč naokoli, za vse naše jugoslovnsko sokolstvo.

Priprave za ta trojni praznik so že tedne in tedne v polnem tiru in vse mesto so-deluje v njih. Za sam dan slavnosti pa se pričakuje z vseh strani naše države ogrom-no število ljubih gostov, med katerimi bo do vsi mili, a vendar najmlajši tisti, ki bodo prihajali iz najoddaljenejših krajev, prav gotovo tam gori izpod sivega Triglava in tam doli z obal sinjega Jadrana. In le pri-dite, pa se boste prepričali, kako ljubezni-vo, kako iskreno bratski sprejema mačvan-ska metropola svoje ljube goste.

Sarajevski pevci v Palestini

Življenje v novi Palestini — Jugoslovnska židovska kolonija

Sarajevo, 16. maja

Kakor je »Jutro« že kratko poročalo, je sarajevsko židovsko pevsko društvo »Lira« pridobil svojo turnejo po Palestini. ki je v moralnem in artističnem pogledu najbolje uspela. To je bila prva židovska ekskurzija iz naše države v Palestino, ki je imela zgoli kulturni značaj. Doslej so židje tudi iz naših krajev potovali v Palestino le iz ver-skih nagibov in mnogi med njimi tudi za-radi tega, da bi v svetih krajih našli svoj večni počitek. Voditelji »Lirine« turnee so ponosni, da so šli kot prvi s pesmijo v sve-to deželo Vneto zatrijejo, da je nova Pa-lestina dežela naintenzivnejšega dela in da je bila tamošnjemu svetu zelo dobro-dojla tudi naša pesem. Zanimivo so opisli življenja v novi Palestini, ki so jih podali »Lirine« pevci.

Židovski naseljenci so si v novi Palestini uredili svoje naselbine na tri načine. Med naselbinami prevladujejo kvece — za-družne naselbine s kolektivnim gospodar-stvom. Kvece so raztresene po vsej Gali-leji. Judeji in Emeki ter so najzanimivej-

ša oblika naseljevanja in zadržnega go-spodarstva. Vsaka kveca ima svoj sindikat, ki je sestavljen iz izvoljenih odborov vseh panog. Eni sindikalni odbori skrbijo za na-bavo raznih potrebščin, drugi proučavajo načine najracionalnejšega gospodarstva, tretji pa spet skrbijo za trgovski promet s pridelki ter urejujejo tudi odnose med zadrujarji. ki se bavijo s poljedelstvom, in med onimi, ki so se posvetili obrtništvu in drugim. v koloniji potrebnim panogam de-la. V Malalahi imajo tudi jugoslovnski židje veliko in vzorno urejeno naselbino tega sistema.

Druga oblika naselbin pa je »omav ov-dil« — delavska naselbina, v kateri dobi vsak naseljenec toliko zemljišča, kolikor ga more obdelati sam in s pomočjo svojih družinskih članov brez vsake pomoči naj-ših delavcev. Tudi v teh naselbinah so ure-leni načini vzajemne pomoči, kakor n. pr. za primere bolezni posameznih naseljen-ec in za izvrševanja večjih del, ki jih posa-mezni naseljenci s svojimi družinami ne zmorejo.

Tretja oblika naselbin pa je na popo-lnoma individualistični podlagi in je prepu-ščeno vsakemu naseljencu, da po svoji uvi-denosti investira kapital, ki ga je prinesel s seboj, ali pa dobil od kake organizacije za kolonizacijo. Pri tem pa veljajo tudi za samostojne koloniste obveze o najemanju in plačevanju pomožnih delavcev iz vrst kolonistov. Na ta način je tudi naseljen-cem, ki niso postali člani kake naseljske zadruge, zajamčen izdaten zaslužek. Da je delo dobro plačano, je sploh geslo organi-zatorjev vse kolonizacije.

Na združni podlagi so kolonisti v krat-kem času iz pustini napravili cvetoče na-selbine in napredki umnega gospodarstva močno presenečajo arabsko prebivalstvo. V Nalalahi, v jugoslovnski židovski koloni-ji, imajo kolonisti tudi svojo dobro ure-jo kmetijsko šolo ter razne kulturne in so-cialne ustanove. Kolonijo obdajajo lepi gozdovi in so kolonisti velik gozdni nasad imenovali »Gaj kralja Petra«, na drugi stra-ni kolonije pa je »Gaj prezidenta Masary-ka«.

Sedež nove Palestine je Tel-Aviv, ki je v 25 letih iz skromne naselbine od nekaj hiš in gospodarskih poslopij postal obširno mesto, ki ima poleg mnogih stavb v vele-mestnem slogu tudi lične domove z lepimi vrtni, da napravi na obiskovalca poleg velemestnega tudi vtisk intimnosti in neka-kega letovišča.

O stanju brezposelnih abiturientov

Ljubljana, 19. maja.

V začetku tega meseca so bile izvedene nove nastavitve, ki so v precejšnji meri iz-premenile statistično stanje brezposelnosti. Ker so bili nastavljeni samo fantje, je za-nimivo, kakšno je po novih nastavitvah raz-me-rje med njimi in dekleti.

V dravski banovini je končalo učiteljske v zadnjih treh letih 224 fantov. Od teh jih je za drž. službo vložilo prošnjo 135. Pri tem, da jih je vložilo prošnjo samo 135 in ne vseh 224, je treba upoštevati to, da let-niki 1933. še ni vložil prošnje, ker so po ogromni večini fantje pri vojakih. Dalje, da nekateri na službo ne reflektirajo iz tega ali onega vzroka. Od teh, ki so vložili proš-nje, jih je nastavljenih 114. Deklet pa je dovršilo učiteljsko šolo v letih 1931, 32 in 33 553. Prošnjo za drž. službo jih je vložilo nekako 350. Ostale niso vložile prošnje, ker ne računajo na drž. službo, ali pa zato ne, ker so mislele, da je vse zaman. Od teh 350 ki so vložile prošnje, jih je v drž. službi 8, v dnevičarski 7 in po bednostnem fondu je zaposlenih 45.

Ce te številke primerjamo, vidimo, da so moški, ki so vložili prošnje, po ogromni ve-čini zaposleni, dočim dekleta ne. Zato osta-ne kljub zadnjim nastavitvam brezposel-nost učiteljskega naraščaja aktualna. Priporočiti moramo, da je od onih 18, ki so končali izven banovine in so nam znani, nastavljenih 6 in ako pristajemo še 6 na-stavljenih, pa nam neznanih fantov, vidimo, da je vsega skupaj bilo nastavljenih 134 abiturientov in abiturientek. Razmerje med dekleti in fanti je 8 : 126.

Oseku, ki se trudi, da olajša ta položaj, se je posrečilo vključiti ne prevelikemu za-nimanju javnosti, izveste so nekatere častne izjeme, doseči marsikatero olajšavo. Tako javljamo vsem brezposelnim abiturientom, ki stanujejo v Ljubljani, in onim, ki stanu-jejo v njeni okolici, da naj se poslužijo po-lovične cene pri izposojanju knjig v Šen-jakobski knjižnici, brezplačnega pregleda v protituberkuloznem dispenceriju in brez-plaćnih kart za kopanje v mestnem kopali-šču, ki jih dobe v oseku.

Dalje vabimo abituriente, ker nam je vod-stvo mednarodne foto-razstave znižalo vstopnino na 1 Din, da se zberejo v torek 22. t. m. ob 2. popoldan v Frančiškanski uli-ci, pred Učiteljsko knjižnico, da potem skupno posetimo razstavo.

Abituriente mariborskega okoliša poziva-mo, da se javijo oseku v Mariboru, ker jim ta nudi podobne ugodnosti.

Dijaško letovišče v Martinščici

Tudi letos bo otvoren v Martinščici pri Sušaku morsko okrevališče za šolsko mladino. To bo že deveta sezona, odkar je osnovano dijaško letovišče v Martin-ščici, v katerem je doslej prebilo po en mesec morskega oddiha preko 6000 dija-kov in dijakinj iz vseh krajev države. Ta letoviška ustanova ob morju se od leta do leta bolj urejuje in je danes največ-je in najbolj urejeno morsko okrevališče za šolsko mladino na vsem Jadranu.

V okrevališču imajo dijaki zelo dobro in okusno hrano. Imajo pa tudi prilike, da se bavijo z različnim sporti in igrami s vodi in na kopnem, ker okrevališče ima 32 čolnov na razpolago. Pripravljene so odskočne deske v višini 1 in 3 metrov za one, ki se vežbajo za skoke v morje. Na razpolago so nadalje po dve igrišči za te-nis in za odbojko, eno igrišče za basket-bal, prostor za lahko atletiko, dve ruski kegličišči, gugalnica, krocket itd. Vse spor-te in igre, a posebno še veslanje vodijo posebni strokovnjaki.

Med poslopiji okrevališča je velik trg z gostimi nasadi platan, v katerih gosti senci lahko deca počiva v toplih urah. Vsak mesec se priredita dva izleta s po-sebnim parnikom, na katerem imajo di-jaki priliko, seznaniti se z obalo od Su-šaka do Raba. Dvakrat na teden je v par-ku kino-predstava s kulturnimi in zabav-nimi filmi. V zavodu imajo tudi oder, na katerem prirejajo dijaki in dijakinje lah-ko glashene, deklamatorične in literarne večere. Na obali je urejen poseben pro-stor za ples, kjer radio in gramofon z močnim zvočnikom oddajata godbo za ples in zabavata deca do ure spanja.

V okrevališču so dijaki in dijakinje pod stalnim nadzorstvom učiteljev in profe-sorjev ter zdravnikov.

V mesecu juliju se sprejemajo samo di-jaki srednjih šol a v mesecu avgustu di-jakinje srednjih šol in deca obeh spolov iz osnovnih šol. Cena za enomesečno bi-vanje (polnih 30 dni) znaša 750 Din. V to vsoto so všeti tudi stroški za izlete, spote, kino in drugo, tako da razen 750 Din in razen stroškov za potovanje tja in nazaj nimajo letoviščarji nobenih drugih stroškov.

Potrebna pojasnila dajejo ravnatelji vseh srednjih in njim aličnih šol in šol-ske poliklinike. Prijave naj se pošiljajo na upravo Dijaškega letovišča, Zagreb Škola narodnog zdravlja Mirogojska c. 4.

Kmetijski vestnik

Vinogradnikom v dravski banovini

Vinarsko društvo za dravsko banovino bo imelo letošnji občni zbor 1. kongres 26. in 27. t. m. v Mariboru, in sicer bo v soboto popoldne zborovanje odbora in delegatov raznih podružnic, v nedeljo po-poldne pa vinarski kongres, na katerega bodo imeli pristop tudi vsi člani vinograd-niki, da se tam izrazijo svoje posebne želje v obrambo svojih pravic. V nedeljo popoldne bo skupen obisk banovinske vi-narske in sadjarske šole v Mariboru, kjer bo videti marsikaj poučnega, v ponedeljek pa skupen izlet v vinograde poklice Slo-venске Bistrice in Konjice.

Na kongresu v nedeljo se bodo obra-vnavala važna vprašanja o prenavljanju že pešajočih vinogradov, o izbiri in saje-nju najprikladnejših ameriških podlag in o razmnoževanju najprimernejših zlatih trt, o pridelovanju namiznega grozdja za domačo porabo in za trgovino z naved-bo primernih zgodnjih in poznih sort za razne kraje, o svetovni in domači vinski trgovini glede na današnje težavne kup-čijske razmere, o zatiranju trtnih škodljiv-cov in o drugem.

Poročila so torej izbrana času primer-na. Zato bi bilo zeleti, da se kongresa udeleži kar največ vinogradnikov in last-nikov vinogradov iz vse Slovenije, da tam povedo svoja mnenja in svoje izkušnje, ki morda v marsičem niso v skladu z ob-stoječimi okolišninami v drugih krajih. Pre-prost vinogradnik namreč večkrat mar-sikaj sam potuhta in preizkuša, česar ni nikjer videl in slišal, a se izkaže potem kot uvaževanja vredno. Zato pa, čim večja bo udeležba vinogradnikov in čim več no-vih misli in predlogov se bo čulo, tem za-nimivejši bo zbor.

Za primer vzemimo letne občne zbore Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo. Na vsakem letnem sadjarskem zborovanju se natrpa sadjarjev od vseh strani, ki prinašajo vedno nove misli in predloge ter s tem vplivajo izpodobno v korist sadjarstva, ki prav razveseljivo napreduje od leta do leta in postavlja kmeta sadjarja na trdnje noge.

Kako je pa v tem oziru z vinogradni-skimi občnimi zbori, presodi lahko vsakdo sam, ki se jih vsako leto udeležuje. Bo-dimo odkriti in rečimo jasno, da vinar-ski kongresi še daleč niso takli, kakor bi morali biti glede na veliko važnost te panog v Sloveniji. Drugod, n. pr. v so-sečni Avstriji so v tem oziru čisto dru-gačnjaki kakor mi. Tam se vršijo taka zbor-ovanja že kar slavnostno in je udeležba vedno stajna, ker znajo ceniti pomen ta-kih zborovanj. Večina naših vinogradni-kov v resnici ne kaže skoro nikakega zanimanja za lastno organizacijo, dasi bi bilo skupno delovanje med vinogradniki bolj kakor kdaj prej potrebno in za ce-lotno vinogradništvo največje koristi.

Kakor ima Sadjarsko in vrtnarsko, tako bi moralo imeti tudi Vinarsko društvo v vsakem kolikaj večjem vinorodnem kraju svojo podružnico ali zadrugo, ki bi na de-belo goščevala vse vinogradniške po-trebnosti ter skrbela tudi za hitrejšo in boljše vnovčevanje vinogradniških pridel-kov in izdelkov.

Ce bi Vinarsko društvo za dravsko ba-novino imelo vsaj petkratno število seda-njih članov, bi bilo močno na znotraj in na zunan. Imelo bi velik ugled in bi lahko izvajalo za vinogradnike marsikatero ugodnost za se. Močna organizacija na zdravi podlagi je podobna močni in dobro oboroženi vojski. Zato pa vzajemno izku-šajmo ustvariti tako vojsko! Fr. Gombač.

Pozabljen domač aparat za pokončevanje drevesnih škodljivcev

Celje, 15. maja.

G. Goričan, višji sadjarski nadzornik v poklju, me je vsakrat, kadar sva se srečala, pozival, da bi se peljala v Šmartno ob Paki in preizkusila novo pri-pravo za pranje sadnega drevja z ap-nom. Ko sem naposled določil čas poto-vanja, je bil g. Goričan zadržan in šel sem na preizkušnjo aparata z zastopni-škom Kmetijske družbe v Celju g. Kocja-nom.

Potegnili sva se s motornim kolesom po Savinjski dolini in poizvedovali tu in tam o omenjeni pripravi. Prve točnejše podatke sva dobila pri priljubljenem šol-skem upravitelju g. Lovšinu v Braslov-čah. Komaj sva potem našla iskanega iz-umitelja, ki samotari na majhnem pose-stvu v zadnjem kotu Savinjske doline sredi temnega smrekovega gozda. Nisem mogel skoro verjeti, da bi tu domoval iz-umitelj.

Očitno prav razveseljen nama je začel izumitelj, g. Očepek Alojz, demonstrirati aparat. Priprčiala sva se, da praši aparat tehnično res izvzorno in popolno, da je vse z apnom prašeno sadno drevje, celo ono tik ob gozdu, brez mahu in lišajev, da sta skorja in lubje drevja čisto glad-ka in mladostna in da je zlasti listje pra-šena drevja zdravo in temno zeleno. Kako zanimivo je v primeru s praše-nim omo drevje, ki ni bilo prašeno! Iz-umitelj je kazal, da s prašenjem s ce-nenim apnenim prahom ugonabljajo vse škodljivce in celo cvetodera. Kolikor jih ne uniči, jih s prašenjem prežene in jim z uničenjem mahu iz skrivališč na drev-ju odvzame možnost razvoja. Letos je do-dal apnenemu prahu tudi žveplo. To ba-je zatre tudi fuzikladij.

Vsekakor sta sprlo ogromnega števi-la bolj ali manj dragih insekticidov in fungicidov apneni prah in žvepleni cvet najcenejši sredstva za zatiranje drev-nskih škodljivcev.

Aparat za prašenje z apnom je izčrpo opisal v 10. številki »Sadjarja in vrtnar-ja« iz leta 1933. že g. Rozman iz Šmar-tne, toda dosejal se še ni našel mecen ali podjetnik, ki bi siromašnemu izumitelju pomagal s primernim prispevkom urediti delavnico za izdelovanje aparatov pra-šilcev. Medtem ko je originalni aparat na kolesih, je g. Očepek zdaj izumil nahrbni aparat za prašenje, ki bi menda stal le kakih 1000 Din. Originalni aparat na kolesih iz leta 1931. je stal 4000 Din. Na-stajajoča gospodarska stiska je pač ome-govala, da bi se bila našla sredstva za raz-merno visoke investicije za izdelavo priprave, omenjeno aparata za prašenje. Kriza in brčas neugodne gnotne prilike

so izumitelja tudi napotile, da je za na-ma ob odhodu še plaho zaklical: »Go-spodje, prodam originalni aparat tudi za 2000 Din.

Letos pomladi sta z aparatom prašila vse sadno drevje g. baron Warsberg v Rečici in agilni kmetijski pobornik, ba-novinski svetnik g. Goričan v Mozirju. Pri teh dveh sadjarjih bi bilo torej tudi ugotoviti letos uspehe prašenja z apne-nim prahom. Fran Wernig.

Podeželskim nakupovalcem suhih gob

Naša banovina dobiva vsako leto lepe mi-lijone za suhe gobe, a dchodki bi mogli še zelo narasti, ako bi naši nabiraleci pravilno postopali pri nabiranju, snajenju, rezanju, sušenju in odpravljanju. Tu je naloga pode-želskih nakupovalcev suhih gob, da prina-salec postojijo, odnosno površno in malomar-no pripravljeno blago odklonijo. V tem ozir-u prihaja najlepše blago iz bivše Stajenske, a najlepše iz nekaterih krajev Dolenjske, posebno iz tako zvane Suhe Krajine. Pisec teh vrstic je bil sam priča o zanikarnosti, kako so nekje pod Gorjanci rezali gobe za sušenje. Korenov se je držala še prst, goba so bile od polžev obidejene, nagnite in črvi-ve, a nabiraleci so jih kar take na debelo rezali. Na moje prigovarjanje se je fantalin odurno odrezal: »Saj jih ne bomo mi jedli, za mesno gosnodo pa je vse dobro. Tudi trgovalci vse radi pokupijo.« — To je bilo pred leti, morda je danes že boljše.

Danes je na zunanjem trgu tudi glede su-hih gob velika konkurenca; posebno Italija skuša naše blago povsod izpodriniti a tem, da v posebnih tovarnah umetno beli suhe gobe. Tuj nakupovalci zahtevajo, da so suhe gobe čim svetlejši barve in enakomer-no tanko rezane. Sv. tla barva se doseže le pri sušenju na soncu, nikoli pa ne, ako se suše gobe na peči ali celo v peči.

Enakomerno rezati je mogoče gobe le a strojem. Na takem stroju se more narezati dnevno do 400 kg svežih gob. S strojem re-zane gobe se hitreje sušijo in obdrže svet-lo barvo, a tudi prodajo se lahko, a to do 20 Din dražje pri kg, kakor pa nepravilno z nožem rezane. Tak stroj bi si moral omi-sliti vsak nakupovalec suhih gob na deželi, nadalje kmetijske zadruge, odnosno kme-tijske podružnice, kamor bi nabiraleci dona-sali sveže gobe, da jim jih ali odkupijo ali samo narežejo bodisi za majhno odškodnino ali pa pogojno, da posušene prinese proda-jati tja, kjer so jim gobe narezali. Ker je za posameznega nabiraleca stroj predrag, naj bi se dogovorilo več nabiralecev v vsakem kraju, kjer je dosti gob (le užiti gobani ali jurčki pridejo v poštev).

Odklonilni činitelji bi morali storiti vsa, da se obilni viri dohodkov, ki ga imajo na-še pokrajine od gob, obdrži na dosednji višini, odnosno se še dvigne. Zato pa je tudi v interesu trgovcev, da se našo blago na tujih tržiščih ne diskvalificira. A. B.

Anketa v borskem rudniku

Beograd, maja.

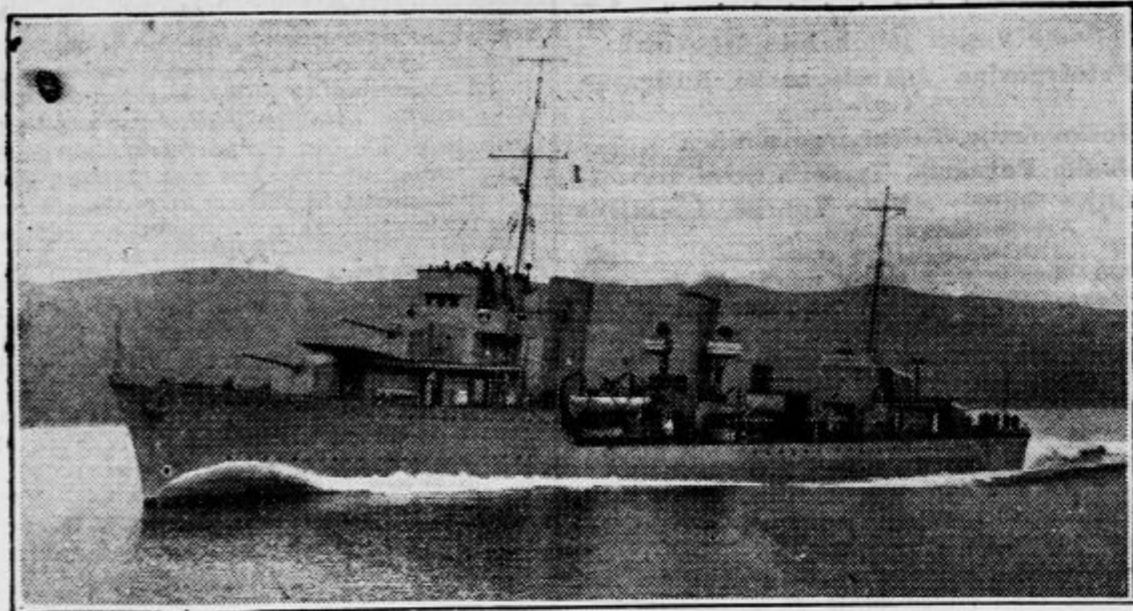
Nedavno je prispela tudi v Beograd de-putacija kmetov iz okolice borskega ru-dnika. Ti kmetje se že dolga leta pritož-u-jejo, da jim delajo velikansko škodo smrdljivi in strupeni dimi, ki se valijo iz dimnikov rudniške topilnice. Pritožbe in prošnje so imele ta uspeh, da je bila sedaj odrejena komisija, ki bo pregledala rudniški okoliš. V borskem rudniku kop-ljejo bakreno rudo in je ta rudnik eden od najbogatejših v naši državi. Ze pred letom 1904. je znanil beogradskega indus-trijec Vajfert preiskoval rudo ob reki Ti-mok in tudi v sami rečni strugi, iz ka-tere so že Rimljani izpirali zlato. Raz-iskovanja so bila uspešna, ker so odkrili bogate plasti bakrene rude. Okolica Bo-ra je bila tedaj zelo siromašna. Kmetje niso imeli doma dovolj dela in so hodili na sezonsko delo daleč na okrog in tudi v Rumunijo. Z rudniškim obratom je pri-šel industrijec Vajfert sam, ker pa ni imel dovolj kapitala, je prišel rudnik že leta 1904 v roke neke francoske podjet-niške skupine. Francoski podjetniki so kmalu uredili topilnico, leta 1911 pa svo-jo železniško progo, dolgo 20 km in zve-zano s progo Paračin—Zaječar.

Močno pa se je rudnik razvil v povoj-nih letih. Podjetniki so dobili koncesijo za 50 let na zemljišču, ki obsega 2400 ha. Ta koncesija pa je bila razširjena še na področje od 6500 ha, z določilom, da sme-jo tam podjetniki iskati rudo.

Takoj, ko so začele v Boru obratovati topilnice, je že dim daleč na okrog ogra-žal in uničeval setev. Iz dima se namre-č ločijo strupi: žvepleni dioksidi in og-ljikov dioksid. Topilnice dolgo časa niso imele visokih dimnikov in se je dim da-leč na okrog vlačil po zemlji, kar je še povzročilo moč njegovih strupenih sest-avin. Da bi se kmetom nadomestila ško-da, je že leta 1908 področje preiskala ne-ka komisija z namenom, da bi pri tem določila tudi nekakšno odškodninsko ta-rifo. Vse področje so razdelili na tri dele po višini škode, ki jo povzroča dim. Od-škodninska tarifa v prvem delu, ki je najbližji topilnici in najbolj poškodovan, je bila od te komisije d

Med čuvarji Jadrana

Senatorji in poslanci so si na potovanju po Jadranu ogledali tudi našo vojno mornarico

»Dubrovnik«

Na Jadranu, sredi maja.

Ko smo na poti od Rječine do Bojane spoznali ogromno zakladnico naših obmorskih lepot, so se narodni predstavniki lahko prepričali tudi o premožnosti potrebnih in težavah teh krajev. Bil je vsepovsod najljubši kontakt in prijateljski razgovori so vplivali najboljše. Živa beseda je stokrat več vredna kakor dolge predstavitve.

Posebne vrednosti pa je bilo tudi, da so se naši narodni predstavniki seznanili z zvestimi čuvarji Jadrana, z našo vojno mornarico. Ne samo z oficirji in moštvi, temveč tudi z večino naših pomorskih oficirjev. Angličji pravijo, da imamo železne mornarje pa leseno mornarico. Prvo je seveda vedno točno, glede drugega pa bo sedanjí obisk prav gotovo pripomogel k izboljšanju. Ne, lesena ni naša mornarica, — moderna je, toda za takšno razgrajeno obalo, za takšno pomorsko državo, za tako delikaten strateški položaj, kakor je naš, je premajhna. Odlično premajhna za samo obrambo. Presneta reč, da je vse tako drago! Sam periskop moderne podmornice vam velja dva in pol milijona dinarjev, celja podmornica 50 do 70 milijonov, a o krstarkah kar nič govora, ko so celo bojni čolni kupljeni z zlatom.

V Biogradu na moru je prišel na našo ladjo kapetan korvete, popularni Ivica Andrić, sin znanega zagrebskega književnika. Nad vse prisrčno smo se pozdravili, ko nam je pri večerji povedal, da nam bo razkazal vojno mornarico.

V šibeniškem zalivu smo naslednji dan res našli na malo flotiljo. Bili so tu nosilec avianov »Zmaj«, podmornici »Osvetnik« in »Nebojša«, pa nekateri torpiljarke. Z motornimi čolni so nas prevajali tjakaj. In potem smo oblezli vse hodnike in se vzpenjali gori in dol po tistih majhnih navpičnih stopnicah, razgledih od solca. Mornarski častniki so nam razložili prav vsak ton in dvigalo. Nadalje smo se seveda pomudili v podmornicah. Če na juho povem, da sta tudi gospoda Lovro Petrovič in Ljudevit Drmlejški povsem gladko šla skozi tisto okroglo odprtino — ampak kakor za las natančno! — in če se ponovim, da so nam fantje, mornarji kakor častniki, vseeno stiskali desnice, potem lahko verjamete, da smo se poslovlili od vojne mornarice z izrednim zadovoljstvom.

Ko je top na trdnjavi Sv. Ane že označil poldanski uro, smo zapustili šibeniški zaliv. Mornarji so pohiteli venkaj že pred nami. Zbranim na poveljskem mostičku naše ladje nam je oficir Andrić tolmačil maneuvre. Videli smo torpediranje. Potem se je pred nami potopila podmornica. Prej ko v minuti je slezila v debelo morje, samo se periskop je kukal k nam, slednjic je izgini pod gladino tudi tisti štrclj. Živ grob v vodi. Ali kmaur je podmornica zopet prirasila na vrh. Kakor fantastična lovska posada.

V zalivu Rogoznici, slavnem po jagstogih in smokvah, so se dvignili k poletu trije zeleni šolski hidroplani. Za nami zvesto plava sivi »Jura«. Morje je dosti mirno, delni skačejo visoko, proti bregu. To je pomorsko znamenje slabega vremena. Ali daleč dol, do koder seže oko, je

kovanju levje slavnega Trogira in ko so nas v krašni skupini preleteli bombarderji DW, je naša ladja s sireno sporočila zahvalo komandantu eskadre na »Zmaju«. A kapitanu Andriću, ki nas je vse zadržal s svojim predavanjem pri maneuvri — pozneje smo spoznali, da so naši pomorski oficirji vsi brez izjeme presenetljivo visoko kvalificirani, pri tem pa tudi pravi gentlemani — kapitanu Andriću smo poslušali po vrsti stiskali roko.

— Odlično! Zahvala vam in vsem. To je bilo vredno več, kakor štirinajst dni parlamentarne debate!

Pred starinskim Trogirom, ki naša ladja do njega ne more, so nas sneli trije veliki motorni čolni — spet lepa usluga vojne mornarice. Jadno so nas prepeljali pred tisočglavo pisano množico. Po burnem sprejemu in ogledu starin, lože, katekrala — kar je vse k sreči takoj pri roki — smo z motornimi čolni hiteli pod trogirskim mostom v Divulje. V štirih lepo urejenih hangarjih smo si ogledali sinje tiče, najnovejši in najsmelejši varuhe neba nad našim morjem in obalo. Vse so nam oficirji z verno razkazali in nam povedali marsikaj zanimivega iz življenja in ondosti podoficirskih šol. Samo pogledati je treba te zdrave fante, pa razbereš, kakšen je ta rod pilotov. Tu ni drila, kontakt med vitezi zračnih višav je brez razlike sarže in starosti neprimerno bolj tovariški kakor kjerkoli drugod. Kdor je vselej pripravljen pogledati smrti v obraz brez strahu, mora biti po značaju plemenit.

O tem, kako se hidroplan spravi v morje in dvigne k poletu, smo imeli nad vse simpatičen primer baš v Divuljah, ko je sin pilot popeljal svojega očeta v zračne višave. Že nekajkrat je oča Anton Cerer iz Kamnika odbil svojemu sinu Stanu, da bi letel z njim: »Ne grem, ne tvegam, si premladi! Dva Cererja ne poudeta naenkrat v lufti! — Nu, to pot mu je pa sin, ki ves gori za letalstvo, prišel do Trogira naproti. In čim smo prispeli v Divulje, je sin s takojšnjim odobrenjem oficirjev zapregel svoj precejšnji zeleni hidroplan, ata je pa nataknil letalsko avbo — in že je ptič zdreel kakor hud sršen po sredi zaliva in se natančno po sedmih sekundah dvignil v mirno, od večerne zarje zlato in rdeče prepleteno obzorje. Polet je vzbudil vso pozornost. Bil je idiličen intermezzo, lep doživljaj za vse, ko sta se oče in sin po 15 minutah vrnila. Ko smo bili že vsi ukranci na ladji in je s poslancem Cererjem pridrvel komandantov motorni čoln, ni bilo konca čestitanju in izpraševanju:

Kako? Je M lepo? Lepo, prav gotovo! Nad kaštelansko riviero ob zatonu solca! Kdo bi dvomil o lepoti!

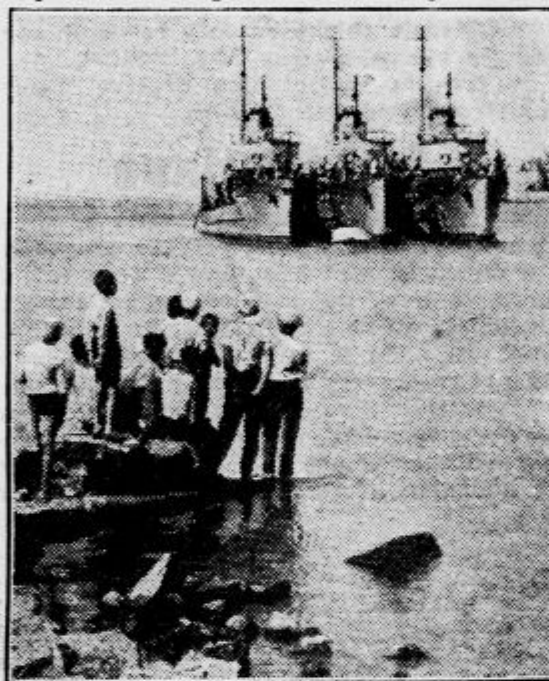
Vidite, takole je naša vojna mornarica dosegla te dni zelo lepo zmago: na vsej črti je zavojevala simpatije — še več, pravo bratsko ljubezen predstavnikov naroda. Zmaga pa je bila povsem dobljena v naši največji prirodni trdnjavi, v Boki Kotorski. Ko smo se v tork zjutraj — odbili od kotorske strani in lovčenskih peti, smo se mimogrede ustavili v Tivtu. Nepopisno lepo jutro. Po iluminaciji prejšnjega dne še skrbneje ogledujemo bregove, kod vse so bili razpeljani nizi luči. Sprejem v Tivtu je bil kajpa tudi slovesen. Takoj nato so nas mornarski oficirji povedli skozi arzenal. Stroji in pile in kladi pa so svojo pesem. Zunaj na doku je v pregledu »Dalmacija«. A počez pred arzenalom in manjšimi novimi in starimi ladjami leži ponosni »Dubrovnik«, edini naš torpedni rušilec. Edini — toda eden najmodernejših na svetu.

Osmo ura. Fanfare zadonijo. Zastava se dviga na jabor. Vzoklanji pozdrav, jutranja molitev. Kakor mornarji s poveljnikom vred stojimo tudi mi na jeklenih terasah, v senci topov in stolpcev. »mirno«. (Nu, saj je še nekaj rezervistovske discipline v naših kosteh, vstevši gospode senatorje). Potem pa smo se spet pogumno vzpenjali gori in dol, merili pri topovih, se pomudili na poveljnikovem mostiču. Od nekaj je splošna sodbja, da so vojne ladje nedostopne, kakor kaki misteriozni stavbi. Toda nedostopne so le nepoklicanim vsiljivcem. Saj se krijejo le redke posebnosti, a sicer se tehnične novosti morskega orožja itak objavljajo v strokovnih revijah in almanahih. Vprav pri nas bo treba še mnogo stvarne, ne samo idealne, toda vodene propagande. Dejstva, ne samo lepe besede!

— Vi ste Slovenec? me je ustavil ra »Dubrovnik« že blizu izhoda prijazen kapetan fregate, inženjer. Ugaja vam naš »Dubrovnik«? No, pa pridite novinarji — pregledajte našo vojno mornarico, še pišite! Zdravo! Na svidenje ob letu! Pa zagvisno!

Še dolgo smo po odhodu nahali s krova oni pisani množici v Tivtu. Bila je iskrena zahvala za tisto, da smo tako učinkovito spoznali, v kakšnih rokah je naša obala.

Od Djenovića sem sta zakrožila nad nami dva bombarderja. Pozdrav za slovo. Ponese mo ga s seboj na Krk, onim, ki so za naš sinji Jadran izkpraveli. Od tam pa nazaj v domovino, po vsej Jugoslaviji. R.

Vojne ladje se bližajo obali

jo torpoda z nezmotljivo gotovostjo. Potem pa se začne za njimi večji dol, vedno večji bel rep. Naenkrat so vse zakrite v umetni megli — maskirani umik se je silajno obnesel. Da vrli mornarji ob begu na odprto morje niti niso mogli videti, kako hvalčena in navdušena jim je naša poražena posadka mahljala in vzklikala! Torpoda pa seveda nismo videli nobenega eksplozirati, niti onega za večbo ne. Kajti, kakor rečeno: mornarske potrebnosti so še dražje od zafrana. En sam pošten in nedolžen torpoda z 200 kg solidnega razstreliva stane natanko 650.000 Din.

Ko smo zavili v Saldunski zaliv, v priča-

HOTEL LONČARIĆ SELCE (Hrvatska)

na obali blizu kopališča nasproti cerkve. Sobe s teraso, tekočo vodo, elektriko in parketi itd. Odlična renimirana domača in dunajska kuhinja. Popolni pesion Din 65-75 po legi sobe. Prospekti in informacije daje lastnik Dragotin Lončarić. 4691

HOTEL FRANKOPAN Aleksandrovo, otok Krk

stoji v lepi sončni legi, v neposredni bližini pabroškega pristanišča in kopališča. Pred hotelom je velika terasa, z razgledom na morje, savarovana pred prahom. Lepo opremljene, čiste in zračne sobe z električno razsvetljavo. Za razvedrilo večerni radio koncerti, na razpisno je klavir. Voda je izvirna. Prvovrstna kuhinja, vzorna postrežba. Popolna oskrba 55 Din s sobo; pred mesecem junijem in po avgustu 50 Din, v skupinah po 10 oseb znotraj popust. 69

KRK tri ure od Sušaka. Ugodno in mirno letovanje. Glavna sezona od 1. junija do 31. avgusta.

Hotel »Krk«, renimiran, 17 sob. Vsa oskrba Din 50-64. Hotel »Jugoslavija«. Prav na obali. Vsa oskrba 50-66 Din. Izven sezone popusti po sporazumu. Informacije in prospekti zahtevajte pri kopališčnem po-verjenstvu in od hotelov.

BAŠKA na KRKU

Poznamo odlično morsko kopališče na otoku Krku za odrasle, otroke in ne-pelavče. Ugodno sončenje in odpočitek na peščeni morski obali, dolgi 1800 metrov. Dnevna parobrodskaz zveze s Sušakom in ostalimi mesti na gornjem Jadranu. Hoteli na morski obali (plaži) prav pri kopališču. Kopališče z kabinami in šotori. Vodovod, električna razsvetljava. Sezona od 1. maja do konca septembra. Prospekti na zahtevo pošljite Kopališča uprave Baška. Hoteli: Baška, Grandi, Velebit, Volarić, Europa. Pensioni: Jadran, Kvarner, Praha, Ruša, Tomša, Triglav, Zvonimir, Barbaliti. Buffet F. C. Dujmović. 180

NIVEA na zrak in sonce

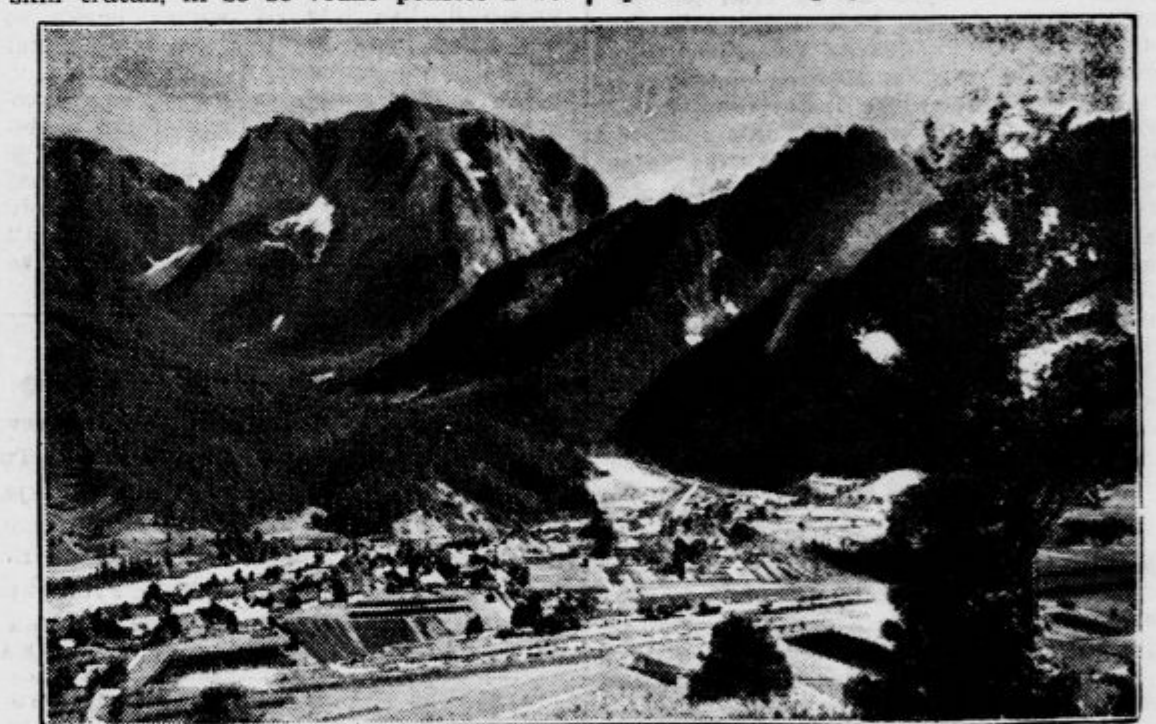
Toda, prosimo, oprezno! Vsa koža se je zaradi zimske obleke odvadila sonca, zato se natrite najprej z Nivea-kremo ali Nivea-oljem; oboje varuje in neguje kožo in pospešuje, da postane prirodno rjava.

Nekaj za smučarje in lovce

Kranjska gora, sredi maja. Po nenavadno ugodni zimi za smučanje so pred nekaj dnevi zborovali naši najboljši predstavniki belega športa, a nekaj najbolj trdovratnih je pa jedva zapustilo visoka snežna terena našega očaka Triglava. Ko kraljuje pomlad v dolini z vsem svojim razkošjem, odeva nekatere kraje še težka snežna odeja. Na Vršiču stavljate ruševce med starimi, od strel razdrapanimi mesceni, njegove ljubljence se pa vrte po planinskih tratah, ki so še vedno pokrite z be-

noma brezskrbni, kajti, kdo bi si jih dovolil motiti v tej višini in ob tem letnem času. Pogled prizor! Mlad kozel se je vlekel na sneg, vse štiri je pomolil od sebe in sedaj drči po snežišču, da je veselje. Lahak snežni puh ga obdaja, ko se pelje po plazju vsaj 100-150 m v globel. Dosegel je cilj, skoči kvišku in se počasi vrača nazaj v višavo. Med tem se vozi že drugi na svoji irhovini, ki je pa videti dobro ustrojena. Tako gre po vrsti naprej in marsikateri navdušen športas se ne pelje samo enkrat, temveč

Kranjska gora s Prisojnikom

lim prtom, komaj da sem in tja prikaže zakasnela kurica svojo nežno glavico izpod tajajočega se snega. Kurica se zbujva. V Travnem Brdu, v Veliki Duni, kjer je bilo pokrito ruševje z več metrov visoko snežno plastjo, že brsti hiba (bukev) in nje zelenje oznanja gorsko vigrd. Prišel je tedaj čas, ko gredo tudi dlice in njih lastniki za nekaj mesecev k počitku.

Da, naši dvonožni zimski športniki so šli na odmor; njihova mesta bodo pa sedaj zavzeli bradatci, kosmati in rogjati športarji, katere vam hočem predstaviti kot — letne smučarje. Ta lahkonoga, gibčna in elegantna družba goji kraljevski šport v najhujši vročini, ko pokriva tudi naše najvišje planine pestro cvetje, katero obdaja alpski svet z onim opojnim duhom, ki omamlja planince kakor hašič in predstavlja smrti posvečenega zemljana v rajске višave. Tudi najbolj vnetim smučarjem ne bo smano, da so naši gameti izborni smučarji, dani tudi brez dile.

Spremljaj me, tovariš, ako bova imela srečo, bova videla brez vstopnine naravno igro živalskega sveta v amfiteatru naših Alp. Težka je najina pot, kajti pelje naju v območje večnega snega. Treba je največje previdnosti, zlasti morava paziti, da imava veter za sabo. Dolinsko zelenje je že davno za nama, planinsko cvetje je vedno redkeje, prečkava meLINE in peščene plazove in se vzpenjava vedno višje v skalo-ljve. Prijeten hlad nama veje nasproti, slutiva, da se bližava snežišču. Skoraj nelasišno se plaziva k robu in kakor iz strelskega jarka previdno pogledava na drugo stran. Pred nama se razprostira obsežno in zelo strmo snežišče, na njega vrhu pa večja čreda gamsov. Slutiva, da so popol-

tudi dva-trikrat, pa še večkrat ponavlja sankanje po hladnem elementu. Pa ne samo posamič: kar cele skupine se požene po snežni stehi in kadi se za njimi, kot o Božiču v najhujšem meteu. Je domneva, da tekmuje le mladina, kajti zbor starešin obah spolov, katerim se pozna starost po močnih in razkrošenih rogovih, igra vlogo gledalcev in vem, da je med temi marsikak filister, ki zavida mladeti njeno razposajenost. Dastavno misli, da je rogjati športnik klub popolnoma brezskrben, vendar ni tako. Vidil krepko koso, desno od skupine? Nepremično stoji in obvlada s svojim bistrim pogledom in ostrim vonjem vso okolico! Sproži kamenček, ali se za trenutek premakni, kratak pik in vesela štirnoga štorna družinica na mah izgine — in igra je končana. — J. L.

Iz seje ljubljanskega turistično-prometnega sveta

Ljubljana, 19. maja.

Turistično-prometni svet ljubljanske mestne občine je zboroval v četrtek zvečer v mestni posvetovalnici in so podali odborniki obširna poročila o delovanju. Očrtali so programistično delovanje s posebnim poudarkom za sodelovanje TPS pri ureditvi ljubljanskega aerodroma.

Največja atrakcija, s katero se v zadnjem času bavi TPS, pa bodo za Ljubljano prireditve slovenske glasbe in slovanskih plesov, ki se bodo vršile od 1. do 10. sept. Prireditve je zamenjala tako, da se povebijo v Ljubljano originalne skupine vseh slovanskih narodov, ki bodo ob spremstvu

izvirne narodne glasbe in v narodnih nošah predvajale narodne plesje. Poleg tega naj bi se vršile gledališke predstave na prostem in v gledališču s pretežno slovanskim programom, priredilo pa naj bi se tudi nekaj koncertov, ki bi izvajali dela slovanskih mojstrov. Te prireditve bodo imele izrazito folklorni značaj. Plesni nastopi se bodo vršili na sokolskem zletišču v Tivoliju, ob slabem vremenu pa v unijski in drugih večjih dvoranah. Organizacijo teh prireditev, ki bodo imele naslov »dnevi slovanskih narodnih plesov«, bo prevzela posebna pisarna. Prireditve bodo velikega pomena, ker bodo privabile v Ljubljano veliko število domačih in inozemskih gostov.

Prava moravska korenina

je stari Orehek. Pomislite 13, 92 pomlad je šteje, pa mu jih ni nikjer poznati. Še vsa domača in poljska dela opravlja, če je tre-

ba si oprta tudi veliki koš, ki ga tudi polnega prenaša z ravno hrbenico. Če ni drugega dela, peštuje svoje male vnučke, za kar ima tudi talent, saj zna biti z njimi prav po materinsko nežen. Pa je bil Orehek tudi za mladih let korenjak, ki se ni nikogar ustrašil in je marsikdo čutil moč njegove male a žokaste postave. Moravska dolina mu je tako všeč, da se še dolgo ne misli ločiti od nje. (Glej tudi članek O moravski dolini na 10. strani.)

Specijalna karta kraljevine Jugoslavije

Naša nova specialna karta v merilu 1:100.000 je na terenu dovršena in skoraj bodo tudi vsi njeni listi izšli. Sestavljena je iz materiala, dobljenega v točnem topografskem premeru bivše kraljevine Srbije in Crne gore ter iz reambulacije premera v merilu 1:25.000 dunajskega instituta. Karta je umnožena v štirih barvah. Gerip je črn, hidrografija modra, teren je predstavljen v rjavi barvi z izhopsami na 20 metrov, od katerih so stote izohipse izvečene debelejšje, gozdi, grmovje in drevje je zeleno. V letošnjih izdajah je tudi peta barva, kajti vse državne in banovinske ceste, sposobne za avtomobilski promet, so izpolnjene z rdečo barvo kar ima v pogledu preglednosti ogromen značaj. Na karti je situacija vnešena do detajla. Vsi hidrografski objekti so podrobno vrisani. Krajji niso vrisani le z konvencionalnimi znaki, nego tako, kakor stvarno izgledajo v prirodi. Točno so predstavljene ulice in kompleksi hiš, a ako so hiše razstresene, je vrisana vsaka posebej. Z veliko skrbnostjo so vnešene vse komunikacije od ozkih stezic do širokih cest in železnic. Vrisane so državne in srezke meje. Vnešena so imena vseh naselbin kakor tudi imena treznih objektov in nebroj kot ali vendar se je pri vsem tem skrbno pazilo, da je relief dovolj viden in jasen.

Primorani smo naglasiti na kraju, da je ta karta velevažno pomožno sredstvo. Čeprav jo izdeluje vojna, ona ne služi samo vojaškimi ciljem. Ona je isto toliko važnost za vse ostale svrhe spoznavanja naše domovine in njenega izkoriščanja za naša dela, kakor tudi za izpeljavo praktičnih tehniških del, kot so projekti poti, železnice, melioracija itd. Važna je za turizem, avtomobilizem, šolo itd. Vsem tem potrebam naša nova specialna karta ustreza v polni meri. V tem pogledu lahko z vso pravico tekmuje z najboljšimi kartami velikih civiliziranih držav. Ona do najmanjših podrobnosti predstavlja velik del naše domovine — Južno Srbijo, za katero se je še nedavno govorilo, da je »terra incognita« ali se poleg naše specialne karte to ne bo moglo nikdar več reči. Zato naša specialna karta pred vsem inozemstvom dostojno reprezentira naše kulturno delo in visoko dviga ugled našega naroda. S to karto se res lahko diči naš vojni geografski institut.

DAME IN GOSPODJE,

ki zahajate v brivske in česalne salone, skrajšajte si čakanje s čitanjem ilustrirane tedenske revije »ZIVLJENJE IN SVET«, ki jo dobite v vsakem boljšem salonu.

CRIVENICA

morsko kopališče na Jadranu, 4 in pol ure vožnje od Zagreba (via Plase). Redne avtobusne vožnje s postaje Plase. Največja peščena plaža — Razne atrakcije. Celodnevno kopanje Din 3.—, 30 hotelov in pensionov. Popolna oskrba že od Din 60.— naprej. Zahtevatve prospekti od KOPALIŠČNEGA POVERJENSTVA in poedinih hotelov.

Hot.	Therapia	200 postelj, družabni prostori, dancin, tenis
Nabr.	MIRA VARE	v zimi 1934 novo renoviran, toplo in hladna tekoča voda.
Dom.	Dr. SEIDL	50 sob s tekočo vodo, kopalnice, dječja kuhinja.
Hot.	ESPLANADA	nasproti plaži in parku, komfort, tekoča voda.
Hot.	SLAVIJA	25 modernih sob s tekočo vodo
Hot.	EDEN	nova zgradba ob plaži, krasen položaj
Hot.	CRNKOVIC	prvorazredna hiša nasproti kopališču, 10 parka. Odklikovana kuhinja.
Pens.	VILA RUŽICA	35 sob, nasproti plaže.
Pens.	ADRIA	prekrasna in mirna lega. Pod istim vodostvom kot Miramir, THERAPIJA
Pens.	WIEN	nova zgradba čez pot h kopališču, tekoča voda.
Hot.	CRIVENICA	blizu luke. Moderno urejene sobe
Hot.	LIBURNIA	nasproti kopališču v bližini parka, moderno opremljene sobe.
Hot.	IVANČIĆ	blizu luke in kopališča, tekoča voda
Pens.	JULIJANA	15 lepo urejenih sob, lastno kopališče pred vilo.
Pens.	ZELENGAJ	lik ob morju in peščene plaži
Pens.	TRIGLAV	nova zgradba nasproti parku, v bližini pristanišča.
Pens.	DANICA	krasna mirna lega, lastno kopališče pred vilo.
Pens.	MORAVA	uvestna in mirna meščanska hiša, čisto solidno
Pens.	STURADIN	moderno urejena nova zgradba, tekoča voda.
Rest.	ETROPA	stara meščanska hiša čez pot v park
Rest.	IRVAT	v bližini pristanišča.
Oost.	CENTRAL	solidna meščanska hiša, blizu pristanišča.
		Nadajle gostilne
		ILIRIJA, VINODOL IN SLOVENAC

VESELJE, SMEH, ZABAVE IN LEPE GODBE IN PETJA NAM PRINASA
HANSI NIESE V ZABAVNI OPERETI

Veseli svatje

Godba: ROBERT STOLZ

ELITNI KINO MATICA

PREDSTAVE DANES IN JUTRI OB 3., 5., 7.4. in 9.4. uri. TELEFON 21-24.

Domače vesti

• Jubilej edine farmacevtske šole na slovenskem jugu. Kakor znano, se bo letos vršil v naši državi kongres federacije slovenskih lekarnarjev, ki se bo pričel v Beogradu in nadaljeval v Zagrebu. S kongresom bo združena redna kulturna slavnost. Proslavili bodo 50letnico obstoja farmacevtskega oddelka filozofske fakultete zagrebškega vseučilišča. Prav za prav šteje ta veleučilniški odsek zagrebškega vseučilišča, ki je odgojil toliko generacij naših lekarnarjev in ki je tako pomemben pri delovanju medicinske fakultete, že preko 52 let svojega delovanja. Pri ustanovitvi farmacevtske šole, ki je edina na slovenskem jugu, je imela velike zasluge organizacija zdravnikov za Hrvatsko in Slavonijo, ki je ponovno pri nekdanji deželni vladi intervenirala glede otvoritve farmacevtske šole.

• Ekipe angleških letalcev bo, kakor že znano, sodelovala pri veliki letalski prireditvi v Borovu. Vodja ekipe je angleški narodni poslanec Lindsay Everard, ki je predsednik angleškega aerokluba in častni član Aerokluba kraljevine Jugoslavije. G. Everard je že večkrat obiskal našo državo, tokrat pa ima na programu svojega poleta od 17. do 28. t. m. naslednja mesta: London, Berlin, Praga, Zagreb, Borovo, Beograd, Salzburg, Dunaj, Beneška, Cannes, Madrid, Biarritz, London. Zanimljivo je, da v naši državi leta 1931., ko je sodeloval pri mednarodni letalski prireditvi zagrebškega aerokluba.

Pri nas kupljene filme razvijamo po Din 1.—

FOTO »VENUS« nasproti glavne pošte.

• Skupščina predstavnikov Panevropske unije kraljevine Jugoslavije se je vršila 17. t. m. v prostorih Jockey-kluba v Beogradu. Skupščina se vrši vsako leto na dan obletnici Brindove spomenice. Ljubljansko sekcijo je zastopal njen tajnik g. dr. Majaron. Skupščina je otvoril v vodilnem predstojniku bivši zunanji minister g. dr. Nindić, ki je podal obširen pregled mednarodnih razmer v Evropi. G. dr. Majaron je poročal o delovanju ljubljanske sekcije. Za predsednika centralnega odbora Panevropske unije v naši državi je bil spet izvoljen g. dr. Nindić, v odboru pa so tudi naslednji slovenski člani: vseučiliški profesor dr. Dolenc, odvratnik dr. Majaron in ravatelj dr. Štokar. Prihodnje leto se skupščina vršila v Zagrebu. Na zborovanju v Beogradu je bilo sklenjeno, posvetiti večjo pozornost propagandi panevropske ideje po teku in med mladino.

NAJVEČJO IZBIRO POVRANIKOV IN OBLEK ZA GOSPODE IN OTROKE ima

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

• Kongres esperantistov se bo danes ob 10. pričel v Koprivnici v dvorani »Domačija«. Dopoldne bodo poročali delegati, popoldne pa bodo razpravljali o pokretu. Zvečer bo udeležencem priredil koncert kmetičski pevski zbor »Preradovič« iz Gjelokorca. V ponedeljek bodo zborovali esperantisti učitelji, dijaki, delavci in kmetje. Popoldne pa bodo kongresisti priredili izlet v vas Breg, kjer imajo kmetje dobro organiziran esperantisti klub.

• Osebnosti. Upravni odbor Pokojninskega zavoda je na svoji večerajšnji seji imenoval za direktorja PZ. dosedanjega poddirektorja g. dr. Vrančiča Janja, za poddirektorja PZ g. Jerka Santiča, šefa zavarovalnega oddelka PZ. Tajnik PZ, g. dr. Kötter Janko je imenovan za pomočnika direktorja PZ.

• Zlata poroka. Na Vrhniki je te dni praznoval zlato poroko g. Ivan Benedek, klobučarski mojster, s svojo dobro žensko Marijo. Bila je skromna slavnost v krogu svojcev in zvrancev. Hkratu sta oba praznovala tudi 75 letnico svojega rojstva. G. Benedek je iz male klobučarske obrti znal napraviti prav lepo podjetje in njegove klobuke na sejnih Notranji vsloko cenijo.

• Grški generalni konzulat v Zagrebu, Mišanovičeva ulica 14, javlja, da je začel uradovati. Uradne ure za sprejemanje strank so vsak dan od 9. do pol 13. Konzulat opravlja vidiranje potnih listov za Grčijo.

• Naše dijaštvo, zlasti ono trgovskih, obrtnih, obrtno-nadaljevalnih, meštanskih in strokovnih šol, ki si bo po končanih študijah hotelo pridobiti službo v industrijskih, trgovskih in drugih pridobitnih podjetjih, bo našlo na poučni razstavi o reklamni in jugoslovanski plakati razstavi mnogo novih pobud in smernic za izpopolnjevanje

svojega znanja, da bo ustrezalo zahtevam, ki jih danes zahteva podjetnik od svojega namestenca. »Namestencev-avtomatove«, ki sicer točno, vendar pa avtomatično izvršujejo odredena jim dela, je več kot preveč, zelo pa primanjkuje in težko je najti namestence, ki bi bili podjetjem s svojo odlično udeležbo in iniciativno pravi sodniki na delu za uveljavljanje in razpečevanje produkcije. Za tako uveljavljanje in udeležbo jim šole ne nudijo sposobnosti, odnosno potrebnega znanja. Pouk o reklamni se ni v učnih načrtih naših šol, izjemno ena same zasebne trg. šole, ki poučuje ta zelo važen predmet z največjim uspehom. Dijaški! Da vam bo pot dobre eksistence olajšana, posetite poučno razstavo o reklamni, ki vam bo dala pobud za zasebni študij reklame in za iskanje reklamnih idej. Poučna razstava o reklamni in jugoslovanska plakatska razstava, ki jo prireja odbor reklamnih strokovnjakov v okviru Ljubljanske spomladanske velesjeme, v času od 30. maja do 10. junija, je namenjena pred vsem vam, ki vam bo kaj kmalu naložena skrb za blagor našega narodnega gospodarstva.

• Eksistenčne skrbi monopolskega delavstva. Monopolsko delavstvo ima svoj »pravilnik o radu« iz leta 1926, ki pa daje delavstvu manj pravic, kakor jih ima je privatni delavec po obrtnem zakonu. Monopolska uprava je sama uvidela, da je treba monopolskemu delavstvu izboljšati socialni položaj. Oktobra 1932. je uradno pozvala delavske zaupnike in priznane delavske organizacije tobačne tovarne v Ljubljani, naj predložijo svoje mnenje k izpremembam pravilnika. Lani se je vršila v Beogradu anketa monopolskega delavstva, na katero pa monopolska uprava ni poslala svojega zastopnika. V zadnjem času pa se je položaj še poslabšal, ker hočejo uvesti v pravilnik tudi določilo, ki indirektno zanika stalnost monopolskega delavstva. Delavstvo ljubljanske tobačne tovarne je pred dnevi že zborovalo v veliki dvorani Delavske zbornice, enaka zborovanja pa so sklicana tudi po vseh mestih, kjer so monopolska podjetja, in upravi monopolov se pošiljajo resolucije proti nameravam omejitvam stalne namestitve in pokojnin.

• Društvo absolventov državnih trgovskih šol za dravsko banovino v Ljubljani bo imelo redni občni zbor v soboto 26. t. m. ob 20. v prostorih državne dvorane trgovske šole v Ljubljani, Gregorčičeva ulica, poleg Trgovskega doma. Ker bo občni zbor važen za vsakega absolventa (tko), vsi vjdno važen.

• Šolska vodstva, pozor! Letošnji 14. ljubljanski velesjem se bo vršil od 30. maja do 10. junija, pade torej v šolsko leto. Uprava ljubljanske velesjeme naproša šolska vodstva, posebno podeželska, da uredijo svoje majske izlete tako, da si bo šolska mladina lahko ogledala tudi velesjem. Na velesjemju bo namreč letos poleg zaokrožene slike vseh domačih proizvodov podana tudi velika kartografska razstava. Z ogledom te povsem nove razstave bo šolska mladina mnogo pridobila na spoznavanju svoje domovine ter spoznala, kakaj naj bo njanj ponosna. Zanimiva bo pa tudi poučna razstava o reklamni in propagandi, ter gospodinske razstave »žena v poklicu«. Za učence vseh šol in zavodov velja znižana vstopnina po 3 Din. Dan obiska poljuben, vendar se nedeljski in prazniški dnevi ne priporočajo.

• Službeni list dravske banovine objavlja v 40. številki s dne 19. maja uredbu o organizaciji poštno-telegrafsko-telefonske službe in objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934.

• Zahvala. Prvi jugoslovanski protituberkulozni kongres je za nami. Upajmo, da bo za trajno utrdil misel in razumevanje za važnost in potrebo borbe proti jetiki in da bo dal podlago za uspešno organizirano protituberkulozno borbo v naši državi. Odbor narodne protituberkulozne lige v Ljubljani ima častno in prijetno dolžnost, da se zahvali vsem, ki so sodelovali na kongresu in kakorkoli pripomogli, da se je kongres zaključil z uspehom. Posebej se moramo zahvaliti banu g. dr. Marušiču, županu g. dr. Pucu kakor tudi slovenskim mestom in vsem drugim, ki so kongresu tudi gmočno podprli. — Odbor narodne protituberkulozne lige.

• Razstava pohištva v št. Vidu. Pod okriljem obrtne razstave, ki jo priredi družnica Društva jugoslovanskih obrtnikov v št. Vidu nad ljubljano in ki bo pod protektoratom g. bana od 14. julija do 18. avgusta, bo prirejena velika razstava pohištva, in to v tako velikem obsegu, kakršne dosedaj še sploh ni bilo v Jugoslaviji. Kakor kažejo dosedanje prijave, bodo veliki prostori šentvitske narodne šole skoro premajhni. Vsi mizarji, 50 po številu, se že zdaj pridno pripravljajo in imajo v delu izdelke, ki bodo v čast domači obrti in bodo privabili mnogo obiskovalcev in interesentov. Že na vsakoletnem ljubljanskem velesjemju je bila vedno najbolj privlačna točka pohištvo šentvitskih mizarjev, tako da se je najgo raznesel glas o solidnosti in krasoti teh izdelkov širom naše domovine in tudi izven nje. Za razstavo v št. Vidu bodo uporabili mizarji vse svoje zmožnosti in iznajdljivosti in s tem le utrdili svoj upravičen sloves. Poleg mizarske stroke bodo na razstavi zastopane tudi vse druge obrti iz št. Vida in okolice, tako sodarska, kovinska, krojaška, čevljarstva itd. V času razstave se bodo vršila v št. Vidu razna poučna strokovna predavanja, mizarski tečaj za lu-

Iz krvi izhajajo mnoge slabosti in bolezni,

zato je poglavito pri zdravju zdrava kri. Kri more očistiti samo ono sredstvo, ki se vpije v organizem in z ojačenim mokrenjem izloča razne strupe iz telesa. Tako sredstvo mora vsebovati razne sestavine, da deluje na vse notranje žleze in jih temeljito očisti. Tako sredstvo je edino naša

Radenska prirodna slatina

Sedaj na spomlad bi moral vsak bolan ali zdrav človek popiti najmanj deset steklenic te plemenite mineralne vode.

ženje in politiranje, veliko zborovanje itd. Zato je idejo šentvitske podružnice jugoslovanskih obrtnikov le pozdraviti, da priredi tako razstavo v domačem kraju, ker hoče s tem pokazati kljub krizi resno stremljenje svojih članov. Na obisk te razstave že danes opozarjamo cenjene čitatelje.

• Požari se vrsto. V noči na 18. t. m. je začelo goriti v gosposkarskem postopu posestnika Feliksa Sumana v Grajeni na desnem bregu Drave. Zgoreli sta gosposdarsko in stanovanjsko poslopje s vsem orodjem. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

LUTZ
štediliva

emajl. peč. Tovarna Ljubljana VII.

• Silna nevihta v Hercegovini. V noči od četrtka na petek je v mostarski okolici besnela strašna nevihta s silnimi plohami in viharjem. Okrog polnoči so bili nalivi tako močni, da je bila mostarska železniška proga na nekaterih mestih zasuta s peskom in kamenjem. Progo so čistili in urejevali 7 ur. Močno je poškodovana tudi leva obala reke Neretve, kjer so budorniki odnesli precej zemlje, na pobočjih pa so napravili tudi veliko škodo po vinogradih. V nekatere naselbine je udarila tudi strela, ki pa k sreči ni povzročila večje škode.

• Težavna razprava proti sloparskim bankirjem. Pred okrobnim sodiščem v Nišu je bila že v tretji razpisana razprava proti upravnikom nekdanje Niške banke d. d., ki so obtoženi zaradi mnogostevinskih prevar in bankrotstva. Niška banka je postovala samo pet let in je propadla že leta 1928. Njen ustanovitelj in glavni vodja je bil bivši niški trgovec Mladen Popović, odločilni člani vodstva pa so bili njegovi sorodniki in najbližji prijatelji. Vsa leta od poloma banke so bili njeni bivši voditelji že nekajkrat klicani pred sodišče, Mladen Popović in njegova dva sorodnika pa so se vsakokrat izognili razpravi. Povabil jim ni bilo nikdar mogoče dostaviti in ko se je tudi sedanja razprava pričela v njihovi odsotnosti, je predsednik senata odredil za vse tri zapor. S tem so se strinjali seveda tudi vsi ostali obtoženci, ki so prišli v afero po svoji nevednosti.

Sedaj na pomlad v Rogaško Slatino

zdravi prijeten odih. 20-dnevna popolna penzija velja v času od 1. maja do 16. junija Din 1000.— in Din 1200.—. Prospekti in cenik: Zdravilišče in pisarne Putnika. 8068

• Svarilo. Prejeli smo: Po deželi se vozijo v lukaznem avtu trije potniki, ki trdijo, da so iz Češkoslovaške. Eden se izdaja za inženjerja ali fabrikantovega sina, druga dva pa za zastopnika. Ponujajo belo platno, črn ševit in preproge. Najrajši obiskujejo županišča. Trgovcev se izogibajo. Nastopajo zelo dostojanstveno, češ: mi aismo agenti, temveč gospode. Povsod trdijo, da imajo samo še nekaj malega blaga in da bi radi prodali še to maloostek, samo da ne bi bilo treba pri vračanju v Češkoslovaško plačati visoke carine. Vsa komur ponujajo kako reč brezplačno, če

DANES STA MED NAMI KRALJA SMEHA

PAT
in PATACHON
v veselem in zabavnem filmu

Mesečnika
ZVOČNI KINO DVOR
Tel. 27-30

Predstave danes in jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

BOMBE SMEHA IN GROHOTA.

FILMI FILMI FILMI

6x9 8 posnetkov Din 12.—
Razvijanje navadno " 1.—
Razvijanje s finozmatnim razvijalcem " 4.—

Samo v specialnih foto trgovinah:
Fotografina Jugoslovanske knjigarne, Miklošičeva cesta 5.

Joško Šmuc, Šolenburgova ulica
Janko Pogačnik, Tyrševa cesta št. 20
Lojze Šmuc — Foto Tourist, Ljubljana Aleksandrova cesta 8.

mo obsejajo primerno množino dražjega blaga. Zelo so veljavni ter najrajši barantajo z neveselimi moškimi, ki se na blago manj razumejo. Zapeljivo je to za manj imovite, ker pravijo, da počakajo na plačilo dve leti brez obresti. Ker ne vemo, kako in kaj, je potrebna skrajna previdnost.

• Za znižano ceno 25 Din si zamore vsakdo v Ljubljani nabaviti permanentne legitimacije za obisk letošnjega ljubljanskega spomladanskega velesjeme, ki se bo vršil od 30. maja do 10. junija. Legitimacije se dobe v predprodaji v biljetarnah »Putnika«, v bankah in večjih trafikah.

• Kaj je biološka nega ust? Higiena ust, ki zlasti podpira naravne obrambne sile, kot so n. pr. slino, izločevine papil, žleze sluznice, poleg drugih organov. Te obrambne sile so noč in dan na delu ter uničujejo bakterije, ki ne sodijo v ustno votlino. Za njih nemoteno delovanje pa je skrbno zobno mesto poglavite važnosti. Rabite tedaj radioaktivno zobno kremo Doramad. S svojimi blagimi žarki radija masira zobno meso, krepi v njem krvni obtok ter tako povzroča hitrejši dotok zdravih redilnih snovi. Zaradi tega ostane zobne žilnice in dobe snežno belino! Dobite jo povsod!

Pri slabih prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščanjih na koži, tvorih, uravnava »Franz Josefova« voda izobno toli važno delovanje črevesa.

• Za dame neobhodno potreben Sanoform se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

• Obledela obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna JOS. REICH.
• Darujte Podpornemu društvu slepih. Ljubljana, Pod Trančo 2-III.

Iz Ljubljane

u— Kolo jugoslovanskih sester se toplo zahvaljuje vsem, ki so o priliki materinskega dne prispevali k omiljenju bede revnih mater s tem, da niso odklonili nabiralk: deklic in odbornic KJS. Nabrale so 5346.75 Din; vsota, ki to že znatno presega, se je že nakazala ubogim prošalkam, in še prihajajo prošnje. — Iskrena hvala tudi vsem, ki ste prispomogli, da je akademija v praslavo materinskega dne tako v moralnem in kolikortoliko tudi v gmočnem oziru lepo uspeša.

u— Zahvala revnih mater. Revne matere, ki so bile v Sokolskem domu v Mostah na materinski dan obdarovane od Kola jugoslovanskih sester, se za darove najkrajše zahvaljujejo. Zahvaljujejo se tudi za skrb, ki jo Kolo jugoslovanskih sester posveča njihovim otrokom, ter se ob tej priliki s posebno hvalečnostjo spominjajo gospe Mikarjeve, ki obhaja letos svojo 80 letnico. Ta dobrosrčna gospa deluje že 12 let v največjo požrtvovalnostjo pri dobrotinskih društvih ter so ji premožni dolžni najsejnejše zahvalo.

OGLEDALA
In brulose šipe dobite najceneje pri MIRO MAREKO velenjskega steklenih plošč, Ljubljana VII., Medvedova ulica 36 (Sika). Telefon 8675. — Takoja dobava. Cene brezokluzuracne.

u— Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, sklicuje članski sestanek za torek 22. t. m. ob 20. v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1. Obravnavat se bo dnevi red glavne skupščine udruženja, ki bo 27. t. m. v Zagrebu. Na članskem sestanku se bodo sprejemale tudi prijave za udeležbo na glavni skupščini.

u— V Kosovih razstavnih prostorih na Mestnem trgu razstavlja kolektivno svoja dela slikar Bruno Vavpotič. Okrog 60 akvarelov bo gotovo našlo dovolj občudovalcev, saj je Bruno Vavpotič nedvomno naš najboljši akvarelist.

u— Bofre in botrice opozarjamo na predstave pod milim nebom na oba binokšna priznaka. Najlepše razvedrilo nudijo birmancem o tem, ako jih peljejo k gledališkim predstavam popoldne na teraso hotela Tivolija, zvečer pa na Kongresni trg. Vstopnina je nizka, užitek lep. Zato z birmanci k gledališkim predstavam in ne v gostilne.

u— JNAD »Jadranc«. Obilnatna perva vaja bo v torek 22. t. m. ob 18. o areni Važno za ekurzijo! Vsi in točno!

Zobozdravnik - specialist DR. CIRIL CIRMAN

se je vrnil s študijskega potovanja in zopet redno ordinira. Ljubljana, Beethovnova ulica 15.

Vremensko poročilo

Številke za osnabo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10. 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo

18. maja
Ljubljana 7, 761.4, 14.6, 91, mirno, 8, 3.0, dež; Maribor 7, 761.2, 12.0, 90, W1, 10, 2.9, dež; Zagreb 7, 761.7, 15.0, 80, E1, 10, —; Beograd 7, 761.1, 16.0, 90, W2, 10, 2.0, dež; Sarajevo 7, 762.4, 15.0, 90, mirno, 9, 1.0, dež; Skopje 7, 762.3, 17.0, 80, NNE1, 10, —; Split 7, 761.4, 18.0, 80, SE1, 3, 5.1, dež; Kumbor 7, 762.5, 19.0, 90, E2, 9, —; Rab 7, 762.6, 16.0, 90, SSE2, 8, —; Temperatura: Ljubljana 21.0, 13.0; Maribor 15.7, 10.0; Zagreb 21.0, 14.0; Beograd 22.0, 15.0; Sarajevo 22.0, 13.0; Skopje 21.0, 12.0; Split 22.0, 16.0; Kumbor —, 13.0; Rab—, 14.0.

Za revmo, hias, otrpelost, želodčne in ženske bolezni!

ČATEŠKE TOPLICE

(45.5 C)

Najbolj vroče radio-termalno kopališče v dravski banovini! Od 1. maja do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra 20-dnevno pavšalno zdravljenje za ceno 1.100 Din, 10-dnevno 600 Din (soba, 4-krat dnevno dobra hrana, dnevno 1 kopal, 1 zdravniški pregled, dovoz in odvoz od postaje Bežice ali Dobova, takse, Prospekti na zahtevo).

u— Združenje trgovcev za arez ljubljanske okolice sporoča članstvu, da bo izredna skupščina v četrtki 24. t. m. ob 8. dopoldne v Trgovškem domu. Dnevni red: Volitve uprave.

u— O »Veselih svatjih« ne bomo dosti pisali, vemo pa o njih, da so tako veseli, da ostane mnogo zabave tudi za tiste, ki si jih hočejo ogledati. Petje, smeh, lepa godba in mnogo veselih dvotipov. Kdor se hoče za praznike malo nasmejati, naj takoj pride v Elitni kino Matico.

Kot da ste se sončili v sončni Španiji, tako bo izgledala Vaša polit po uporabi

ACEITE LA TOJA

Zahtevajte ga v vseh lekarnah in drogerijah »CHEMOTERNA

družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

u— »Srečna zakonca« Stanly Laurel in Olly Hardy bosta danes ob 11. zabavala našo publiko pri predstavi ZKD. Mnogo »meha in veselja. Danes bo predstava v prostorih Elitnega kina Matic, jutri v ponedeljek pa v prostorih zvočnega kina Dvora točno ob 11. dopoldne. Predstava v Dvoru bo zaradi tega, ker bo v ponedeljek dvorana Elitnega kina Matic zasedena za slavnostno zborovanje pevskega društva »Slavca«. Torej ne pozabite. Kdor hoče smeha, naj si film ogleda. Cena običajna.

Vse filme,

ki nam oddaste v izdelavo v torek, dne 22. t. m. do 10. ure dopoldne dobite s slikami izdelano že isti dan popoldne ob 5. uri. Razvijanje celega filma Din 1.—, vsaka kopija 6x9 cm Din 1.—, 4628

DROGERIJA GREGORIČ dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

u— Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, na binokšni ponedeljek 21. t. m. ne bo poslovala za stranke.

Francek, Micka in Matiček! Kam naj peljem Vas za birmo?

»Na slaščice, sladoled Petriček«!

u— Kopališče Ilirije se tudi prebujajo iz zimskega spanja. Na kopališču kipi življenje. Zidari se družijo s pleskarji, krovci s strojniki, bazen dobiva zadnjo korekturo in koks za ogrevanje vode je pripravljen. Popravljen so ležišča in izboljšane prhe. Restavratore se tudi že pripravljajo, le brivnica še pričakuje svojega mojstra. Kopališče Ilirije nudi kopalcem res vso udobnost in užitek. Tudi vstopnina je skromno odmerjena navzlic visokim stroškom za kurivo in ogrevanje vode, električni tok za stroje in desinfekcijska sredstva za vodo. Kaže, da bo tudi letos vsa Ljubljana na Iliriji.

KAMNOSESKO in KIPARSKO PODJETJE

Kunovar Franjo pokopališče Sv. Križ — Ljubljana telefon 27-87 ZALOGA IN IZDELAVA MODER. SPOMENIKOV Nizke cene!

u— Nenavaden štrajk. V Ljubljani se je večeraj pripetilo, da je najbolj skeleča ran našega prometa — namreč naše slabe ceste — postala predmet delovnega spora. Ljubljana je morala z malo nerodnim in oddaljenim vzgledom opozoriti, kje je najpoglavitejša hiba naše neboljene tujekoprometne organizacije. Pri regulacijskih delih na Ljubljani je zaposlenih večje število ljubljanskih voznikov, ki odvažajo iz struge izkopanih material s Sv. Petra nasipa na Linhartovo cesto. Za vsako vožnjo prejme voznik 10 Din na grado. S plačilom so zadovoljni, od vsega početka pa so se vozniki pritoževali na težavami, ki jih povzročajo vožnjam najprej klanec ob jubilejnem mostu, potem pa neurejeni dovoz na Linhartovi cesti, kjer material odlagajo, zaradi česar njihovi konji preveč trpe. Ker so njihove platonike tožbe ostale neuslišane, so naposled segli po starem sredstvu delavske borbe: ustavili so obrat. Vodstvo gradbenih del na Ljubljani je uvidelo upravičenost njihovih zahtev in že takoj večeraj se je pojavil parni valjar na klanecu pri mostu, ki ga bodo ublažili, kakor bodo uredili tudi dovoz na Linhartovi cesti. Morda bodo vzhledu ljubljanskih voznikov nekoč sledili še naši soferji, da bodo na enak način izterjali ureditev naših pokrajinskih cest.

u— Zobni zdravnik dr. Milan Perko do 24. t. m. ne ordinira.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM« V SIŠKI. — Telefon 33-87

Veleopereta v režiji Geze Bolvaryja

NE POZNAM A LJUBIM TE

Magda Schneider — Willy Forst

Predstave: v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9., v ponedeljek ob pol 7. in pol 9. uri.

Dopolnilo nov zvočni tednik. PRIDE! PRIDE!

»SCAMPOLO«

S P O R T

„Jutrova“ stafeta po Ljubljani

Start in cilj v ponedeljek ob 17. pred Narodnim domom

Binkoštna stafeta za »Jutrovo« prehodno darilo, bronast kip Matije Gubca, bo v ponedeljek popoldne zopet po več letih prirediteljske ogrožene borbe za zmago med velikimi domačimi rivaloma Ilirijo in Primorjem. Ni še znano, v kakšni postavi bosta nastopila, sigurno pa je, da sta neklicala vse svoje najboljšje moči in startata v naimočnejših postavah.

Ilirija bo brez dvoma poslala v borbo odlična brata Zupančiča, sprinterje Svetka, Otabala, Branteta, srednjepogoša Ostermanna in Lejko itd.; sila Primorja pa bo brez dvoma slonela na odličnih sprinterjih Cerarju Fr., Kovačiču, Skoku, odličnih juniorjih Malnarju, Sušteršiču in srednjepogoših Srakarju, bratih Zoraga, Krevsu, Goršku itd. Zdi se, da bo Primorje ob tej priliki razen preizkušenih borcev Korčeta, Zgurja, Putinje in Tručla preizkusilo še nekatere nove moči, kakor Leskovec, Rannerja, Štoka, Perparja, Ceurodo itd., ki so že v tej sezoni pokazali razveseljav napredek.

Borba bo zaradi izenačenosti ekip obeh klubov zelo ostra in napeta od starta do cilja, tako da upravičeno pričakujemo, da bosta moštvi zastavili vse sile, da zrušita rekord 4:47,2 min., ki datira že iz leta 1923. Ljubljansko občinstvo, ki bo brez dvoma

v velikem številu spremljalo lepo propagandno borbo, se naproša, naj se ravna po navodilih rediteljev na predajah in ostane ob tekmovalni progi na hodnikih, da bo stafeta lahko potekla normalno.

Prepričani smo, da se bo sloves prireditve po več letih spet dvignil in bo ta stafeta res propaganda za lahko atletiko - maticu vseh sportov.

Razsodišče, ki se zbira najkasneje pol ure pred pričetkom tekmovanja pred Narodnim domom, je naslednje: vodja tekmovanja geom. Cerne, vrhovni sodnik Windisch, starter Lajn, sodniki na cilju in časomerilci Karba, Megušar, Kermavner, Sancin S., Bradač; sodniki na predajah: 1. in 7. (pred pošto) dr. Alujevič, Keber; 2. (pred Schneider & Verovškom) Mihel, Pevalček; 3. (vhod v hotel Strukelj) dr. Kuhelj, Stepišnik; 4. (leva stran Zmajskega mostu) Vidic, Potokar; 5. (pred Vodnikovim spomenikom) Cimperman, Kos; 6. (pred Prešernovim spomenikom) Gnidovec, Cek, Udeležba za vse delegirane sodnike obvezna. Naproša se kolearska sekcija Primorja, naj določi pol ure pred startom pred Narodnim domom vodji tekmovanja geom. Cerne.

Dvakrat GAK : Primorje

In binkoštni turnir ljubljanskih klubov na Primorju

Danes in jutri se igrajo na igrišču Primorja tekme po sporodu, kot smo že poročali. Na sporodu sta predvsem obe veliki mednarodni tekmi GAK : Primorje, zraven pa še turnir štirih ljubljanskih klubov za pokal g. Hafnerja (ki je razstavljen v izložbi Petriček na Aleksandrovi ulici).

Točen sporod obeh dni na Primorju je: V nedeljo: ob 14.30 Svoboda : Sloga, nato Jadran : Slovan, druga tekma turnirja.

V ponedeljek: ob 14.30 oba poročena prejšnjega dne za žogo Primorja, nato zmagovalca prejšnjega dne za Hafnerjev pokal; ob 17.30 GAK : Primorje, revanša.

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za moštva

V Ljubljani na igrišču Primorja dne 26. in 27. t. m.

Letošnje lahkoatletsko prvenstvo države za moštva bo prihodno soboto in nedeljo na igrišču Primorja. Oba ljubljanska kluba, Ilirija in Primorje, sta se temeljito pripravila in bosta skušala poslati na start svoji kompletni ekipi.

Primorje ima težko nalogo braniti pomorni naslov prvaka Jugoslavije v lahki atletiki za moštva, ker se pripravljajo za naskok na ta naslov ne samo zagrebška vodilna kluba Concordia in Hašk, temveč tudi Ilirija, ki se organizira na tihem, pa tembolj resno.

Na startu se bo pojavilo ogromno število, okoli 200 tekmovalcev. Razume se, da bodo svoji ekipi vodili vsi državni rekorderji in dosežani reprezentanti, kakor Krevs, Brucan, Starman, Kovačič Leon, Gabrček Zoraga, Fric, Skok, Kovačič Alfonz, Slapar, Korčec, Sporn itd.

Oba kluba hočeta pokazati napredek in sadove dolgoletnega dela v lahki atletiki in zato bo borba v vseh disciplinah izredno ogrožena.

Ker se vrše letošnje balkanske igre v Zagrebu, si prizadevata oba ljubljanska kluba že sedaj, da pripravita čim večje število atletov, ki bi naj zastopali našo državo na Balkanijadi.

Ljubljansko občinstvo naj ta plemenita stremjenja podpre z velikim obiskom, saj mu ne bo žal obiska, ker se lahko pričakujejo z ozirom na napredujočo formo naših atletov, odlični rezultati.

Tudi tekmovalne naprave Primorja bodo pripomogle, da bodo doseženi čim boljši rezultati.

Sprememba nogometnih pravil

(Službene objave sekcije ZNS.)

International Football Association Board je spremenil §§ 12. in 17. pravil nogometne igre, kakor sledi:

V § 12. izmaka 6. odstavek, ki je glasil v novi stilizaciji: Igralec, ki je iz kateregakoli vzroka zapustil igrišče, se sme vrniti v igro le tedaj, ko je žoga izven igre: pri povratku na igrišče se mora javiti sodniku.

Tolmačenje: Ako se hoče igravec, ki je med igro zapustil igrišče, vrniti v igro, mora pokazati, da se igra z znakom sodnika prekine in šele nato sme nazaj na igrišče. Vrno se torej lahko, ako je žoga voutu, cornerju, po doseženem голу, ob izvajanju prostega strela itd., mora se pa na prvi javiti sodniku. To velja tudi za igralca, ki zakasni pričetek igre. — Prestonki se kaznujejo z indirektnim prostim strelom z onega mesta na črti, kjer je igravec vstopil v igro, pa feprav tji gola. — Ako igravec pri nepravilnem vstopu na igrišče zagreši še kak drug prestopnik, n. pr. ako igra z roko ali napravi foul, mora sodnik prisoditi direktni prosti strel: v takem primeru je igravec poleg nepravilnega vstopa zagrešil še drug, težji prestopnik proti pravilom igre in se mora kaznovati s strožjo kaznijo. Ako se tak prestopnik prične v kazenskem prostoru, je kaznenaveda enajstka.

§ 17. se sedaj glasi: Kazenski strel (enajstka) se more prisoditi negde na mesto, kjer se žoga nahaja v trenutku prestopka — pri tem na je pogol, da je žoga ob času prestopka v igri.

Tolmačenje: Sodnik bo vsak prestopnik kaznoval s prostim strelom z mesta, kjer je igravec zagrešil prestopnik: če se je dozodil prestopnik § 9. v kazenskem prostoru, je kaznenaveda enajstka.

International Board tolmači: Ako sodnik prekine igro zaradi nesportnega vedenja igralca, se prisodi prosti strel nasprotni strani in ne glede na to, ali je bil prestopnik novotni za izključitev ali samo za opomin do tistega igralca.

Poisnilo: Ako igravec n. pr. želi sodnika, nemotnega igralca, solerata ali publiko, prekine sodnik igro, onomni ali izključi igralca (zakrčen je na bil prestopnik) in prisodi indirektni prosti strel.

Moštvo Primorja še ni definitivno določeno, ker se pričakuje Jančičev prihod. Če pride na dopust, bo moštvo nastopilo v postavi: Logar, Savo, Stanko, Zemljak, Boncel, Prevornik, Jančič, Pupo, Jež, Pepček, Zemljak, sicer pa igra na desnem krilu Slamberger.

GAK je s seboj privedel s seboj teh 12 igralcev: Jesenitschnik, Fritsch, Werbowascheg, Ritter, Fabian, Kovar, Grditch, Adamek, Heubrandner, Reiter, Lube, Nemetz.

Vstopnina je klub bogatemu sporodu popularna, člani kluba imajo ob predložitvi izkaznice popust.

Navedene spremembe so stopile v veljavo z objavo ZNS v »Sportisti« št. 887 z dne 11. t. m. in se pozivajo sodniki, da jih izvajajo, klubi pa, da opozore nanje svoja moštva. — Tajnik: Deržaj I. r.

V nekaj vrstah. SK Ilirija nam sporoča, da ni prevzela za ponedeljek tekme z GAK. Klub odklanja skupno prireditve zaradi najnovejših kazni svojih igralcev Varška, Unterreiterja, Sočana in Laha in še nekaterih ukrepov proti njej, za katere nalaga odgovornost Primorju, češ da ima popolno ingerenco na podzavej in večino v vseh podzavejnih odborih. Brez meritorne presoje teh razlogov smatramo, da je takšno stališče sprčo sedanjih kritičnih in majhnih razmer v našem nogometu in sportu sploh nezdružljivo in stvari škodljivo. Sodba o tem, kdo je odgovoren za kazni igralcev, pa spada pred drug forum, ki je do gotovo še bavl z zadevo. Komur pa se do napredka in procvita vseh naših klubov in sportnih panog, mora samo z obžalovanjem beležiti takšne pojave. — Zagrebški klubi imajo danes in jutri bogat spored. Gradjanski igra v Splitu (za pokal) in Sibeniku, Hašk v Beogradu proti Jugoslaviji (za pokal), Concordia pa je v gostih v Slav. Brodu.

Se enkrat Ilirija A : Ilirija B na starem igrišču. Prvenstvena tekma s Čakovčkim SK prihodnje nedeljo bo prva tekma, ki jo bo odigrala Ilirija na novem igrišču v Stadionu. Med tednom bo povabila svoje članstvo in prijatelje na ogled velikopotezne sportne naprave, ki nastaja na Stadionu. — Za slovo igra na starem igrišču jutri, v ponedeljek ob 17.30 moštva A in B Ilirije še eno tekmo. Obe prvi garnituri Ilirije sta zmogni odlične igre, v moštvih bodo tudi še Varšek, Unter, Lah, Sočan in Slapar, ki jim je podzavej pravkar izrekel zabrano igranja.

SK Ilirija v Kranju. Renomirano B moštvo Ilirije igra danes, na binkoštno nedeljo prijateljsko tekmo s Korotanom v Kranju. Za tekmo je v gorenski metropoli živahno zanimanje, ker je tudi Korotan v dobri formi. SK Ilirija vabi člane in prijatelje, da spremljajo moštvo v Kranju.

Moštvo Primorja v Trzinu. Danes bo komb. moštvo odigralo prijateljsko tekmo s tukajšnjo Svobodo. Igra bo gotovo zanimiva in bo vsak prišel na svoj račun. Začetek predtekme bo ob 14.30, glavna tekma po ob 16.

Motociklistične dirke razpisuje I. hrv. Motoklub v Zagrebu na praznik dne 31. t. m. oz. v nedeljo dne 3. junija t. l. na svojem dirkališču »Miramare« v Zagrebu. MK Ilirija vabi člane dirkače k prijavi. Hkrati bo ob tej priliki skupni izlet članstva v Zagreb. Točnejši razpis in pojasnila v tajništvo kluba. — Upravni odbor.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje seje p. o. dne 16. t. m.) Suspendirata se do nadaljnjega igralca Heber Herbert (SK Ptuj) in Lorbeck Karol (SK Zalog), dokler ne poravnata svojih obveznosti do prejšnjega kluba.

Verificira se s pravom takojšnjega nastopa (po § 16. uputstva) za Mars, Ljubljana: Novak Vinko.

Dovoli se gostovanje igralca Mekovcu Josipu v moštvo Čakovčevke SK 20. in 21. maja v Čakovcu.

Kazenskemu odboru se izročijo igralci: Bertoncelj Stane (Primorje) in Klančnik Avgust (Hermes), oba zaradi prestopka na prijateljski tekmi Primorje : Hermes 13. maja; Klingenstein Karel (Mars) zaradi prestopka na prvenstveni tekmi Mars : Slovan 13. maja; Zupanc Franc, Podkoritnik Franc, Finc Alojz (vsi Dobrna) in Hirsč Franc (SK Zagorje), vsi zaradi prestopkov na braturnih Sloge 10. maja v Zagorju; Stupica Leon (Grafika) in Trček Ciril (Korotan, Ljubljana), oba zaradi prestopka na prvenstveni tekmi Grafika : Korotan 13. maja.

(Iz seje u. o. dne 16. t. m.)

Navzoči: Rybač, Stanko, dr. Köstl, Novak, Logar, Jugovec, Dorčec, Skalar, Bujevič, Kuret, Zupančič, Vospersnik, Kralj. Pripravljatelj št. 53-34. s 4. maja pro-

ti izreku kazni igralcem Janc Gvidu, Mrzelj Ferdu in sušter Robertu, objavljene v službenih objavah k. o. 1. maja, se zavrne in potrdi izrek kazni po k. o.

Vzame se na znanje novi odbor Svobode, Vič: predsednik Jugovec Franjo, tajnik Logar Stane. — Nadalje se vzame na znanje sprememba imena Svobode, Vič v Svobodo, Ljubljana.

Dopis Dobrne z 18. aprila se pošlje JNS za ministrstvo za telesno vzgojo naroda s priporocilom.

Na podlagi prijave ss. Jordana, da klubi ne določajo stranskih sodnikov k prijateljskim tekmam, se sklene, da so klubi dolžni postavljati tudi k prijateljskim tekmam primerne osebe kot stranske sodnike (stari morajo biti najmanj 18 let). Vsak za devni postopek se bo kaznoval kakor prestopnik pri prvenstvenih tekmah.

Uvede se postopanje proti Bratstvu zaradi dostave nepravilnih slik igralcev za izkaznice za polovično vožnjo.

Dopis Ilirije s 14. maja v zadevi dovoljenja igranja kaznovanemu igralcu Slaparju Francu 20. in 21. maja v mednarodnih tekmah v Pečuhu se vzame na znanje in pošlje JNS.

Prijava Ilirije s 25. aprila zoper ss. dr. Planinška ni utemeljena in se ustavi postopanje proti njemu.

Odredi se odigranje nove prvenstvene tekme ISSK Maribor : Ilirija, ki je ostala dne 8. aprila nedovršena, in sicer iz naslednjih razlogov: Po § 7 pravil saveznih prvenstvenih tekmah se mora odigrati polni tekmi v roku enega meseca, po tem roku pa le v primeru, če so utemeljeni razlogi, da se podaljšek v določenem roku enega meseca ni mogel odigrati.

Utemeljenih razlogov ni, ker se je zadeva obravnavala nad en mesec le zaradi pismene vloge Ilirije z dne 14. aprila, torej enega udeleženca, ki je bila sestavljena tako, da se naprti ISSK Mariboru krivda za prekinitev. Ugotovilo pa se je po točni preiskavi in na podlagi dodatne vloge Ilirije s 25. aprila t. l., da ni nikakr krivda ISSK Maribora. Tako je eden od udeležencev povzročil še nepotrebnost postransko preiskavo, kar se ne more smatrati kot utemeljen razlog. Zato je treba odigrati novo tekmo in p. o. naj določi na prvi seji nov termin.

Ustavi se tudi postopanje proti ISSK Mariboru zaradi incidentov na prvenstveni tekmi ISSK Maribor : Ilirija 8. aprila v Mariboru. Utemeljitve: ISSK Maribor je poskrbel za »zadostno rediteljsko in varnostno službo, toda publika je bila zvevotirana zaradi odločbe odbora za delegiranje sodnikov, ki ni upošteval sporazuma, da sodi ljubljansko tekmo ljubljanski sodnik, mariborsko pa mariborski, temveč je delegiral ljubljanskega sodnika. Nadalje so igralci Ilirije dan pred tekmo v radiu med drugim govorili o rezultatu v Mariboru. Policija in reditelstvo je takoj napravilo red na igrišču ter bi se tekma lahko odigrala do konca. Zaradi tega ne zadene ISSK Maribor nobena krivda za izgrede na tej tekmi, in se ustavi postopanje proti njemu. — Tajnik I.

(Seja k. o. dne 17. maja 1934.)

Navzoči: dr. Köstl, Logar, Pogorelec, dr. Dougan, Tomšič, Bucik.

Kaznuje se po § 36 in 18 kaz. prav. igr. Kos Hinko, Hermes, s dvomesecno zabrano igranja; kazen mu poteče 19. julija t. l. Suspendira se po § 55 kaz. prav. igr. Bervar Emil, SK Zagorje. — Kaznuje se po § 18 kaz. prav. v zvezi s § 14 kaz. prav. igr. Regancin Karel, Sloga - Zagorje, s 14-dnevno zabrano igranja; kazen mu poteče 1. junija t. l. — Kaznuje se po § 31 kaz. prav. igr. Šoner Albin, Dobrna, s 14-dnevno zabrano igranja; kazen mu poteče 1. junija t. l. — Kaznuje se po § 31 kaz. prav. igr. Močnik Stane, Hermes, s 14-dnevno zabrano igranja; kazen mu poteče 1. junija t. l. — Kazenska zadeva igr. Dvorška Jakoba, Svoboda-Maribor in igr. Debelaka Ivana, Mura, se odgodi na prihodnjo sejo, da dospe zapisnik o zaslišanju. — V kazenski zadevi Svoboda-Maribor : Zeleničar dne 1. aprila t. l. se sklene zaslišati igr. Drevenška Vilija, Svoboda-Maribor. — Uvede se kazensko postopanje proti igralcem: Žitnik Luce, Ilirija, Stupica Leon, Grafika, Trček Ciril, Korotan-Ljubljana, Zupanc Franc, Podkoritnik Franc, Finc Alojz, vsi Dobrna, Hirsč Franc, Zagorje, Bertoncelj Stanko, Primorje, Klančnik Avgust, Hermes, Gomolj Stanko, Maribor, Klingenstein Karel, Mars, in Flis, Disk. — Kaznuje se po § 25 kaz. prav. igr. Konč Josip, Maribor, s šestmesečno zabrano igranja; kazen mu poteče 19. novembra t. l. — Kaznuje se igr. Varšek Milan, Ilirija, po § 25 kaz. prav. s tromesečno zabrano igranja; kazen mu poteče 19. avgusta t. l. — Kaznuje se po § 18 kaz. prav. igr. Lah Aleksander, Ilirija, s tritedensko zabrano igranja; kazen mu poteče 8. junija t. l. — Kaznuje se po § 18 kaz. prav. igr. Privršek Anton, Maribor s 14-dnevno zabrano igranja; kazen mu poteče 1. junija t. l. — Kaznuje se po § 18 kaz. prav. igr. Sočan Julij, Ilirija, s 14-dnevno zabrano igranja; kazen mu poteče 1. junija t. l. — Kaznuje se po § 36 kaz. prav. igr. Unterreiter Josip, Ilirija, s dvomesecno zabrano igranja; kazen mu poteče 19. julija t. l. — Tajnik III.

Službeno iz LNP. Prvenstvena tekma Rapid : Celje se odgodi na 27. maja. Podpredsednik I.

Službeno iz OZDS. Za današnjo tekmo Bratstvo : Grün-Weiss se delegira ss. Mahkovec.

ASK Primorje (Lahkoatletski sekcija). V binkoštni »Jutrovi« propagandni stafeti po Ljubljani nastopijo naslednji atleti: brata Cerar, brata Zoraga, Leskovec, Goršek, Skok, Truša, Ranner, Štok, Perpar, Kovačič Alfonz, Czurda, Krevs, Malnarč, Sušteršič, Srakar F., Putinja, Korčec in Zgur. Nastop je za vse imenovan obvezno. V stališču — posebni sobi restavracije Emone — morajo biti najpoznejše ob 16.15 in prinesiti s seboj čisti dres in hlače ter copate. Ostali sekcijski člani naj se javijo pred Narodnim domom vodji tekmovanja geom. Cerne, najpozneje pol ure pred startom, da jih bo razdelil po predajah in na progi kot kontrolne in rediteljske funkcije. — (Nogometna sekcija).

Blagajniško službo ob 14. dalje vsrjo: Vrhovnik, Djuro, Gostiša, Sketelj ml., Kriz. Vrhovni reditelj Getzič. Reditelji: Fuks, Rakčič, Erbežnik, Lovrač, Klančnik, Bančič, Zajc, Bašič R., Brodar, škrl. Stranski sodniki za glavno tekmo: Mrdjen, Breškvar. Ligno moštvo naj bo v garderobi ob 17. Slamič, Slamberger, Pilek II. sigurno. V ponedeljek ob 9.30 naj bo na igrišču prvo juniorsko moštvo zaradi treningtekm.

SK Ilirija. Seja upravnega odbora bo v turek ob 20.30 v damski sobi kavarne

Emone. — (Hazenška sekcija). Danes ob 10.30 redni trening za članice na starem igrišču. V garderobi morajo biti vse ob 10. V primeru morebitne tekme s Korotanom morajo biti pripravljene: Zajc I., Anči, Silva, Joža, Slapar, Štefka, Vlasta, Elza, Poldi in Milica. Oprema bo belo-zelena. Za ponedeljek naj iste igralke računajo s tekmo proti Korotanu v Kranju. — (Lahkoatletski sekcija). Popoldne ob 17. je na letnem telovadišču Sokola v Tivoliju trening za vse tekače in za predaje stafet. Istočasno je tam sestanek zaradi »Jutrovec« stafete za tele: Svetek, Slapar, Pfeifer, Rihar, Lejka, Osterman, Senčar Leopold, Stegu, Vildman, Zupančič, Sporn, Vanzo.

SK Jadran. Danes ob 15. naj bodo na igrišču primorja igralci: Markič (Burger), Oven, Kiselj, Verbič, Maroit, Lipovšek, Kocjan, Bracar, Rrinček, Modričan, stranski sodnik Lukežič, gospodar opremo.

SK Svoboda - Ljubljana. Za današnjo pokalno tekmo s Slogo naj bodo na igrišču Primorja ob 14.: Zupet, Zemljak, Kamnar, Habicht I in II, Povh, Babnik, Petrič, Vinšek, Jakše, Samar, Škerjanc, Ribič, Polc; stranski sodnik Sušteršič. — Tekma se začne točno ob 14.30 in ne ob treh. — Isti igralci igrajo drugi dan, in sicer za primer zmage drugo predtekmo, za primer poraza pa prvo ob 14.30. — Tajnik I.

SK Zalog. V ponedeljek ob pol 16. igra mo na Iliriji prijateljsko tekmo s komb. moštvom Ilirije. Nastopijo: Juvančič, Cerar, Ambroz, Boben, Kocjančič, Kralj, Joško, Jaka, Stane, Edi, Hans; rez. Hus in Završnik.

Današnje veliko učiteljsko zborovanje ni bilo zgolj lepa stanovska manifestacija, današnji zbor, ki se ga je udeležilo 5 sreških društev JUU: za mesto Ljubljana, za ljubljansko okolično vzhodni in zahodni del in iz srezov Litije ter Kamnika, je bil iskren izliv simpatij, ki jih goji naše učitelstvo za severne brate po znanem geslu: Zvestoba za zvestobo! Razen učiteljev so se udeležili zboru v Unioni, ki sta ga pridelila JČ lica in ljubljanska JUU, tudi českoslovaški konzul g. inž. Ševčík, za našo univerzo dr. Ozvald, za profsorska društva g. Zavrtanik in dr. Cermelj, za meščansko-solske učitelje, ravnatelj g. Hočevar; navzočih pa je bilo tudi mnogo znanih delavcev na polju JČ pokreta, med njimi tudi nekateri odborniki JČ lige v Zagrebu, ki so dospeli v spremstvu predavatelja g. prof. Saliba Ljubunčiča.

Zborovanje sta otvorila predsednik JUU lige dr. Egon Stare in predsednik JČ lige dr. Lojze Mlekuz. Nato pa je g. prof. Ljubunčič referiral o napredku šolstva v CSR. Znani pedagoški pisatelji je predaval v srbohrvaščini o vtihih ekskurzij v CSR. ki je nedavno posetila mnoge učne zavode v Bratislavi, Zlinu, Brnu, Pardubicah, Hradcu Kralovem, Pragi, Budjevicah in tudi nekatere podeželske šole. To ekskurzijo jugoslovenskih učiteljev je vodil predavatelj, ki je posnel mnogo lepih in poučnih posnetkov, ter jih je uporabil v svojem referatu. Iz njegovega predavanja posnemamo:

Pred vojno je bilo šolstvo v CSR že močno razvito. Slovaki in Podkarpatska Rusija, ki so stali pod vplivom Budimpeste pa so bili seveda zapostavljeni. Zato pa kaže razvoj šolstva v republiki v zadnjih 15 letih močan razmah. Danes imajo 2 milijona osnovno šolske dece in 50.000 osnovno šolskih učiteljev.

Z isto vemo kakor za osnovno šolo skrbijo republika za ostalo šolstvo. Proračuni, ki so namenjeni strokovnemu šolstvu, so v zadnjih letih sedemkrat večji kakor pa so bili v prvih letih po ustanovitvi republike. Samoobsebi pa je razumljivo, da posvečajo isto pozornost tudi kmetijskim šolam.

Pred vojno je bilo šolstvo v CSR že močno razvito. Slovaki in Podkarpatska Rusija, ki so stali pod vplivom Budimpeste pa so bili seveda zapostavljeni. Zato pa kaže razvoj šolstva v republiki v zadnjih 15 letih močan razmah. Danes imajo 2 milijona osnovno šolske dece in 50.000 osnovno šolskih učiteljev.

Z isto vemo kakor za osnovno šolo skrbijo republika za ostalo šolstvo. Proračuni, ki so namenjeni strokovnemu šolstvu, so v zadnjih letih sedemkrat večji kakor pa so bili v prvih letih po ustanovitvi republike. Samoobsebi pa je razumljivo, da posvečajo isto pozornost tudi kmetijskim šolam.

Sokol

Sokol na Taboru bo imel letošnji telovadni nastop prvič pri umetni razsvetljavi v sredo 30. t. m. (pred praznikom) ob pol 21. na letnem telovadišču na Taboru. Že misel samo, da bo vsakoletni obratun dela v sokolski telovadnici zvečer, bodo ševilni prijatelji sokolskega Tabora gotovo z veseljem pozdravili in se polnoštevno odzvali vabilu Sokola I. za 30. t. m. Poleg tega je vredno posebnega poudarka še dejstvo, da bo ta nastop tudi v tehnično pogledu nekaj povsem novega v razliko od dosedanjih bolj ali manj šablonskih nastopov. Nastopijo vsi oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči reflektorjev gotovo prišle do polne veljave. Omenjamo med drugim zelo posrečeno telovadno skladbo »U novy život« po istoimenski kompoziciji br. Jos. Šuka in pešce, razgibane lahkoatletske vaje, ki jih bodo izvajali vsi telovadni oddelki Sokola I. Zaslugejudo podrobnosti s novimi, zelo učinkovitimi točkami, ki bodo v luči refle

Gospodarstvo

Potreba nadaljnega znižanja obrestne mere Narodne banke

Kakor znano, je Narodna banka letos v februarju, potem ko je njena obrestna politika povsod v državi naletela na najostrejšo kritiko, znižala svojo diskontno mero, toda le za komaj pol odstotka na 7 odst. Že v februarju smo to znižanje označili kot docela nezadostno in smo izrazili mnenje, da mora biti to le prvi korak k nadaljnjemu zniževanju obrestne mere, odnosno da bo temu prvemu koraku moralo v kratkem slediti ponovno znižanje. To pričakovanje pa se žal ni uresničilo. Jugoslavija je danes v Evropi še vedno država z najvišjim diskontom. Celo v Rumuniji znaša diskontna mera samo 6 odst., na Madžarskem 4,5 odst., v Poljski in Avstriji 5 odst., da ne govorimo o zapadnoevropskih državah, kjer se giblje na višini okrog 3 odst.

Ker je visoka obrestna mera v naši državi za vse gospodarstvo, zlasti pa za denarne zavode, ki so potrebni pomoči, najtežje breme, zato moramo ponovno izraziti zahtevo, da se čim prej izvede nadaljnje znižanje diskontne mere Narodne banke. V treh mesecih, odkar je bilo izvedeno prvo znižanje, se je izkazalo, da je tudi 7 odst. diskont nevedržen, zlasti za one denarne zavode, ki imajo večje kredite pri Narodni banki, in to so predvsem zavodi, ki so pod zaščito. Naši denarni zavodi v sedanjih težavah razmerah v resnici ne morejo več nositi bremena visokih obrestni za kredite pri Narodni banki in se skušajo čimprej ostreje tega bremena. To nam potrjuje stalno nazadovanje meničnih posojil pri naši Narodni banki. Ta menična posojila so namreč padla že na 1600 milijonov, medtem ko so še v začetku lanskega leta znašala okrog 2100 milijonov. Lombardna posojila pa so se v istem času zmanjšala od 345 na 235 milijonov. Situacija na našem denarnem trgu je torej taka, da že sama na sebi zahteva znižanje diskonta in je odpadla prav vsaka nevarnost, da bi nižja diskontna mera povzročila zopet naraščanje kreditov.

Narodna banka se nadaljevanju znižanja diskonta tudi ne brani morda zaradi situacije pa denarnem trgu, temveč edino zaradi tega, da lahko z visoko obrestno mero doseže tak poslovni uspeh, ki ji bo omogočal, da poleg izplačila dividende nadalje odpiše svoje dubioze. Kakor znano je morala Narodna banka samo v zadnjih dveh letih odpisati za 114 milijonov Din sumljivih terjatev in najbrž njene izgube še niso docela pokrite. Da si ustvari možnost nadaljnjih odpisov, zato očitno drži nadalje tako trdovratno svojo visoko obrestno mero.

V glavnem gre torej pri vprašanju obrestne mere Narodne banke za sanacijo njenih izgub; ta sanacija pa se vrši predvsem na breme onih denarnih zavodov, ki so dolžniki Narodne banke in ji morajo plačevati visoke obresti, čeprav so sami pomoči najbolj potrebni. Kajti od približno 900 milijonov kreditov, ki jih imajo denarni zavodi pri Narodni banki, odpade preko 600 milijonov na kredite onih denarnih zavodov, ki so pod zaščito. Tako smo v naši državi prišli do paradoksnih situacij, da morajo zaradi kreditne krize hudo oslabiljeni denarni zavodi s plačevanjem visokih obrestni največ prispevati k sanaciji Narodne banke, medtem ko v drugih državah obratno novčanične banke prispevajo največje žrtve za sanacijo privatnih denarnih zavodov. Upoštevati pa je treba, da Narodna banka ni morda utrpela svojih izgub zaradi kreditiranja denarnih zavodov, temveč večinoma pri kreditih, ki jih je neposredno dajala posameznikom ali posameznim tvežnikom.

Pri tej priliki se moramo zaradi tega dotakniti zahteve, ki se ponovno čuje iz vrst naših gospodarskih krogov in ki gre za to, da bi Narodna banka neposredno kreditirala gospodarstvo. Izkušnja zadnjih let, zlasti pa izgube, ki jih je Narodna banka utrpela pri takih kreditih, nam dokazuje, da je taka kreditna politika napaka in da je pravilno le načelo, ki so ga osvojile vse napredne novčanične banke, da dajejo eskontne kredite le denarnim zavodom, odnosno da dajejo posameznikom in tvežnikom kredite le preko bank in denarnih zavodov.

Zaradi visoke obrestne mere Narodne banke so pa v znatni meri prizadeti tudi vlagatelji Zlati banke, ki so pod zaščito, ne morejo več plačevati visokih obrestni za kredite pri Narodni banki in uporabljajo sredstva, ki jih dobivajo od likvidacije starih naložb, predvsem za odplačila svojih dolgov pri Narodni banki, namesto, da bi jih porabili za izplačila vlagateljem.

V zvezi s podvojenim prizadevanjem, ki ga kažejo v zadnjem času naši merodajni faktorji za sanacijo naših kreditnih razmer, bo treba vnaprej enkrat kreditno politiko naše Narodne banke temeljito reformirati. Zlasti bo treba čim prej izvesti občutnejše znižanje diskontne mere Narodne banke. Napraviti se mora konec dosedanjemu pogrešnemu naziranju, da mora Narodna banka zaradi utrpelih izgub, ki jih je sama zakrivila, držati pretirano visoko obrestno mero. Če obstajajo še neodpisane izgube, potem jih naj Narodna banka odpiše predvsem iz dobička, ki ga s daj rezerviranih delničarjem za dividendo.

Obtok bankovcev nadalje pada

V poslednjem izkazu Narodne banke od 16. t. m. je zabeleženo povišanje zlate in devizne podlage za 6,8 na 1872,1 milijona Din. Devize, ki se ne vtejejo v podlago pa so stale na nespremenjeni višini 30,7 milijona Din. Vota kovane denarja v niški in srebru v blaginjah Narodne banke je narasla za 34,3 na 289,0 milijona Din. Nazadovanje posojil se nadaljuje. V drugi četrtini maja so menična posojila nazadovale za 6,3 na 1600,7 milijona Din, lombardna posojila pa za 0,1 na 599,9 milijona Din.

Znatnejši sezonski dvig zaposlenosti v Jugoslaviji

Osebnosti urad za zavarovanje delavcev je pravkar objavil globalne številke o povprečnem številu pri njegovih krajevnih organih zavarovanih delavcev in nameščencev. Ta statistika nam kaže malo bolj razveseljivo sliko, kakor v prejšnjih dobah, kajti v mesecu marcu je bilo število zavarovanih delavcev in nameščencev v naši državi že za 26.504 članov ali 5,3% večje nego lani v istem mesecu in celo 14.117 članov ali 2,8% večje nego pred dvema letoma. Skupaj je bilo v letošnjem marcu zavarovanih v naši državi 523.070 delavcev in nameščencev nasproti 496.566 v lanskem marcu, 508.829 v predlanskem marcu in 578.501 v marcu l. 1931.

Sezonski prirastek članstva je bil od februarja na marec znaten, zakaj povprečno število zavarovanih članov se je v tem mesecu povečalo za 28.019, dočim je lani od februarja na marec število zavarovanih naraslo za 11.194. Se zanimivejša postane slika, če primerjamo sezonski prirastek članstva v razdobju januar - marec v zadnjih letih, ki je bil naslednji:

	1934.	1933.	1932.
Januar	484.232	482.449	533.265
marec	523.070	496.566	508.829
	+ 38.838	+ 14.117	- 24.436

Sezonski prirastek članstva od januarja na marec je znašal torej letos skoro 39.000 članov, dočim je lani v istem razdobju ta prirastek znašal le nekaj nad 14.000 članov, pred dvema letoma pa je bil zabeležen celo padec za preko 24.000 članov, ker je bil v tem letu vpliv konjunkturnega padca zaposlenosti tako velik, da je presegal sezonski vpliv v smeri naraščanja. Kakor se zdi, je letošnji prirastek zaposlenosti celo nekoliko večji, kakor bi ustrežal normalnemu razvoju, kajti pri konjunkturno ugodnih razmerah v začetku l. 1930. je v tem razdobju znašal sezonski dvig le nekaj nad 25.000 članov. Seveda pa iz tega še ne moremo sklepati, da se konjunktura zopet dviga, ker je zelo verjetno, da gre precejšnje del prirastka članstva v zadnjih mesecih na račun slučajno ugodnejše konjunkturo v lesni proizvodnji zaradi velikih naročil Italije, kjer so se lesni trgovci v znatni meri zalagali z lesom v pričakovanju občutnega povišanja uvoznih carin na les. Slika nam bo v tem pogledu jasnejša, ko bo izdelana statistika članstva po strokah. Na drugi strani pa moramo znova opozoriti, da v gornjih številkah niso upoštevani rudarski in tolniški delavci, ki so zavarovani pri bratovskih skladnicah. Vsekakor pa se zdi, da se je nadaljnje konjunktorno padanje zaposlenosti končno ustavilo.

Med posameznimi okrožnimi uradi izkazujeta v marcu le dva urada manjše število zaposlenih članov nego lani v istem mesecu, namreč Skopje (— 3677 ali 12%) in Dubrovnik (— 715 članov ali 4%). Odetotno največji prirastek članstva beležijo okrožni uradi v Tuzli (+ 32%), v Banjački (+ 25%), na Sušaku (+ 18%) in v Somboru (+ 17%). Ti okrožni uradi z največjim prirastkom imajo baš na svojem področju največ lesne industrije. Pri ljubljanskem okrožnem uradu je bilo v marcu število zavarovanih članov le 4,7% večje nego v istem mesecu lanskega leta. Ta ugotovitev je važna glede na svoječasne trditve »Narodnega blagostanja«, češ, da se zaposlenost delavstva dviga edino v Sloveniji.

Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj

Kakor znano je bilo preteklo nedeljo na kongresu trgovskih združenj v Skopju ustanovljeno Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije, ki ga tvorijo delegati posameznih zvez trgovskih združenj. Priljubljenega centralnega predstavništva, ki je bil sprejet na predkonferenci 12. t. m. v Skopju, se glasi:

1. Ne posegajoč v samostojnost in pravice posameznih pokrajinskih zvez, se bodo njihovi predstavniki sestajali najmanj štirikrat na leto ali po potrebi na sejah Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije, da razpravljajo in se posvetujejo o aktualnih in splošnih vprašanjih trgovskega stanja.

2. Ti sestanki se imajo vršiti izmenoma na sedežih posameznih zvez. Vsaka zveza nosi stroške za svoje predstavnike.

3. Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije zastopa trgovski stan odnosno samostojne zveze trgovskih združenj samo po doseženi glasnosti v naziranjih posameznih zvez. Če ne pride do take enodusnosti, si zveze pridružijo svobodno akcijo.

4. Vse podobnosti v pogledu administracije, financiranja in obveščanja z oblasti bo predstavništvo odredilo po načelih, navedenih v točki tretji.

Gospodarske vesti

== Pobiranje banovinske trošarine v dravski banovini po organih finančne kontrole. Glede na vladajoče prilike je minister za finance začel odrediti, da bodo banovinsko trošarino na vino in žganje v dravski banovini pobirali organi finančne kontrole. (Po uredbi o višini in načinu pobiranja banovinske trošarine na vino in žganje bi morali to trošarino pobirati banovinski odn. občinski organi).

== XIV. velesojem v Ljubljani se bo vršil od 30. maja do 10. junija. Na železnici je dovoljen 50% popust na podlagi posebne železniške izkaznice, ki se dobi pri vseh postajnih blaginjah za 5 Din. Naj nikdo ne zaniža megle pokriva skalnate vrhove, smukne iz svoje skalnate jame in sede na brestek grm. — Druga koroška narodna pravilica je nastopila: »Nekdo se je pastir vrčal o binkoštih s svojo čredo s pašo in naenkrat zagledal prilikavca, ki je čepel pri koreninah stare lipe. Občitel je, nekoliko časa opazoval drobno žival obžaljeval in ga nagovoril: »Povej mi vendar, zakaj ždiš bujak tako samotno in asmetič?« — »Da ti takoj povem,« mu je odvrnil prilikavca, »baš zato, da boš dobil nekoliko svetlih erebrnikov, ki so zakopani pod to lipo, ako pojdeš pametno in previdno na delo.« — »Možiček, saj si sam dovolj pameten,« je rekel pastir, »zato mi jih sam lahko nekoliko daš, ne da bi jih bilo treba mene izkopavati.« — »Do bi si, kar poželji,« je dejal možiček, »ako bi si na sam poselek zakopani zaklad, bi si lahko sam izbral boljše vrsto denarja.« Rekel je pobral v travo iz stare drevesne skorje. Pastirček je vesel spravil erebrnike v žep in šel svojo pot naprej. Ko je došel domov, je pripovedoval kmetici, kaj se mu je spetoma pripetilo. Ko pa je s ešel v žep, da bi gospodini pokazal, kakšne erebrnike je dobil od prilikavca, je neprijetno razočaran polegnil iz žepa namesto erebrnikov tri suhe smrekove storže.

Medtem ko so pastirji gnali čredo na pašo, so še kmetice na polje in škropile zemljo z blagoslovno vodo in s palico vlekli čarovne brazde proti škodljivim črvm. Pri tem delu so govorile: »Danes je binkoštno

599,9 milijona Din.

Obtok bankovcev je ponovno nazadovale za 43,4 milijona Din in je padel na 4093,1 milijona Din, a čimer smo dosegli novo rekordno nizko stanje. Dosegli najnižje stanje je bilo 4121 milijonov (22. aprila). Pred dvema letoma je znašal 15. maja obtok še 5003 milijone, to je za preko 900 milijonov več. Obveznosti na pokaz so se istočasno povečale za 62,9 na 1173,0 milijona Din. Pri tem so privatne širovne naložbe narasle za 51,9 na 494,5 milijona Din, obveznosti na pokaz po raznih računih, kjer se knjižijo tudi klirinški dinarji, pa so se povečale za 10,8 na 676,4 milijona Din. Obveznosti z rokom so nazadovale za 6,3 na 951,1 milijona Din.

Razmerje kritja je ostalo v glavnem neizmenjeno in znaša kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 35,5% (po zadnjem izkazu 35,5%), kritje v samem slatu pa 33,48% (33,60%).

ki ga bo posčila, kako je treba izvajati reklamo in propagando za svoje izdelke, da bo imela uspeh.

== Dobave. Dne 7. junija se bo vršila pri upravi zavoda za izdelavo oblačil za vojsko v Beogradu ustmena licitacija glede dobave 180.000 vrc. — Pri glavnem sametnem skladišču v Zemunu se bodo vršile naslednje licitacije: 21. junija glede dobave 20 omar za instrumente, 26. junija glede 500 komadov žimnic in 250 komadov blazin, 3. junija glede dobave 40 komadov stolov, 10 komadov miz, 7. junija glede dobave 100 železnih umivalnikov, 100 vrcv za vodo in 30 zidnih ur, 21. junija glede dobave 10.000 kg vate, 100.000 m hidroline gaze in 150.000 m kaliko-platina, 17. junija glede dobave 100 termoforov, 50 garnitur gumijastih cevi, 100 kg gutaperče, 400 m gumijaste drenaze, 21. junija glede dobave 2000 kom. rjuh, 26. junija glede dobave 50 komadov emajliranih loncev, 28. junija glede dobave 600 vreten kirurškega sukanca, 31. junija pa glede dobave 700 kom. zdravniških plaščev in 4000 kom. bolniških plaščev. Dne 1. junija t. l. se bo vršila pri upravi smodnišnice v Kamniku ofertalna licitacija glede dobave 100.000 kg trinitroloula, dne 11. junija t. l. pa glede dobave 1200 kub. metrov lesa.

== Dobave. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema ponudbe do dne 3. junija glede dobave večje količine vijakov, matic in podložnih plošč, 15.000 skalete paste za čiščenje kovin, 2000 steklenice tekočine za čiščenje kovin, 20.000 pol smirkovega platna, 3000 pol smirkovega papirja, 20.000 pol steklenega papirja, 600 kg angleškega kamenja za čiščenje, do 4. junija glede dobave 20.000 kg sirovega železa, 1800 kg železnih cevi, raznega steklenega materiala, 1000 kg mazila za parkete, 1000 komadov predpražnjenih, 9900 komadov raznih krtač, 1800 komadov brezovih metel, 5000 kg sirkovih metel in 300 komadov ročnih metel, do 5. junija pa glede dobave cirkularnih žag in žaglin listkov. Dne 4. junija se bo vršila pri komandi mornarice v Zemunu pismena licitacija glede dobave železne pločevine in profilov. Dne 6. junija t. l. se bo vršila pri skladišču I. oddelka Vojnotehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija glede dobave 7400 zavrtkov vijakov.

Borze

Devize. Curih. Pariz 20.3125, London 15.6850, New York 306.875, Bruselj 71.90, Milan 26.18, Madrid 42.10, Amsterdam 208.60, Berlin 121.25, Dunaj 57.45, Stockholm 80.85, Oslo 78.75, København 70, Praga 12.81, Varšava 58.10, Bukarešta 3.05.

Blagovna tržišča

21TO
+ Chicago, 19. maja. Začetni tečaj: Pšenica: za julij 88,25, za september 89; korn: za julij 51,875, za september 52,125.
+ Winnipeg, 19. maja. Začetni tečaj: Pšenica: za julij 69,75, za julij 71,625.
+ Novosadska blagovna borza (19. t. m.) Tendanca mirna. Promet je bil slab. — Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška 125 — 130; okolica Sombor in gornjebaška 122,50 — 127; baška potiska in srednja 130 — 135; ladja Tisa 135 — 140; južnobanatska 120 — 125; elavonka 127,50 — 132,50; baška ladja Begej 132,50 — 137,50. Oves: baški, srednji, slavonski, banatski 87,50 — 90. — Korn: baška, srednja 726 — 78; okolica Sombor 77 — 79; banatska 73 — 75; ladja Begej 79 — 80; ladja Tisa in Dunav 80 — 81. — Moka: baška, banatska »00« in »00g« 200 — 220; »2« 180 — 200; »3« 160 — 180; »6« 135 — 155; »7« 100 — 110; »8« 95 — 100; srednja slavonska »00« in »00g« 200 — 210; »2« 180 — 190; »3« 160 — 170; »6« 135 do 155; »7« 100 — 110; »8« 95 — 100. Otrubi: baški, srednji 85 — 87,50; banatski 82,50 do 85; baški ladja 95 — 97,50.

Carjev dvojnik

V Leningradu bodo v kratkem predvajali film, ki predstavlja dogodke iz revolucije l. 1905. in pri katerem bo sodelovalo mnogo visokih dostojanstvenikov iz carske dobe.

V prizoru, ki kaže dogodke 9. decembra pred carsko palačo, nastopa tudi Nikolaj II., ki ga predstavlja pek Jepakov. Mož je carju tako podoben, da so mu pod staro vlado policijsko prepovedali nositi brado. Vsi pravijo, da ga v njegovi vlogi ni prav v ničemer ločiti od pravega carja. Nastopa pa prvič v filmu.

Družba, ki je izdelala ta film, je iskala dolge mesece primerne osebe, ki naj bi se kretale in govorile samo tako, kakor so se kretale in govorile pred boljševiško revolucijo. Med dvorjani ki bi bili resnični dvorni komorniki, dalje babica nekega velikega kneza in veliko število generalov. Med 35 osebami, ki predstavljajo konferenco generalnega štaba, je en sam polkoni igralce, vsi drugi so resnične vojaške osebnosti starega režima. Vlogo ministra Pleveja igra filmski igralec, ki je ministra osebno zelo dobro poznal.

Jugoslavija v luči mednarodne statistike

(Glej »Jutro« 31. marca, 8. 22. in 29. aprila)

X.

Hranilne vloge.

Nekako merilo za blagostanje narodov je med drugim višina hranilnih vlog pri denarnih zavodih, ki odpade povprečno na prebivalca določene države. Seveda pa je tu treba upoštevati tudi razlike o načinu nalaganja prihrankov. V državah, kjer po običaju in po tradiciji nalagajo široki sloji prebivalstva svoje prihranke bolj v vrednostne papirje (bodisi v državne ali industrijske obligacije), je stanje hranilnih vlog, ki odpadejo povprečno na prebivalca določene države, manjše, kakor morda v kateri drugi državi pri enakem razvoju blagostanja, kjer je bolj udomačen običaj, nalagati prihranke v denarne zavode. Vsekakor pa je poučna naslednja primerjava, ki jo objavlja »Veštnik« Saveza jugoslovenskih hranilnic glede višine hranilnih vlog, ki odpadejo povprečno na prebivalca v posameznih državah (preračunano v dinarje):

	Din
Švica	20.000
Anglija	17.500
Švedska	17.000
Danska	14.000
Norveška	13.000
Belgija	12.000
Nizozemska	11.500
Francija	11.000
Češkoslovaška	8.000
Zedinjene države	8.000
Avstrija	8.000
Italija	6.000
Finska	4.500
Rumunija	1.500
Madžarska	1.200
Grčija	1.200
Jugoslavija	800
Poljska	550

Kakor vidimo, so razlike prav znatne. Francija, ki je znana kot država največjih

varčevalcev, ne stoji baš na prvem mestu, kar je pripisati v uvodu omenjeni okolnosti, da tam prebivalstvo nalaga svoje prihranke predvsem v vrednostne papirje. Razmeroma nizko stanje hranilnih vlog v Ameriki pa je zopet v zvezi z okolnostjo, da tam zaradi razvite podjetnosti nalagajo varčevalci svoje prihranke raje v investicije. Jugoslavija je v statistiki akoro na koncu, saj znaša pri nas višina hranilnih vlog, ki odpade na prebivalca, komaj 800 Din.

XI.

Poraba mila.

Značilna je gotovo naslednja statistika, ki jo objavlja londonski »Economist« glede potrošnje mila v posameznih državah povprečno na prebivalca. Tudi tu vidimo prav znatne razlike. Potrošnja mila je znašala v letu 1932, po računih znanega londonskega »spodarskega lista« v kilogramih:

	Zedinjene države	11,5
	Nizozemska	11,1
	Danska	10,0
	Anglija	9,0
	Francija	8,0
	Belgija	7,0
	Švica	7,0
	Švedska	6,6
	Nemčija	6,3
	Norveška	5,4
	Italija	4,1
	Španija	4,0
	Madžarska	2,7
	Rusija	2,5
	Poljska, Jugoslavija	
	Rumunija in Bolgarija	2,0 ali manj

Čitajte tedensko revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

Binkošti

Stare slovenske šege, navade in vraže

Binkošti, nemško: Pfingsten, se izvajajo iz grškega: pentekosté, to je petdeseti dan po Veliki noči; od tod je tudi ruska in bolgarska »piatdesjatnica«; Hrvati pravijo: duhovni ali trojaki; Srbi: duhovni in trojice; v Beli Krajini: duhovno, trjaki in »trojcihi«; Čehi: tétnice, t. j. poletni praznik; v Prekmurju: risliči.

Prvotni kristjani so praznovali binkošti po osem dni; nikdo ni smel v tem času poletiti se, niti kleče moliti in delati. Cerkevni zbor v Konstanci l. 1904 je določil, da se praznuje samo binkoštna nedelja, ponedeljek in torek. Binkoštni prazniki spominjajo krščanstvo na prihod sv. Duha in razširjanje evangelija. Praznujejo se v letnem času, ko vsa narava zažari v najbujnejši pomladanski krasoti, zato se jih veselijo mlado in staro. Kakor ostale, obdajajo tudi te praznike stare šege, navade in vraže, ki so bile nekaj splošne, zdaj pa so se umaknile v prav oddaljene gorske vasi in sela.

Na binkoštno soboto dekleta krasijo okna s kitami cvetic, pa tudi svečeniške podobe in kipe v kapeljah in cerkvah s smrečjem in cveticami. O praznikih tudi ne pozabijo na grobove svojih pokojnih, kamor polagajo vence in šopke. Fantje pa so imeli staro navado, da so ovijali gospodarska po-

slopja z brezovimi vejami ter stavili eradi vasi binkoštni mlaj, ki so mu okrasili vrh s pisanimi trakovi in zastavicami. — Na Gorenjskem so še nedavno na binkoštno soboto zvečer odpirali okna in vrata; matere so pozivale otroke, da morajo mirovati, češ, da potem pride sv. Duh v obliki lepaga, belega golobčka. — V starem in še v začetku srednjevekega so spuščali v krščanskih cerkvah z višine goloba, da je letal nad verniki kot simbol sv. Duha. Pogani pa so to krščansko šego sramotili, natikali kakega goloba na visok drog in streljali nanj. — V gornji soški dolini že na binkoštno soboto popoldne niso več hodili na polje, češ, da se takrat že razliva sv. Duh; ako bi jih videl tamkaj, bi se jim izognil in ne bi blagoslovil polja.

Ponekod so o binkošti napravili zrnaj na polju binkoštni ogenj ali kres. Kdor koli se je približal goreči grmadi, je moral vreti na ogenj suho vejo ali polemo, sicer so vrzli njegov klubok ali kupo na grmado. Med kresom so navzočim klicali: »Sveti oženji, pojdi kvišku do neba in odri nam njegove duri, da nam pošlje leno vreme in da dobro letino.« Ali pa: »Binkoštni ogenj, dvigni se k neboškim vratom, naj pride od tod obilen blagoslov na naša polja.« Medtem ko so kurili kres, so v odmorih streljali iz

pištol in pokali z biči, da bi odganjali zle duhove in žalik so ljude.

O binkoštih se izvede rano vstajali, zlasti pastirji, ki so morali še pred solnčnim vzhodom gnati živino na pašo. Preden so jo izgnali iz hleva, so ji dajali s seboj maslo namazanega blagoslovljenega kruha, da bi bila žival občuna na polni pašni na planini pred strupenim pogledom in dihom hrdobnega škrala. O njem so pripovedovali, da je grbaet in gol, da ima velike, ognjene oči in prebiva na planinah. S svojim pogledom ali dihom lahko zastrupi živino. Ko so pastirji izgnali živino, so kakor za stavo pokali z biči ter tako odvrčali nesečo od hiše. — Ponekod so gnali o binkošti živino ponoči na pašo, namakali belega kruha v tekočo vodo ter dajali kravam, da bi bili obilno dovoli. — V Semčju pa za binkošti niso gnali krav pred solncem na pašo, ker bi jih sicer čarovnice izdile in potrla. Nekateri pastirji so povoščili biče s posevčnim voškom. Tudi na Dolenjskem niso gnali krav pred solnčnim vzhodom na pašo, drugod eploh ne dopolnje, ker so se bali, da ne bi čarovnice vzele kravam mleka. Pastirji so dobivali o binkoštih od svojih gospodinji približljiv pri jedi, mesa, pogozet lid. V Dobropoljah pravijo, da so binkošti še ptica plico ufo, da meo je.

Koroška narodna priča pripoveduje, da hodi pozimi žalik - žena čez polje in ekoi zord. Koroški hitro na pride pomlad, gre v svoje skalnato stanovanje, kjer prede predivo ali melje žito. Ako pa o binkošti pla-

ninska mecla pokriva skalnate vrhove, smukne iz svoje skalnate jame in sede na brestek grm. — Druga koroška narodna pravilica je nastopila: »Nekdo se je pastir vrčal o binkoštih s svojo čredo s pašo in naenkrat zagledal prilikavca, ki je čepel pri koreninah stare lipe. Občitel je, nekoliko časa opazoval drobno žival obžaljeval in ga nagovoril: »Povej mi vendar, zakaj ždiš bujak tako samotno in asmetič?« — »Da ti takoj povem,« mu je odvrnil prilikavca, »baš zato, da boš dobil nekoliko svetlih erebrnikov, ki so zakopani pod to lipo, ako pojdeš pametno in previdno na delo.« — »Možiček, saj si sam dovolj pameten,« je rekel pastir, »zato mi jih sam lahko nekoliko daš, ne da bi jih bilo treba mene izkopavati.« — »Do bi si, kar poželji,« je dejal možiček, »ako bi si na sam poselek zakopani zaklad, bi si lahko sam izbral boljše vrsto denarja.« Rekel je pobral v travo iz stare drevesne skorje. Pastirček je vesel spravil erebrnike v žep in šel svojo pot naprej. Ko je došel domov, je pripovedoval kmetici, kaj se mu je spetoma pripetilo. Ko pa je s ešel v žep, da bi gospodini pokazal, kakšne erebrnike je dobil od prilikavca, je neprijetno razočaran polegnil iz žepa namesto erebrnikov tri suhe smrekove storže.

Medtem ko so pastirji gnali čredo na pašo, so še kmetice na polje in škropile zemljo z blagoslovno vodo in s palico vlekli čarovne brazde proti škodljivim črvm. Pri tem delu so govorile: »Danes je binkoštno

jut

1734 — Anton Janša — 1934

Danes obhajamo 200letnico rojstva odličnega slovenskega čebelarja, ki ga, zdi se mi, še danes bolj upošteva tujina kakor domovina. Saj mu nameravajo na Dunaju postaviti spomenik, v Ljubljani pa nosi njegovo ime skrivna ulica nekje v Šiški. In vendar govori in piše evropski in ameriški čebelarji svet z velikim spoštovanjem o tem velenadarjenem možu naše krvi.

Ko je l. 1932 potoval po Evropi čebelar F. Phillips, profesor na univerzi v New Yorku, svetovna avtoriteta v svoji stroki, in je proučeval evropsko čebelarstvo, je prišel za dva dni tudi v Jugoslavijo, »da si ogleda deželo kjer je za časa Marije Terezije živel patrijarh modernega čebelarstva, Slovenec Anton Janša«.

Janša se je rodil 20. maja 1734 na Breznici na Gorenjskem. O njegovi mladosti vemo le toliko, da je bil že doma vnet čebelar in da je kazal veliko sposobnost za alikarstvo. To nagnjenje je njega in tudi

dva njegova brata privleda na Dunaj, kjer so vsi trije obiskovali slikarsko akademijo. Antonu je cesarica Marija Terezija naklonila ustanovo letnih 360 gld in še prosto stanovanje, kurjavo in svečavo, da bi dovršil akademijo in da bi po končanem naključno šel na potovanje v Italijo, kjer naj bi izpopolnil svoje slikarsko znanje. Toda usoda je hotela drugače. Čeprav je po tretjem letu svojega študija bil že priznan kot slikar, ga je srce vendar vedno vlečlo k čebelarstvu.

Ko je l. 1769 »Gospodarska družba« na Dunaju iskala čebelarskega učitelja, se je Janša javil pri predsedniku. Takoj pri tem prvem sestanku je napravil s svojim globokim in temeljitim čebelarskim znanjem na predsednika tak utis, da se je takoj odločil zanj in prekinil pogajanja z drugim Slo-

vanom, Lužičkim Srbom Širahom. Koliko je bilo predsedniku družbe in cesarici sami na tem, da postane prav Janša čebelarski učitelj, se vidi iz tega, da sta sprejela vse njegove pogoje. Dobil je trajno plačo 600 gld. na leto. Poleg tega se je smel udeleževati tudi kot slikar, samo da ni bilo na kvar njegovemu novemu poklicu. S tem je dosegel Janša vsekakor velik uspeh.

In Janša se je odlično uveljavil kot čebelarski učitelj. L. 1773. so čebelarili po njegovem načinu po vsej dunajski okolici daleč naokrog: poročila kar niso mogla prebrati, kako ogromno se je dvignil pridelek medu in voska. Popolnoma novo je bilo za tiste kraje, da je Janša prevajal svoje »kranjice« na ajdovo pašo; to je priporočal vsem čebelarjem in ne brez uspeha.

Pod Janševim vplivom je ustanovila Marija Terezija več novih čebelarskih šol; poučevati pa se je smelo samo »po preizkušeni načelih, ki po njih uči prvi čebelarski učitelj Janša«.

Janša je žal umrl v najboljših letih. Z 13. septembra 1773 je podlegel vročinski bolezni, star šele 39 let, ko je bil dobra štiri leta čebelarski učitelj. Vendar je v tem kratkem času kljub obilnemu delu našel še časa, da je napisal dve knjigi, ki po tolikih letih še danes nista izgubile na vrednosti, nasprotno, še danes velja vse, kar je trdil Janša in kar je odkril v kraljestvu čebel s svojim nenavadno bistrim pogledom.

L. 1771. je izšla njegova »Razprava o rojih«, l. 1775., torej že po njegovi smrti, »Popolni nauk o čebelarstvu«. Obe deli sta uživali in še uživata silen ugled, bili sta dolgo časa edini izvor, ki so iz njega črpali čebelarsko znanje napredni čebelarji.

Janša je prvi trdil, da se z rojem seli stara matička; vedel je, da zalega matice vse celice, čebelarje in trovotke; ovrget je takrat razširjeno mnenje, da so trojke vodnosci v panju in je ugotovil, da so samci; odkril je, da je spol določen že v jajčecu in torej lahko čebele iz ne preveč stare žerke vzgoje matice; opazoval je, da se matice oplemeniti v zraku in je popisal, kako se vrača po oplemenitvi v panj z znakom oplemenitve v zadku; osirotelim družinam je znal dodajati nove oplemenjene matice. Zlasti se je Janša boril proti uničevanju čebel. Ko jim je on jemal med, ko je torej »podiral«, ni čebel žvepljal — kakor delajo ponekod še danes, tudi pri nas — ampak jih je ohranil za prihodnje leto, da so mu zopet nosile medu in voska.

Tako je dal Janša s svojimi teoretičnimi izjavami in s svojim praktičnim znanjem razvoju čebelarske vede popolnoma novo smer in je tako utrl pot vsem novjšim ugotovitvam in izumom. Kdo ve, kako bi bil obogatil čebelarsko znanost, da ni umrl tako zgodaj.

Zdi se mi, da ima Janša danes v inozemstvu za nas vse večji pomen kakor svoj čas. Saj so ga kot avstrijskega državljana smatrali Nemci za svojega človeka, Nemci, danes pa dela čast naši domovini Jugoslaviji. Slava njegovemu spominu!

S. Rajč

Iz skrivnostnega kraljestva čebel

Bili so časi, ko je čebelar čebelaril le zelo primitivno in malo poznal skrb nabiranja živalce. Pogled v panje, ki jih je besni zatrl z dimom in žveplom, mu je sicer dal slutiti neki čudovit red v panju, njegovo bistvo oko pa vendar ni moglo iz kupa mrtvih čebel in preostale satorja razbrati zakonitosti življenja v posameznih čebeljih družinah. Dolgo se čebelarju ni zdelo potrebno, da bi globlje posegel v skrivnost čebelne družine. Vse je prepustil božji volji in naravi, boječ se, da bi z nasilnim poseganjem v življenje čebel povzročil slabe posledice.

To skrivnostno življenje, čudoviti red, velika skrb, ki jo kažejo čebele, je vodilo čebelarja iz uganjanja in opazovanja in iz opazovanja k delu, ki je bilo obilno nagrado z izledki, na katerih temelji danes vsa veča o umnem čebelarstvu. Vsekakor, ki misli, da je bilo to znano že našim prednikom, preden je osnovne nauke postavil naš prvi čebelarski učitelj Anton Janša, se moti. Janšev temeljito opazovanje je rodilo ugotovitve, katerih ne more ovrči nihče.

Čebelna družina

Čebele žive nekako združeno življenje, v katerem se s svojimi posebnostmi lahko dvospolni zadržniki v treh vrstah, to je kot matička, čebela in troj. Prevladujoča prvi dve vrsti, to je ženski spol, troji pa so v svojo eramoto moški spol, ki pride v poštev samo pri oplemenitvi mladih matice, sicer pa je v družini neporaben, ker samo je in lenari. Čebele jih trpe zaradi tega v panjih le štiri do pet mesecev, nato pa jih na lep ali tudi okruten način izženejo iz panjev. Usmiljenja ne pozna in jih tudi neizpro-

sen naravni zakon sili, da odstranijo, kar bi utegnilo škodovati njih skupnemu življenju v zimski dobi.

Najimunitivnejša v čebelni družini je matička, ki jo je že Janša označil kot glavarico. Poučaril pa tudi njeno materinsko poslanstvo in jo označil kot mater čebel. Matička je tisto eredičje v čebelni družini, okrog katerega se vse življenje v panju. Eni ji prisojajo po vse vladarice in matere ter jo nazivajo tudi kraljico, drugi spet trdijo, da je le mati vseh članov družine in nič drugega.

Premene matice

Prav v tem času se vrše v čebeljih družinah kolonijne izpremembe, ki spravijo marsikatero čebelno družino v negotov ali celo obupan položaj, ako ne poseže vmeš roka umnega čebelarja. Menjava matice je v čebelni družini pravi delikatni zadeva. Povzročijo lahko trije vzroki, ki so naravnega izvora, in sicer:

1. Družina postane ogrožena zaradi starosti matice, ki ni več zmogljiva, da bi v času pomladi dni znela po 1200 do 1500 jajčec dnevno. Ker je treba silno izgube čebel — delavk nadomestiti, se izvrši zamenjava matice po vsem tibo in za čebelarja skoro nepoznano. To se izvrši na ta način, da čebele se v navzočnosti stare ali poškodovane matice iz jajčec vzgoje več mladih matice, od katerih si najboljšo določijo za bodočo matičko. Stara služi v panju še toliko časa, da se mlada oplodi in prevzame mesto. Ker postane stara matička v panju odveč, jo zabodejo in vržejo pred panj. Če pomislimo, da nobeno živo bitje ne gre rado prostovoljno na

oni svet in da tako okrutni koraki napravijo čebele nesprotni svoji lastni materi, nam ne bo vse na mah razumljivo. Vendar pa ne smemo smatrati tega dejanja kot maščevanja, temveč kot višjo zapoved za obranitev rodu.

2. V drugem primeru lahko zamenjavo matice povzroči silna plodovitost matice, kar se v reanici največkrat zgodi, k čemur pa pripomore tudi oni silni nagon po množanju, ki je last vsem živalim. Rodovitna matička tako pomnoži svojo družino, da postane panj kmalu pretesen in da je treba misliti na delitev družine. Ko je družina osterbljena z zadostno hrano, s številnim sarodom in mladimi nasleddnicami, zapusti matička a precejšnjim delom čebel dovedanje bivališče in roji...

3. Tretji primer premene matice pa se izvrši, če družina izgubi matičko pred pripravami za rojenje. Ako se na razpolago žerke (žrviti), ki še niso nastopile poti vzgoje za matičko, se hitra izguba matice prav lahko nadomesti, kar bo najbolj razumljivo iz odstavka o vzgoji.

Vzgoja in spol

Tajnost, ki je čebelarjem ostala precej časa prikrita, je bilo vprašanje o spolu čebel, dokler se ni ugotovilo, da pri tem sodelujejo matička in čebele, v novejšem času pa tudi po umetnem potu čebelar sam. Vendar pa je spol vselej odvisen od vzgoje, ki jo usmerjajo žerki od prvega dne dalje in od veličine prostora, v katerem se smejo žerke razvijati.

Jajčeca, ki jih leže matička, so ali oplojena ali pa neoplojena. To regulira sama. Oplojena so namenjena ženskem, neoplojena pa moškemu spolu. Ženski spol je torej že v samem jajčecu določen in se iz takega jajčeca razvije lahko matička ali pa navadna čebela delavka, ki so jo včasih smatrali za nekaj srednji spol. Medtem ko se jajčeca, namenjena vzgoji mlade princese, takoj začne z najkrajšim sokom in žerko tudi nadalje pijejo s čisto hrano in ne ovirajo razvoja v tesnem prostoru, je možgno, da se notranji organi v vsem obsegu in popolnosti razvijejo. Čebele delavke, ki so prav tako ženskega spola, pa prejmejo drugo vzgojo. Predvsem jim ni omogočen prost razvoj zaradi tesne in manjše celice, v katero je bilo položeno jajčece, in pa zaradi posebne hrane. Po prvih dneh čistega krmljenja se prične krmljenje s skromno in slabšo hrano. Razvoj se usmeri bolj na želodček in čebele zasostanejo v tem, da jajčniki niso normalno razviti, kar ima za posledico, da ne pomagajo skupnega življenja.

Za čebelarje je ta tajnost velikega pomena, ker lahko s spretnim poseganjem v to vzgojo po umetnem potu vzrejejo matice in izboljšujejo pleme. Znanstvene preizkušnje zadnjih let najlepše dokazujejo uspeh pri zadevanju umnih čebelarjev. Dokazano je, da znaša povprečna teža naravno vzgojene matice 0,186 g, matice iz zaslanje matični-ka 0,196 g, iz umetnega pa 0,210 g, kar je dokaz, da slednje ne zasotajajo za drugimi in jih celo prekašajo.

Takoj po rojstvu mlade matice v panju se ni zadovoljne mirnosti, ki je edinstvena za prepoznavanje družine, temveč pričakuje vse še vselega trenutka — svahte mlade princese, kar pa je čestokrat za družino usodno, ker se mnogokrat mlada princesa izžubi in se ne vrne več.

Navadno se ob solčnih dneh takoj po 12. uri odpravljajo mladeniški trojci na vsakodnevni izprelet. Z glasnim brnenjem iščejo v nihalnem letu v okolici čebelnjaka mladih družic. Prav v tem času črti tudi mlada matička potrebo po takem izletu. Mladostno vitka se z majhnim spremetvom pojavi na panjevi bradi. Za trenutek jo omami bleščeča svetloba solca, da postoji in si s sprednjima nožicama prav rahlo pomane valike mrežaste oči. Trenutek nato zakrili in se obrne. Obrnjena proti izletnici jo nekaj časa obletava v majhnih lokih, ki se večajo in večajo. Ko si tako ogleda svoj panj in nato še vs čebelnjak, se loki pretvorijo v kroge, v katerih se spusti višje v zrak in oplemenitvi s trolom. Po oplemenitvi, ki se konča s smrtjo izvoljene trole, se vrne s večjo rano v zadku v panj, katerega odelj daje ne zapusti drugače kakor z rojam, kar dar se umakne svoji mlajši naslednici.

Te in še tisoč drugih skrivnosti se odkrivajo v čebelnem kraljestvu. V družini, v kateri je 40.000 do 80.000 članov, vlada točen red. Nikake protivnosti ni v tej združbi. Z življenjskega nevarno postrvovalnosti dela jo vsi člani samo za skupnost in svoj ljubi domok. Vsi člani ljubijo svojo matičko, toda le, dokler je to v korist skupnosti.

MORAVŠKA DOLINA IN NJENI ČARI

Na levi: Zadrudni dom, v katerem domujejo vse gospodarske in kulturne organizacije. — Na desni: Melioracijska dekla na moravškem polju

Malokatera občina na deželi se lahko ponasa s tako uspešnim gospodarskim in prostevnim življenjem kakor moravška. Trdne temelje gospodarskega in društvenega življenja je pred več kot 40 leti položil solski upravitelj v pokoku g. Janko Toman.

Zbral je okrog sebe mlade pevce ter ustnoval pevski zbor, ki je pred dnevi praznoval 40letnico. Navdušene pevce je pridobil tudi za gospodarsko delo ter je že leta 1895. ustanovil posojilnico in hranilnico. Uspehi tega važnega gospodarskega zavoda so privedli do zgraditve zadrudnega doma, kjer domujejo poleg posojilnice mlekarstva zadruga, vodna zadruga, kmetijska podružnica, škol. pevsko društvo, gasilno društvo, godba itd. Posojilnica je nad 30 let vzdrževala mlekarstvo, ki se je lani reorganizirala, združeno s tremi sosednjimi mlekarstvi v zvezo mlekarov. S tem se je delo porazdelilo, prodaja mleka in mlečnih izdelkov pa povečala. Pred tremi leti je bila ustanovljena vodna zadruga z nalogo, da regulira strugo Drtišice in njenih pritokov. Delo uspešno napreduje in se bo z osuševanjem močvirnih travnikov pridobilo nad en kvadrantni kilometer rodovitne zemlje. Poleg navedenih zadrug, delujejo tudi živinorejska in kmetijska nabavljalna zadruga ter ljudska posojilnica. Visoko razvito je tudi društveno življenje. Poleg pevškega društva, ki je najstarejše v dolini, delujejo s poštvovanjem in velikim uspehom tudi Sokoli, gasilci, godbeniki, organizacija kmetijskih fantov in deklet in strelska družina. V zadnjem času pa se je mladina lotila zanimivega in koristnega dela — barvanja pirhov po navodilih strokovnjaka učitelja g. Franceta Belina.

★

Kaj radi se razgledavamo po tujem svetu, se navdušujemo za tuje vrednote in lepote, na domače pa pozabljamo in jih čisto celo podcenjujemo. In vendar se more baš naša ožja domovina zlasti glede prirodnih krasot kosati z najlepšimi predeli sveta. Med take izredne, vendar precej nepoznane prirodne bisere smemo prištevati tudi moravško dolino, odnosno geografsko še točneje izraženo: moravski kot. Je to svet, ki v zemljepisnem pogledu predstavlja prehodno ozemlje od alpejskega področja k Dinardom, zato se na njem pridružujejo tipičnim lepotam alpejskega predgorja mnogostevilni kraški pojavi v nad- in podzemskih oblikah in posnetkih.

Sreče doline so »Moravče«, med gorami vas ... (352 m), na katere se nam z vseh

najvišjih točk obrobni gora odpira presenetljiv pogled hkrati s panoramo po cellem moravškem kotu. Sredi kraja se dviga na komaj vidni vzponi farni cerkev sv. Martina, okrog nje so na gosto posejane bele hiše. Iz tega osreja moravške doline se nudi posebno onim hribolazcem, ki jim ni kar nič veliko na tem, da bi se borili z gorskimi velikani, marveč so jim ljubše lagane in povsem varne ture, številni izleti na vrhove moravskih gora, med katerimi si poskusimo na kratko premisliti najvažnejše.

Izlet na Limbarsko goro in k Sv. Mohorju. Na severovzhodni strani »stoji tam gora Limbarska, pod njo zelena tratiča, ...« kakor nam jo lepo opeva narodna pesem, in s svojim polagano zasloženim vrhom dominira nad moravško dolino na eni in črnim grabnom na drugi strani. Od moravške plati se polagoma vzpenja pot na vrh, ki ga po dvojni poti bodisi skozi Sotesko in Serjuče ali po cesti mimo Zaloga do Gaberja dosežemo v poldrugurni hoji, dočim je dohod iz Črnega grabna radi strogo padajočega pobočja napornejši. Malo pod 773 m visokim vrhom se dviga prostorna božjepotna cerkev sv. Valentina. Vseokrog se razgrinja pred očmi odprt razgled po bližnjih in daljnih z obilnimi cerkvicami posejanih vrhovih in gorskih grebenih, dokler nam v sivih daljinah ne obstane pogled na sever: in severozapadu ne mogočih skalnih stenah kamniških planin, ki se mimo Karavank približajo geološko sorodnim Julijskim Alpam s častitljivim očiakom Triglavom in Mangartom na skrajnem obzorju. Na južni in jugozapadni strani zasanja pogled preko moravškega in dolnj. grečevja ter Krma daleč tja do potanje Snežnika in Nanosa. Zapadno steno zaključujejo Polhograjski Dolomiti s podaljški Blegas in Ratitovca visoko gori do bohinskega kota. Na vzhodu nas skoro tik pred očmi pozdravi Čemšenjska planina z Javorjem in Sv. Planina s svojo tovarišico Sv. Goro pri Litiji na drugi strani, ki jo skrbno čuva v ozadju dolenski vrh Sv. Kuma. Tik pod goro pa nalahno valovi moravška dolina z rodovitnimi polji, zelenimi travniki in tratami, s sadnimi vrtni in bogatimi gozdovi in najrazličnejših barvnih otenkih in se, polagoma prehajajoča v rodna polja in ravnine okrog Mengša in Domžal, preliva v Ljubljansko na eni in Sorško polje na drugi strani mimo Šmarne gore tja gori do starodavne Kranja, Sv. Jošta in Šmarjetne gore. Sredi te valovite ravnine čepi na ostrem stožcu cerkvice sv. Mohorja in

Fortunata, odkoder se odpira v smer zmanjšane obsegu skozi stransko okno banovinske cesti Moravče-Vače-Litija ali po gorskih poteh mimo Gore sv. Florijana (700 m), kjer se je odigravalo Detelovo »Malo življenje«, in 150 m višje Slivne s cerkvijo sv. Nežke do zgodovinskih Vač, ki kakor skalnat gorski plaz čepijo sredi obronka. Onkraj predelja iz moravškega kota preko Vač v Zasavje se vzpenja od Slivne precej nižji, a strmo zarobljeni Slemšek z grobišči in najdišči starih Kelto, na katerih račun vživajo svoj sloves v zgodovinskem svetu na široko poznane Vače. Na povratku v Moravče se kmalu pod sedlom, ki veže vaško plat z moravsko stranjo, ločimo od banov. ceste Moravče-Vače in kretno v Peče, skrajni vzhodni mejnik moravškega kota. Vračajoč se po banovinski cesti Moravče-Zagorci si že tik za Moravčani ogledamo mimogrede še zalosko graščino, ki po svojih arhitektonskih posebnostih in stilni čistosti spada med najbolj zanimive stavbe na slovensk h. tleh.

Izlet na Stancelaze in k Sv. Miklavžu. Kdor si želi še posebno očarljivega razgleda po panorami moravške kotline in poiskati, preko skal in pečin še malo doli v savsko dolino, se bo povzpeli mimo Nadloške gostilne, za belneško graščino gori proti Storojstvu na nad 800 m visoko planoto na Stancelazih. Zajet od prijetnega planinskega okolja pestro-pisanega in živahnega cvetja rododendrona, bo vžival razgled po krasotah slovenske zemlje v skoro nezmanjšanem obsegu kot oni, ki si je izbral na svojo izletniško točko Limbarsko goro. Odotod nas vabi in kliče na svoj samoradi stožec mimo najnižjega prehoda iz Moravče v Zasavje, čez 574 m visoke Grmače, Vrh sv. Nikolaja (737 m), odkoder vodi naš pogled savska dolina na vzhodu mimo Litije in ob stran potisnjene Bogenšperka tja doli do Kuma in Primskovega, na zapadu pa mimo Janč zopet do Krma in Ljubljane.

Izlet k Sv. Trojici in Sv. Križu. Na skrajnem jugozapadu moravškega kota, kjer se Moravsko hribovje preko drugega Sv. Miklavža nad Ihanom počasi izgublja v ravnino, se beli na 526 m visokem robu prikupljiva cerkvice Sv. Trojice. Čeravno med vsemi opisanimi izletniškimi točkami najnižje ležeč, spada Vrh sv. Trojice med najprijetnejše točke v nizu moravških gora, ker nudi kljub malemu trudu in naporu že zgoraj opisani razgled v nezmanjšanem obsegu. Najboljše izhodišče za to gorsko postojanko je pač ovinek pod Ravniškim klancem tik pod Vrhom sv. Trojice. Vračajoči se proti Moravčam, se oglašimo, četudi je nekoliko vstran, vendar saj je časa dovolj, še pri Sv. Križu, kamor spetimo pot ob Murovci skozi Zg. Javorščico, kjer obiščemo rojstno hišo slovitega matematika barona Jurija Vege v četrte ure oddaljeni Zagorici. Nazaj v Moravče grede nas vodi pot skozi Vrhpolje, prijazno ob hrib potisnjeno vasio, ki slovi zlasti po tem, da so tu pospravili kolne znamenitega moravškega mačka, kamor so jih po lepi stari kranjski navadi poslali prijazi Moravčani.

Dobrih 10 minut od Vrhpolja ustavi potnika častitljiv tustanski grad, krajnjoč na mali višini nad cesto, dom pokojnega prof. Maksa Pirnata. Na križišču pod gradom se lahko odločimo za pot, ki pelje naravnost v Moravče, ali za drugo skozi vas Tustanj na Krasec vedeč, kjer se znajdemo zopet na glavni poti iz Domžal v Moravče.

Vse opisane izlete moremo opraviti s prav majhnimi stroški in si jih privoščiti tudi tisti, ki ne razpolagamo s posebnimi denarnimi zalogami in prihranki. Posebna hvala zato gre avtoprometni zadrugi, ki vzdržuje najboljše zveze Moravče s svetom, ob nedeljah in praznikih s trikratno dnevno vožnjo za nizko ceno 15.- Din iz Ljubljane sem in nazaj.

Hrošči v Nemčiji

Vsa severna Nemčija hudo trpi zaradi hrošča, ki se je letos pojavil v ogromnih množinah. V okolici Berlina so hrošči uničili mnogo dreve, ki je skoro povsem golo. Oblasti si ne vedo pomagati drugače, kakor da so angažirale za pobiranje hroščev šole, ki jim prireja to delo mnogo zabave.

Rudolf Destal.

ski pastirji, samo da so imenovali binkoštnega zaupanca, ki je zadnji prignal živino na pašo, »lukmanec«, pastirico pa »lukmanec«.

Kakor božična, novoletna in velikonoka, tako ima po narodni veri tudi binkoštna voda čudodelno zdravilno moč, ki se enako pripisuje tudi binkoštni ali d'ihovski rosi. V minulih časih je bila navada, zlasti na Koroskem in Štajerskem, da so si ljudje umivali pred solničnim vzhodom obraz, posebno pa še oči z roso, ki je bila na pšenici. To je bilo gotovo sredstvo proti oteženim boleznim in pegam; ako jih je pa kdo že imel, jih je gotovo izgubil. Tudi je bila vraža, da so čarovnice pobirale še pred solncem po tujih travniških roso in jo prinašale na svoje, da bi jim trava bujnejše rasla.

V mnogih krajih narod pripisuje binkoštnemu vremenu poseben pomen. V novomeški okolici so ljudje o binkoštnih z blagoslovljeno vodo škropili vinograde in travnike, da bi jih ev. Duh rešil toče; na najvišje trte so obešali na cvetno nedeljo posvečeno oljko, da bi odvrčala hudo uro. — Na binkoštno vreme se nanaša mnogo narodnih rekov. Tako n. pr. na Koroskem: »Ako o binkoštnih potok visoko narašče, bo poletje zelo dazevno.« — »Ako je o binkoštnih nebo čisto in jasno, bo dobra letina.« — »Na binkoštni ponedeljek jutraj veter, bo vsak dan v letu vetrovno.« — »O binkoštnih gore v magli, bo pšenica pozno zrela.« — Na Vačah pravijo: »Če binkoštno

praznike dežuje, kmet žitnice ne napolnijo.« — V Metliki: »Posvečena binkoštna voda oblake razganja.« — V Krškem: »Ako k binkoštni nedelji dan zavzorni ravno opolnoči, potem tisto leto na poljih toče ni.« — »Če na binkoštni deži, ima pšenica dve plavci.« — V Motniku: »Če na binkoštni deži, polteli se je slabe letine nadjeti.« — Na Zili pri Beljaku: »Ako na binkoštno nedeljo dežuje v nički, bode prazen klas.« — Na Dolenjskem: »Ako za binkoštni dežuje, je to leto mnogo miši.« — »Binkoštni dež rodi mnogo gob.«

Pa tudi čarovnice in »li duhovi« so izkazovali po narodni veri o binkoštnih svojo moč. V krški okolici so pripovedovali, da so čarovnice razgrnile po polju riže in na ta način odvzele žito »plenjanje« (obilnost). V Čemšeniku pa je bila vraža, da tista babnica, ki je na binkoštno nedeljo jutraj z dlanjo ometala roso, je bila čarovnica. — V idrijski okolici so pravili, da na binkoštno nedeljo vsekakor lahko spozna čarovnice svojega kraja, ako pred sončnim vzhodom žena krave na pašo. preobče vse obkole narobe, se skrije in gleda, kaj bo. Prihale so čarovnice vsaka s svojo golico in zašle moletli krave. »Kdorko pa je pozabil obrniti en sam žep. Hitro ga je zapazila ena izmed čarovnic in zavpila: aržek! aržek! — in pri tej priči so vse izgimile.« — Pa tudi sročje so prinašali čarovnice: Štajerska narodna pravilica pripoveduje, da je šel nekoč vinogradnik na binkoštno nedeljo jutraj v svoj vinograd. Na povratku je do-

spel do meje, kjer je zagledal škarta. Ta je sedel na skali in se igral s cvetlicami. Ko je šel vinogradnik mimo možička, je ta zaklical: »Kmetič, vinograd ti mo dal letošnega obilnega pridelka.« — »Hvala lepa,« je odvrnil kmet, »za tvoje veselo binkoštno poročilo, zakaj to, kar prorokuje škarta na binkoštno nedeljo jutraj, se vedno točno izpolni.« In je šel svojo pot naprej. Ko je prišla jesen in deželo, je vso v vinogradu toliko lepega grozda na trtjah, da je vinogradnik potreboval trikrat toliko poseke kakor v prejšnjih letih. — Podobne narodne pravilice so tudi v tržaški okolici. Še pred nekoliko desetletji je bila na Štajerskem navada, da so napravili o binkoštnih blaci in d'kle iz smrečja in slame veliko, človeku podobno dondo. Oveščali so jo s cvetlicami in privezali na kravo, okrašeno z zelenjem in cvetlicami: v zobe pa so ji vtaknili jelševno pipo. Kravo so gnali skozi vas, toda vaščani so zapirali vrata pred njo, da ni mogla niti v hišo niti na dvorišče. Vaak to je podil izpred svoje hiše, dokler ni padla donda s krave ali se na kose raztrgala. Gospodar krave je končno odgnal svojo živinco v hlev. Ta šega je pomenljiva izjazenje smrti iz vasi. — Ze Valvasor omenja binkoštno vražo: kdorko je na binkoštno nedeljo pred soncem tri lieste dreasa (persicaria, Fljohkraut), mu ne more nikdar škoditi škorpilom. Valvasor popolnoma verjame to vražo, edino se mu ne zdi potrebno, da bi to moralo biti baš na binkoštno nedeljo in ravno pred soncem.

Kraljestvo mode

Moda nekdanj in sedaj

Vedno iznova ališimo, da se naša moda močno naslanja na modne predloge devetnajstega stoletja, ki jih modni umetniki na nenavaden način stilizirajo in potem servirajo občinstvu kot zadnje novosti — izza časa naših prabab.

Se pred par leti (v dobi poudarjene stvarnosti), bi se naše dame zgazile ob pogledu na vse te podrobnosti, kakor trakove, cvetlice in volančke, ki jih prinaša današnja moda in ki se nam danes zde tako mikavne. Danes so se modni krogi in občinstvo zednili v tem, da obvelja stvarnost le za sportna in štrapačna oblačila. Zato pa je popoln današnja večerna garderoba mnogo bolj fantastična — tu gre vse modno stremeljenje za tem, da bi ženo čim bolj polepšali in ni čuda, da se v ta namen ravna moda po vzorcih preteklega stoletja, ki izražajo toliko kapriciozne in prikupne ženskosti!

Moda preteklega stoletja, ki nam danes služi za vzor, nosi ime po cesarici Evgeniji, ki ji pripisujejo največ »zaloge« za modno slavo njene dobe. Koliko modnih legend obdaja to prvo dama tretjega cesarstva! Celo zamisljivo krinolino jo imenujejo, dasiravno so žene nosile krinolino že davno pred njenim časom. Res pa je, da je bila Evgenijeva prva, ki je končno odklonila krinolino in jo nadomestila z malo blazinico na glavi, vsem mesta, ki so jo poznale še naše babice pod učinkovitim imenom »cul de Paris«. Seveda se nam znenkrat ni treba bati, da bomo tudi v tem oziru morale kopirati cesarico Evgenijo, današnja moda posnema po takratni modi le gotove značilne podrobnosti, nikakor pa ne celotne linije, ki bi bila le preveč neudobna.

Iz naših skic najbolj razvidite svojo modno današnjo modeli in slikami iz prejšnjega stoletja:

Ko je še bila košča edmo prvoznega sredstva, so nosile dame tako zvane »mantiljce«, ki je služila za vzor poznejšim kepom. Na prvi skici vidite moderno, vzorčasto obloko z dvostransko izdelanim kepom, na sliki pa mantiljo iz prejšnjega stoletja. A ne samo obleka, tudi mali ploščat klobuček a svet-

ličnim šopkom odkriva sorodnost obeh modnih dob!

Nabrani živi, volani ob izrezu in vsakovrstni polovični rokavi se vedno znova pojavljajo v modi cesarice Evgenije. Oglejmo si drago skico: tukaj in tam volani in polovični rokavi, v obeh primerih pa po sredi nabran živi.

Najbolj dokazuje sorodnost obeh slogov tricertrinska jopica, ki obvladuje današnjo modno sliko, a tudi mali, z visokimi trakovi okrašeni klobučki so podobni prejšnjim modelom (tretja skica).

Mnogi modni umetniki gredo še za korak naprej in nameščajo pri popoldanskih in večernih oblekah zadaj volančke in serponetine, ki podčrtavajo zadnji del obleke in tako ustvarjajo gotovo podobnost a tedanjim modeli (predzadnja skica).

Nametu močno nabranih in drapiranih delov, ki bi dandanes vendarle učinkovali preveč pretirano, vidimo na današnjih večernih oblekah ališno nameščene široke pentlje, ki ustvarjajo podobne obrise, kakor jih ima predloga iz devetnajstega stoletja (zadnja skica).

Iz vsega tega je razvidno, da se vračamo k modi naših prabab, torej k modi, ki je nastala v lepi in uravnoteženi dobi. Ali ni značilno, da smo prav v današnjih nemirnih časih podvzeli to potovanje v preteklost?

MILOSTIVA

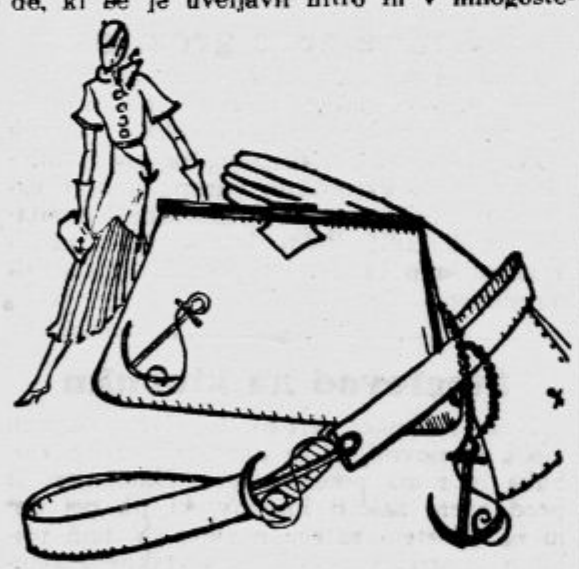
Vaš krasni plašč čez polje najkrajše hramovne vrstice

L. ROT, Ljubljana, Mestni trg šte. 5

Obešen tega tekom polja za polovico cene pa pravi in modernizira. Pridržite se pri prvotni

Sidro

je priljubljen motiv poletne kopališke mode, ki se je uveljavil hitro in v množično-

vilnih variantah. Sidro se pojavlja n. pr. v obliki pozlačenih gumbov za na kopališke obleke, pa tudi kot zaponka na modernih

posevih. Ljubko je malo sidro na kovinski verižici, ki je pričvrščena na mali tri v žepu. Posebno učinkovito se odraža sidro na belih torbicah ali pa kot pisano vezivo na svetlih rokavicah.

KROJE PO MERI

po najnovejših žurnalih, ki so strankam na razpolago, izdeluje po najnižjih cenah

modni salon ROZMAN

Dvorni trg 3, poleg Univerze

Barvasto usnje

Igra važno vlogo v letošnji poletni modi. Posebno na svetlih pastelnih oblekah je usnje barvaste uenja jako priljubljeno. Ali

ni posebno mikavna svetlomodra obleka, ki jo okrasimo a temnomodro usnjeno pentljo z robom iz nagubanega organdija? Često sestavimo celo garnituro le vrste tako, da se a pentljo ob vratu sklada zaponka na pasu in alična pentlja na rokavih.

Kopalci in turisti!

Uporabljajte proti mrazu in vetru kakor tudi za solčenje

dr. Kmetovo mazilo

IN OLJE. — Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah po 10 Din.

Letošnja moška moda

Medtem ko pred vojno moška moda vsaj pri nas ni prišla mnogo v poštev, je dandanes kolikor toliko potrebno za vsakogar, da je malo poučen o njej. Oglejmo si hočemo na kratko najvažnejše dele moške oprave: obleko, klobuk, čevlje, ovratnik, srajco in kravato.

Obleka

Pri moški opravi je zavladovala v zadnjih letih stremeljenje po solidnosti, skromnosti in enostavnosti. To stremeljenje je letos še posebej poudarjeno. Temu principu je podrejena vsa oprema, posebno pa obleka, in sicer tako glede barve blaga kakor glede kroja.

a) Barva blaga. Ustrezajoč navedenemu stremeljenju po solidnosti in skromnosti prevladuje letos siva barva, ki napravi vtisk mironosti. Vzorec so bolj ali manj črtasti (in ožjimi in širšimi črtami). Kričaste vzorce so izključeni. Popolnoma gladki vzorci pa tudi niso moderni. Zaradi antipatije (če se smemo tako izraziti) do gladkih vzorcev je morala stopiti bolj v ozadje letos tudi enobarvna modra obleka. Poleg sive obleke se nosi tudi rjava, ki je bila v zadnjem času na prvem mestu. V zadnjih letih se pojavljajo še zelenkasti vzorci, a jih vsaj pri nas ne sprejemajo preveč navdušeno. Poleg črt se pojavlja škoteli kar, ki pa pride v poštev bolj za sportne obleke.

b) Kroj. Načelu solidnosti je podrejen tudi kroj. Suknjič sme biti le malo polkožen z vato, in sicer toliko, da se izpopolnijo morebitne napake telesa. Od zunaj se vata ne sme opaziti. Rame smejo biti izpopolnjene, nikakor pa ne spate.

V modi je fazona na eno vrsto in 3 gumba, od katerih pa se zapenja samo srednji; ostala dva gumba ostane nezapeta. Opasnost (tj. je poudarjena letos nekoliko močnejše kakor v zadnjih letih. Je v višini srednjega gumba nad reverji stranskih žepov in ne sme biti pretirana. temveč mora kazati pečat naravnosti in priroditosti. Reverji suknič so srednje veliki. Suknjič je srednje dolg. Njegov oči so zmerno zaokroženi.

Modri in sploh enobarvni suknjiči se krojijo na dve vrsti gumbov, a v vrsti sta samo po dva gumba in fazona je krajša kakor pri sukničih iz črtastega blaga

Klobuk
Tudi klobuk ima videnen pečat skromnosti in solidnosti. Zaradi tega je srednje velik in ima navzgor zapognjene kraje. Klobuki s pretirano velikimi kraji kakor tako svani bobnasti klobuki, niso v navadi. Kakor pri obleki, tako prevladuje tudi tukaj siva barva. Nošijo se tudi druge barve, ki se prilegajo obleki in osebi. Vendar pa je barva digne ali melone, ki je bila v navadi v zadnjih letih, nemoderne.

Čevlji

Mašor mora redeliterati letos na namiv obganos le ona obleka, ki je mirna po vzorcu in naravnost po kroju, tako more biti to prav tako samo pri čevljih, ki ustrezajo tej zahtevi. Kroj je naraven, ne preozek (špičast), ne preširok. Črni čevlji so priležni do večje valjave. Poleg teh so v navadi rjavi, za sport (katerega se tukaj ne dotikamo) pa seveda tudi beli in sivi.

Srajca z ovratnikom

Letos so v navadi poleg belih srajc a belimi ovratniki tudi barvaste srajce z barvastimi ovratniki. Ovratnik je k srajci lahko prišit in more biti enake ali pa shčne barve in vzorca. Vendar pa se morajo barve in vzorci skladati. Ovratniki so, posebej tedaj, ako so prišiti lahko potrditi. Moderni so (v mislih imamo običajno promenačno obleko in se črni oblek sploh ne dotikamo, nizki, tako zvani dvojni ovratniki. Ker se oči takih ovratnikov, posebno ako so mehki (poltrdi), radi vibajo, so bili pripeti pred leti na srajco z gumbi. Letos to ni v modi. Da se pa kljub temu ne vibajo, morajo biti dolgi in posebej vkrojeni, tako, da pridejo pod telovnik. — Znano je, da je prav srajce s prišitim ovratniki najhujše in najtežje pravilno ukrojit.

Kravata

K promenačni obleki se nosijo dames široke svilene kravate. Volnene, pletene in omke kravate sploh so dopustne samo pri sportni obleki. Vzorec morajo prav tako nositi pečat solidnosti in mironosti in ne smejo biti v kričestem nasprotju z obleko. Kričeste barve so sploh izključene. Prav tako pa tudi niso v navadi enobarvni vzorci. Kravata mora kazati nekoliko življenja, akor je še sploh ni lahko izbrati, tako je letos to še prav posebno težko.

V navadi so tudi male kravate, tako zvane metuljički. Pomeniti pa je, da so ti za slavnostne prilike nedopustni, da se morejo nositi samo poteti in — da ne pristojajo vsakomur.

J. J.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Nedelja 20. maja

LJUBLJANA 8.15: Poročila. — 8.30: Gimnastika (Pustišek). — 9: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 10: Zdravstvo: Delavstvo in alkoholizem (Puhar Leopold). — 10.30: Radio orkester, vmes operetni vložki: poje gđ. Ivica Cankarjeva. — 12: Čas, poročila. — 16: Negovanje volne pri angorskih kuncih (Kuntare Vilko). — 16.30: Koncert Bežigrskega pevsk. društva, vmes radio orkester. — 20: Prenos iz ljubljanske opere. V odmoru napoved časa in poročila.

Ponedeljek 21. maja

LJUBLJANA 8.30: Plošče. — 9: Orgelski koncert, izvaja Blaž Arnič. — 9.30: Versko predavanje (p. Regalat Cebul). — 10: Prenos z Rakovnika. — 11: Leto 1934 na slovenskem avtomobilskem trgu (g. Pipenbacher). — 11.30: Radio orkester. — 12: Čas, za ples in poskok (revija stare in moderne plesne glasbe). — 16: Državljanstva vzgoja odrasle mladine (prof. Krošel J.). — 16.30: Dolinskih šramel kvartet, vmes reproduciran koncert volkanih jazz kvartetov. — 17.30: Narodna odbrana (dr. Cepuder). — 20.30: Prenos opere »Krabuljin ples iz Beograda. V odmoru napoved časa in poročila.

BEOGRAD 16.30: Narodna glasba. — 17: Orgelski koncert. — 19: Pesmi s spremljevanjem orkestra. — 19.30: Lahka glasba. — 20.30: Prenos opere iz gledališča. — ZAGREB 12: Koncert na ploščah. — 17: Godalni trio. — 20.30: Prenos opere iz Beograda. — 22.30: Plesna muzika. — PRAGA 19.30: Plesna glasba. — 19.55: Prenos Smetanove opere »Tajnost iz gledališča. — 23.05: Plošče. — BRNO 19.30: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 19.52: Simfoničen koncert. — 21.15: Violinske skladbe. — 22.10: Plošče. — 23.05: Plesna glasba. — DUNAJ 11.20: Dunajski simfoniki. — 12.30: Komorni orkester. — 16.30: Lahka glasba. — 18.55: Prenos Wagnerjeve opere »Lohengrin iz gledališča. — 22.50: Ciganska godba iz Budimpešte. — BERLIN 20: Spevigr. — 22.30: Godba za ples. — KÖNIGSBERG 20: operetni večer. — 21.40: Vesele zgodbe. — 22.30: Plesna glasba iz

ZOPET NEKAJ NOVEGA!

Da, to je pralni prašek »PERION«, ki vam olajša trud pri pranju in napravi vaše perilo snežno belo.

Torek 22. maja

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Koroški Slovenci. — 12.15: Koroška narodna reproducirana glasba. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, havajske kitare na ploščah. — 18: Otroški kotichek (ga. Medvedova). — 18.30: Čajkovski: Nussknacker Suite (reproduc. koncert). — 19: Sokolstvo: Nekaj zgodovine telovadbe in kratak pregled v sedanost (Marjan Tratar). — 19.30: Intervju z ljubljanskimi fotoamaterji. — 20: Ruska glasba: Vokalni dueti (Verbič-Korenčanova), radio orkester. — 21.30: Citre solo, g. Mezgolits. — 22.10: Čas, poročila. — 22.30: Angleske plošče.

BEOGRAD 16.30: Klavirske skladbe. — 19: Narodna glasba. — 19.30: Pesmi. — 20.30: Violinski koncert. — 22.10: Orkester. — 22.15: Pesmi. — 22.45: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20.15: Orkestralni in pevski koncert. — 21.15: Havajski trio. — 21.45: Plesna glasba. — PRAGA 19.10: Operetna glasba iz Brna. — 20.25: Slovaška ura. — 21.25: Prenos iz Brna. — 22.30: Jazz. — BRNO 19.10: Operetne melodije. — 20.25: Prenos iz Prage. — 21.25: Zborovski koncert. — VARŠAVA 20.15: Filharmonijski koncert. — 22.30: Godba za ples. — DUNAJ 12: Plošče. — 12.30: Orkester. — 16.15: Komorna glasba. — 17.30: Arije in pesmi. — 19.15: Plesi od včeraj in danes. — 20.15: Mešan program. — 20.25: Komorna glasba. — BERLIN 20.15: Sinovi Joh. Seb. Bacha. — 21: Mozartove arije. — 22.20: Nočni koncert. — KÖNIGSBERG 19.35: Pesmi Daljnega vzhoda. — 20.15: Prenos iz Berlina. — 21: Veseligr. — 22.30: Orkester. — MUHLACKER 20.15: Program kakor v Berlinu. — 21: Igra. — 21.20: Lahka glasba. — 23: Historični koncert, Pariz 1785. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17.30: Komorna glasba. — 18.30: Orkester. — 20: Klavirski koncert. — 21: Ciganska kapela. — 22.20: Plošče. — 23: Godba za ples. — RIM 17.10: Instrumentalna glasba. — 20.45: Violinski koncert.

Sreda 23. maja

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Komorna glasba radio kvinteta. — 18.30: O verstvih (Fr. Terzaglav). — 19: Radio orkester. — 19.30: Literarna ura: Knjižni pregled (Ljud. Mrzel). — 20: Simfonični koncert (Beethoven), izvaja radio orkester. — 20.30: Vokalni koncert Roberta Primožiča s spremljevanjem radio orkestra. — 21.15: Klavirski koncert C-mol, izvaja Božena Mucha s spremljevanjem radio orkestra. — 22: Čas, poročila, plošče.

BEOGRAD 16.30: Schubertove pesmi. — 19: Orkester. — 20: Prenos koncerta iz Ljubljane. — 22: Prenos večera Jadranske straže. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20: Prenos koncerta iz Ljubljane. — PRAGA 19.25: Vojaska godba. — 20.10: Program iz Brna. — BRNO 19.25: Koncert iz Prage. — 20.10: Radio epos »Cristobal Colon«. — VARŠAVA 20.02: Prenos Massenatove opere »Manon« iz gledališča. — 23.15: Lahka glasba na ploščah. — DUNAJ 12: Dunajski simfoniki. — 16.15: Iz zvočnih filmov. — 17.20: Lahka glasba. — 19.45: Orkestralni koncert. — 21.05: Jugoslovanski večer. — 22.10: Koncert godalske kvinteta. — BERLIN 19.30: Pevski koncert. — 20.30: Plesni večer. — KÖNIGSBERG 19: Baletna glasba. — 20.30: Orkestralni in pevski koncert. — 21.15: Plesna muzika. — 22.30: Plošče. — MUHLACKER 20.30: Serenade. — 22.20: Mešan program. — BUDIMPEŠTA 17: Orkester. — 18.50: Pesmi. — 20.30: Plošče. — 21.50: Ciganska kapela. — 22.45: Koncert opernega orkestra. — RIM 17.10: Orkestralni koncert. — 20: Plošče. — 20.45: Mešan glasbeni program.

Rešitev križaljke »JS«

Vodoravno: 1. Val, 3. dok, 5. Rr, 7. un, 9. oa, 10. la, 11. jv, 12. sk, 13. ab, 14. Na, 15. vt, 17. ar, 18. Nj, 19. uk, 20. Malta, 21. Kolpa, 22. na, 25. oš, 27. er, 28. sokol, 30. pi, 31. bh, 32. ab, 33. oi, 34. liana, 35. te, 36. J. M., 37. in, 38. še, 39. tmina, 42. ji, 43. ad, 44. ona, 45. ak.

Navpično: 2. Ljubljana, 3. Dubrovnik, 4. on, 5. Bojana, 6. Ravbar, 8. Makarska, 10. is, 16. ti, 19. up, 22. Nebojša, 23. Arhimed, 24. Skradin, 25. Opatija, 26. Šibenik, 28. Split, 29. Lhass, 40. Mo, 41. na.

Čitajte tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

André Maurois:

Korintski predvor

Vseh štirideset let svojega zakonakega življenja sta živila lord in lady Barchester v isti hiši v Lane Parku. Toda po vojni sta zabredla v stisko. Denar sta naložila slabo, eden njunih sinov je padel. Vdova in otroci so ostali v breme staršem, in dohodninski davek je znašal pet šilingov od vsakega funta. Lord Barchester je moral spoznati, da ne more obdržati svojega rodbinskega dvorca v Sussexu hkrati s hišo v Lane Parku. Po dolgem pomišljanju se je odločil, da izpregovori o svojih skrbih z ženo. Dolgo se je bal užalostiti jo. Pred tridesetimi leti je bilo njuno skupno življenje burno, toda starost je prinesla zopet pomirjenje, prizanosljivost in nežnost.

»Draga mojca«, ji je dejal, »žalosten sem, ko vidim samo en način, po katerem bi se najino življenje častno sklenilo, pa vem, da ti ne bo prijeten. Slo bi takole: »mljišča, ki mejijo ob park, so dosegla veliko vrednost. Neki podjetnik potrebuje naš vogal, ki tvori v njegovi posesti ovredek. Ponuja mi zanj ceno, a katero bi lahko dobila v istem okraju ne samo drugo hišo, ampak bi tudi lahko dela nekaj na stran, kar bi nama dovoljevalo, da bi udobno preživela še tistih nekaj let, ki nama jih je še usojenih. Ker pa vem, da imaš Barchester House rada, nočem ničesar storiti, kar bi tebi ne bilo po volji.«

Lady Barchester je na to zamenjavo pristala, in nekaj mesecev pozneje se je stari par naselil v novi hiši, nekaj sto metrov od hiše, ki jo je moral zapustiti in ki so jo začeli delavci podirati. Lord in lady Barchester sta, odhajajoč od doma, preživljala sleherni dan pred svojim starim stanovanjem, in vselej, ko sta videla, kako se počasi podira oblika, ki je bila zanju najpotrebnejša in najbolj stalna celica na svetu, ju je prevzel nekaj čuden občutek. Videč svojo hišo brez strehe, se jima je zazdelo, kakor da sta onadva sama izpostavljena vetru in dežju.

Zlasti je trpela lady Barchester, ko so preluknjali steno na pročelju in — akor pri predstavi, ki jo igrajo gledalci — odkrili sobo Patricia, sina, ki ga je izgubila, in njeno sobo, v kateri je preživela skoraj vse ure svojih štirih setih let.

S ceste je gledala zmrazilo tkanino v črnem ozadju, ki je tvorila tapete njene sobe. Tolikokrat jo je imela pred očmi, v urah žalosti, sreče, pa tudi veselja, da se ji je zdel vzorec tega blaga kakor ozadje, na katerem je upodobljeno njeno življenje. Delavci so tkanino odtrgali, in prikazal se je črnkasto bel papir, na katerega je bila pozabila, pa ji je s silo, ki jo je komaj razumela, priklical v spomin njeno dolgotrajno razmerje s Harryjem Webbmom. Kolikokrat se je sju-traj, ko je prebrala tako lepa pisma, ki jih ji je bil pisal Harry z daljnega Vzhoda,

da, ob pogledu na te japonske hiše brez konca zasanjala. Zelo ga je ljubila. Sedaj pa je bil sir Harry Webb poslanik Nj. Vel. v Španiji.

Kmalu je dež odlepil ta črnkastobelni papir in za prvem se je prikazal drugi. Bila je to prilično grda risba cvetic, toda lady Barchester se je spomnila, da si jo je l. 1890., ko se je možila, izbrala z veliko pobožnostjo. Tisti čas je nosila belo obleko iz volnene tkanine in korale iz jantarja. Prizadevala si je, da bi bila podobna Mrs. Burne Jones, in ob nede-ljah je hodila na čaj k staremu Williamu Morrisu. Dokler so se dali videti os'anki tega papirja rožne in zelene barve, je hodila po večkrat na dan mimo hiše, k. jti ta papir jo je spominjal njene mladosti in časov, ko je tako strastno ljubila lorda Barchestera.

Nazadnje so tudi zidovi sami padli, in neki dan sta lord in lady Barchester, ko sta se šla peš v park izprehajati videla, da stoji od hiše le še malo korintsko stebrišče, ki je varovalo vhod vanjo. Bil je to čuden, žalosten prizor, kajti ta predvor na vrhu stopnic je odpiral pogled na strahotni okras, okras kamenja, ki je bilo nakopičeno pod zimskim nebom. Lady Barchester je dolgo gledala, kako se pade oblaki med belimi stebri, nato pa je rekla svojemu možu:

»Ta predvor je svezan v mojem spominu z najbolj žalostnim dnem mojega življenja. Nikdar si nisem upala s teboj gledati tega izpregovoriti, toda sedaj

sva že tako v letih, da to pač nima več nobenega pomena. Bilo je takrat, ko sem jaz ljubila Harryja, ti pa Sybilo. Neki večer sem šla na ples, da bi se sčela s Harryjem, ki je bil ravno prišel iz Tokija. Že več tednov sem se veselila tega svadenja, toda on, Harry, se je vrnil in je ves večer plesal z nekim mladim dekletom, medtem ko se je delal, da mene ne vidi. Ko sem se vračala z vozom, sem jokala. Prišla sem domov. Čutila sem, da so me solze tako izmaličile, da se ti takšna, kakršna sem bila, nisem upala pokazati. Naredila sem se, kakor da hočem pozvoniti, odšla sem sem kočijaža, nato pa se naslonila na enega izmed teh stebrov in tam ostala dolgo časa. Močno je deževalo. Vedela sem, da tudi ti nisi ališ na neko drugo žensko, in zdelo se mi je, da je z mojim življenjem pri kraju. Glej, in tega me spominja ta mali predvor, ki bo zdaj pa zdaj izginil... Lord Barchester, ki je silno sočutno in z zanimanjem poslušal to povest, je ljubeznivo prijel svojo ženo za roko, rekoč:

»Ali veš, kaj bova storila? Preden podo to stebrišče, ki je grob tvojih spominov, pojdeva skupaj kupit nekaj cvetja in ga položiva vrh teh stopnic.«

Priletel par je šel k trgovcu s cvetlicami, prinesel rož in jih položil k vnožju enega izmed stebrov v korintskem slogu. Drugi dan stebrišča ni bilo več.

M. I. N.

Najsevernejša morska pot

Od Anadirja do Aljaske — Nova letališča v Nomeju in Fairbanksu

V Moskvi so pod vodstvom ljudskega poveljnika Kužneva osnovali »Pomorski urad za najsevernejšo paroplovno progno«. To progno, ki bo vezala Rusijo z Ameriko, bo urad šele ustvaril, a pri tem mu bodo vse izkušnje arktičnih ekspedicij v zadnjih letih in posebno izkušnje rešilnih ekspedicij ter »čeljuskinov« posadke v največjo korist.

Najsevernejša ladijska pot pojde od polotoka Anadirja in rta Wellen proti Aljaški. Ameriški raziskovalci delujejo danes v ta namen skupaj z Rusi. Sovjetska vlada se je odločila, da zgradi ob tej progi poleg že obstoječih brezžičnih postaj, ki podpirajo danes parnike, tudi velika nova pri-

stanišča. V Leningradu so pričeli graditi nov tip parnikov, tako zvanih »pol-ledolomilcev«, ki bodo vzdrževali redne zveze med Anadirjem in Aljaško. Z navadnimi ladjami je promet v Beringovi ožini danes mogoč le v poletnih mesecih, kombinirani prevozniki ledolomilci pa ga bodo vzdrževali po vsej priliki tudi pozimi.

V bližnjem času otvorijo tudi letalski promet med Rusijo in Ameriko preko Severne Sibirije in Aljaške. Ta čas stiče ruska in ameriška letala v Beringovi cesti za pristanišči, ki bi se dala uporabljati tudi pozimi. Pri rti Wellenu in na drugi strani v Nomeju ter Fairbanksu na Aljaški gradijo nova velika letališča.

Te dni so otvorili prvo rusko arktično progno iz Murmanska na Grumante; na njej vozijo sedaj ruski in norveški parniki. Nova premovalna letališča, ki so jih pred kratkim odkrili na severu, bodo po ruskem mnenju zadostovala popolnoma za ves severni ladijski promet. Za letala pa bodo na vsej severni obali Rusije zgradili velike bencinske postaje.

V Beringovi cesti divjajo pogostoma siloviti tajfuni, ki bi ogražali ves ladijski in letalski promet. Da bi mogli takšne iznenadne viharje pravočasno sporočiti ladjam in letalom, so Rusi tu osnovali številne vremenske opazovalnice, ki so opremljene s seveda z brezžičnimi napravami.

Kjer je vino, ni tifusa

Alkohol pomori kužne bacile v vodi

Pariški zdravnik dr. Kling že leta in leta proučuje in ugotavlja, da se v vinorodnih krajih Francije, niti tam, kjer imajo zelo slabo pitno vodo, nikoli ne pojavi tifus.

V krajih z okuženo vodo se epidemija tifusa redno ponavlja. Tudi v Franciji imajo ponekod zaostale kraje, da ljudje ne vedo, kaj pomeni, če stoji vodnjaki blizu gnojšč, ki niso cementirani, in se iz njih odteka gnojnice.

Zdravnik je napravil v svojem pariškem laboratoriju niz poskusov, ki so brez izjeme pokazali, da imajo vse vrste vina, tudi takšne, ki ne dosežejo niti 9 stopinj alkohola, veliko moč nad bacile. Vina, posebno močnejša, umore bacile v kužni pitni vodi že v desetih minutah. Vina z manjšim odstotkom alkohola, ki naravnost ne umore bacilov, jih pa vsaj toliko oslabe, da ne morejo več izzvati bolezni, tudi če clove piije pokvarjeno vodo. Dr. Kling je spoznal, da močnejše vrste vin niti tedaj ne izgube svojega učinka na bacile, če jim primešamo do 50 odstotkov vode.

K tej ugotovitvi, ki je zanimiva za vsa vinorodne kraje, torej tudi za nas, bi se lahko pripomnilo, da je akslom, ki ga je postavil pariški raziskovalec, iz prakse jako dobro znan prebivalstvu zgornje Italije. Pri ofenzivi na Tilmentu l. 1917. so vojske uničile vse zaloge vina v pokrajini. Kmetje so takoj napovedali, da bo v najkrajšem času nastopil tifus. Niso se motili. Epidemija je nastopila in tako grozno razsajala, da je uničila na tisoče človeških življenj.

Pri apnenju v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefov« vode iztrebljenj črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohromelih z »Franz Josefov« vodo najboljše uspehe pri iztrebljanju črevesa. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Največji prekomornik

Gradijo ga v Glasgowu in bo najhitrejša ladja na svetu

V clydebanški ladjedelnici v Glasgowu napreduje z veliko naglico dela okrog trupa ogromnega prekomornika, ki bo po svoji dovršitvi največji na svetu. Parnik bo last Cunardove družbe, ki hoče z njim doseči rekord najhitrejših vožnj iz Evrope v Ameriko.

Od l. 1907. do l. 1929. so se Angleži lahko ponašali, da imajo najhitrejšo parniko na svetu. Toda tega leta so poslali Nemci svoj novi veleparnik »Bremen« v New York in je ta gladko potolkel vse dotodanje hitrostne rekorde na morju. Od tedaj imajo Nemci »Sinji trak Oceana«, ki ni nobeno odlikovanje, temveč samo naslov, v svojih rokah. To seveda ni moglo biti Angležem prav, zato so začeli graditi nov parnik, ki

naj bi jim izgubljeno prvenstvo spet vrnil. Še prej pa bo prešlo po vsej priliki v roke Francozov, ki tudi že končujejo svoj znameniti ogromni prekomornik »Normandie«. Dovršili bi ga bili že davno, da jih ni gospodarska kriza prisilila kakor Angleže ustaviti za več nego celo leto gradnjo svojega velikana. V ostalem pa bo »Normandie« nekaj manjša od parnika Cunardove družbe. Ta bo meril 1018 čevljev, »Normandie« pa 962 čevljev.

Po vseh računih bo trup izdelan do septembra t. l. Potem se bo vršila svečana sploitev, ki se je udeležiti tudi angleški kraljevi par. Kraljica bo celo za kumico pri krstu.

Oko in poklic

Mladi ljudje, ki so kratkovidni in imajo na roženici enega ali obeh oči motne pege, naj si ne izbirajo poklica, v katerem bi morali delati časa delati z napetim vidom iz bližine. Lahko je mogoče, da postanejo še bolj kratkovidni in da jih bo mučil glavobol, omotica, živčna slabost itd. Najprimernejši poklici zanje so: poljedelstvo, vrtnarstvo, mlinarstvo in podobno.

Če se že poklic ne da več spremeniti, si je treba delo urediti vsaj tako, da ne trpijo oči zaradi njega. Krojačinja je n. pr. manj naporno za oči nego pletenje in krpanje, izdelovanje pisanih vezenin manj nego šivanje belega perila.

Tudi pri daljnovidnosti, ki zahteva natančne delo iz bližine, je treba večkrat na dan spremeniti delo, da se vid ne poslabša.

Mnogi ljudje dobe zaradi sedečega življenja močno pordele veke, marsikateri oči ne prenesejo kuhinjske pare, plina iz likalnikov itd. Preden določimo otroku poklic, je vsekakor potrebno, da mu damo iz previdnosti preiskati oči.

Omejitev proizvodnje kavčuka

V Londonu se je vršila konferenca producentov kavčuka iz vseh zainteresiranih držav, ki se je bavila s krizo v tej produkcijski stroki. Potreba po kavčuku je sicer ogromna, a še večja je njegova proizvodnja, tako da mu preti močno znižanje cena. Da to preprečijo, so se producenti sporazumeli za strogo določene kontingente za vsako posamezno ozemlje in za procenete vse proizvodnje, ki smejo biti na razpolago za izvoz. Sporazum velja od letošnjega 1. junija do 31. decembra 1938. Poseben odbor bo od časa do časa določeval nove kvote. Novi nasadi bodo strogo prepovedani. Producenti so osnovali sklad, ki naj bi rešil za proučevanje nove in razširjene uporabe kavčuka.

25.000 dolarjev za živo lohneško pošast

Ravnatelj newyorškega zoološkega vrta Blair je razpisal 25.000 dolarjev nagrade za tistega, ki ujame živo lohneško pošast in mu jo prinese za njegovo zbirko. Pogoj Blairja pa je, da mora pošast meriti v dolžini vsaj 12 m. Našel se je seveda mož, ki pravi, da bo kmalu izpolnil željo ravnatelja Blairja. To je neki brezposelni delavec, ki pravi, da je videl podobno žival že v nekem drugem jezeru.

Rusija uvaja novo plemstvo

Ameriški listi poročajo iz Moskve, da je bila pred kratkim priznana podlaga za novo rusko aristokracijo, ki jo ustvarja današnji režim. Plemstvo bo obstajalo v tem, da se bodo te osebe imenoval »plemenitniki domovine«. Listi pišejo, da bo tisk pozival ljudske mase, naj se ravna po njihovih zgledih.

Film o Edisonu

Avtomobilski tvorničar Ford se je pogodil z neko filmsko industrio glede filma o Edisonovem življenju. Film bo prikazoval Edisona v zasebnem življenju in pri izumiteljskem delu.

Kandidati za letošnji Nobelovo literarno nagrado

Kakor poročajo iz Stockholma, sta v ospredju kandidatov za letošnji Nobelovo literarno nagrado finski pisatelj Sillanpää in Grk Palamas.

Sin Gorkega umrl

V Moskvi je umrl za pljučnico sin pisatelja Maksima Gorkega, Maksim Pjerskov. Pokojniku je bilo komaj 36 let.

Vojna ladja na plitvini

Angleška največja in najdražja vojna ladja »Nelson« je te dni naseljena na peščino pri Portsmouthu, ko je vozila v pristanišče. Ladjo so po dolgem manevriranju z vlačilci in torpednimi rušilci rešili iz negebnega položaja, v katerega je zašla.

Od Indije do Amerike

Bivša Gandhijeva privrženka Nila Cram Couhova je zapustila svojega učenika in odšla v New York, kjer popularizira v odtonih zabaviščnih indsko glasbo

Zak. zak. Odobrena od higijskega zavoda v Ljubljani pod št. 2392-933 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh sigurne in trajne. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL
ZAGREB, Radićeva (Duga) ulica 32
Pri naročilu navedite vašo naravno barvo las.

Obsojeni ugrabitelji

Ugrabitelji borznega senzala Gettleja so obsodili v Ameriki na dosmrtno ječo, na prošnjo ugrabljenca pa so jim dosmrtni zapor spremenili v 42 mesečno robijo, ker je Gettlej prosil zanje ter izjavil, da so z njim dobro ravnali.

Vojska na kamelah

V »spopadih med oblastniki Hedžasa in Jemena v Arabiji je sodelovala vojska na kamelah, kakor jo prikazuje naša slika

Ženske stresajo s palm

Ločitvena procedura med črnici

Misionar Palatzky, ki je v najtemnejši Afriki spreobrazil zaborce, pripoveduje zelo zanimive stvari o svojih doživljajih.

Spčetka nisem imel najmanjšega pojma o tem, kolikokrat je bilo moje življenje v nevarnosti. Pridigoval sem v vaših domaćin, ki so v pragozdovih in stepah, daleč od vpliva belih oblasti. V eni teh vasi je prišla v moj šotor krotka antilopa. Napodil sem jo, ker sem se bal, da bi poškodovala moje instrumente in dele moje opreme.

S tem pa sem si nakopal jezo vseh vaščanov. Menili so, da je v antilopi duša nekega njih umrlega poglavarja in da sem to dušo smrtno razžalil. Položaj je bil zame precej kočljiv, ko mi je šinila v glavo rešilna misel. V žepu sem imel kosček sladkorja, in to stvar, ki je niso domaćini še nikoli videli, sem ponudil živali, ki jo je malo ovohala in nato z najboljšim tekom použila. Lepa žival mi je celo obli-

zala roke, kar je napravilo na domačine ogromen vtis. Bili so prepričani, da imam vpliv tudi na dušo njihovega poglavarja.

Nekega dne sem bil na bregu velike reke priča nenavadnega prizora. Na jasi je bila zbrana vsa vas, ki je sedela v krogu okoli osamljene palme. V njeni krošnji, kakšnih pet metrov nad zemljo, je čepela ženska. Atletski črnc je stresel drevo z vso silo, ženska v krošnji pa se je oprjelama debela, vpila in kričala. Mož je stresal s čedalje večjim besom. Nisem vedel, kaj pomeni ta procedura, pa so mi povedali, da gre za ločitev zakona. Pri tem rodu je navada, da se mož, ki se je naveličal žene, na ta način loči od nje. Če pade ženska med stresanjem z drevesa, se zakon loči. Usoda žene je potem klavna. V drugič se ne sme omožiti in jo običajno prodajo za sužnjo. Če pa ne pade in se zakon ne loči, ni zanj nič bolje, kajti živeti mora ob možu, ki jo smrtno sovraži.

Boj za kraljico mode

Zgodba, ki je mogoča samo v Ameriki

Naslednja zgodba je pač tudi za Ameriko neobičajna.

Neka ga. Greggova iz New Yorka je imela ambicijo, da bi postala odločujoča ženska v kraljestvu mode. Polna mošnja njenega moža ji je omogočila ta luksuz. Najela je nekatere najbolj znane šivilje v deželi in za veliko vsoto je od njih dobila obljubo, da bodo delale samo zanj in ne bodo nikomur izdale, v kakšni toaleti se bo pojavila ta in ta dan na tej in tej slavnosti. Zal pa se je na teh slavnostih često pojavila neka silno bogata vdova ga. Tompseyeva v prav tako razkošnih toaletah pariskih izvora. Dolgo časa se »družba« ni mogla odločiti, katera izmed obeh žensk je kraljica mode.

Nekega dne je zadala Tompseyeva svoji tekmiči odločilni udarec. Po posredovanju podkupljene tajnice ga. Greggove je angažirala šivilje, ki so za to delale in jih s knjezo plačo 1000 dolarjev na mesec ter posebnimi nagradami za izvršne načrte novih toalet priklenila nase.

Greggova je osvojevala nasprotnico točila, toda sodišče jo je zavrnilo. Tedaj je stopila v zvezo z newyorškim podzemljem. Nekega dne so najeti gangsterji po izdatnem špijoniranju napadli njene bivše šivilje in samo srečen slučaj je nanesel, da jih niso ugrabili. Tompseyeva je nato najela šest detektivov, da bi vohali za novimi nakanami Greggove, a vsaka šivilja je dobila dva krepka moža za stalno telesno stražo.

Te dni se je ta boj med obema ženskama končal na nasilen način. Tompseyeva je prišla k neki gledališki premieri, na kateri so bili navzoči »vrhovci« družbe, v tako uspešni toaleti, da je postavila Greggovo v senco. Ni se mogla premagati, da bi v odmorih z zmagočnim nasmehom ne šla po nekolikokrat mimo svoje nasprotnice. Ta pa se je nad tem končno tako razburila, da je šinila pokonci, ji prisilila zausnico in ji strgala sijajno toaleta s telesa. Treba je bilo precej dela, da so obe ženski spravili narazen. Ta čas ležita v dveh sanatorijih. A ko bosta ozdraveli, bo imela vsa zadeva svoj epilog še na sodišču.

Ribe vidijo brez oči

Vsaka riba lahko plava v najtemnejši noči proti toku, ne da bi se pri tem zadel v kakšno skalo, peščeno sipino, drevesno deblo ali drugo ribo. Šele pred nedavnim so odkrili organ, ki ji pri tem pomaga. Posebno različno ga je videti pri ribah iz družine lososov, a tudi pri mnogih drugih vrstah. Ob obeh straneh ribjega telesa teče žlebič, nad katerim je s tekočino napolnjen rezervoar. Od tega vodijo žilci do možganov. Ti žilci prenašajo vtise najmanjših sprememb tlaka v okolišni vodi. Ta tlak se spreminja, kakor vsi vemo, z različno globino in če se vodi zopetvsi kakšna ovira. Reakcija ribe na svarilni znak, ki ga prenašajo žilci v spremenjenih tlačnih prilikah, se izvrši povsem avtomatično, kar je razumljivo, kajti če bi sledila šele po kakšnem miselnem procesu, bi bila toliko počasna, da bi se žival neprestano zavedala v ovire. Da vidijo ribe tudi v motni vodi, pa razlagajo tako, da so njih oči dojemljive tudi za svetlobne žarke, ki jih človeške oči ne vidijo. V tem je nekaj podobnega kakor fotografiranje s pomočjo infrardečih žarkov v megli.

Ledne gore grozijo

Obrežna stražna ladja »Mendota« iz Bostona poroča, da je srečala v bližini velikih prekomorskih prog 74 velikih ledenih gora. Zato so ameriške obrežne opazovalnice sporočile evropskim paroplovnim družbam, naj opozorijo na to nevarnost kapitane svojih ladij. Prekomorniki bodo vozili z zmanjšano brzino ter poostriili opazovalno službo.

Strelovod na klobuku

Neka milanska tvrdka si je izmislila 6 m visok strelovod, ki se da zložiti okoli klobuka in nima posebne teže. Namenjen je pred vsem zaščiti kmetov, ki jih pih deru na prostem zateče nevihta. V tem primeru se strelovod odvijne in vtakne v zemljo. Izumitelj trdi, da strela potem ne more zadeti kmeta.

Načrt za veliki Pariz

Odsek za načrte o preurejanju Pariza v pariškem mestnem svetu je izdelal načrt, ki predvideva bodoči razvoj Pariza. Načrt vsebuje niz cest, ki bodo odpirale pota v francosko prestolnico od vseh strani. Na periferiji mesta bodo uređili več lepih parkov. S tozadavnimi deli bodo pričeli čimprej, stroški za preureditev so veliki. Znašajo tri milijarde frankov.

Vlada — žrtev liberalnega zakona o braku

Pred kratkim je parlament v Peruju sprejel osnutek zelo liberalnega zakona o braku. Sprejetje tega zakona pa je povzročilo vladno krizo. Ministrski predsednik José de la Riva Agüero je odstopil zaradi določbe, ki jo vsebuje osnutek tega zakona. Ki pravi, da sodišče lahko izreče ločitev zakonske skupnosti že samo na željo obeh zakoncev.

„Čeljuskinci“ na „Smolensku“

Iz Vladivostoka je dospel v zaliv Providence parnik »Smolensk«, ki je vzel na krov oteto posadko ponesrečenega »Čeljuskina«. »Smolensk« je rabil za svojo pot štiri tedne. Ves čas vožnje se je moral trdo boriti z lednimi masami, katere je naposled obvladal in si odprl pot v zaliv Lawrence. Zdaj se bo »Smolensk« s posadko ponesrečenega ledolomilca vrnil v Vladivostok.

Politični umor v Rumuniji

Lani 29. decembra so našli na veliki cesti, ki drži v Bukarešto, truplo neznanega moškega, ki je bilo ranjeno od sedmih izstrelkov iz samokresa. Ker je bil prav tedaj izginil brez sledu vodja Zeleneske garde Zelea Codreanu, so nekateri menili, da je on žrtev. Kmalu se je pokazalo, da je drugače. Mrlič je bil blaginjak Zeleneske garde, Šterija Ciometti. Morica niso našli. Pred nekaj dnevi pa je preiskovalni sodnik v Bukarešti izdal nalog, naj se aretira policijski komisar Avrelji Negrescu, ki je obdolžen tega zločina. Aretacija policijskega funkcionarja je zbudila v Bukarešti ogromno senzacijo. Proces proti Negrescuju je napovedan za prvo polovico junija. Morilec se bo moral zagovarjati pred bukarško poroto.

Prvi aerovlak

Pred dnevi so videli v Moskvi prvi aerovlak. Troje jadrnih letal, ki so bila med seboj povezana in so imela enotno krmlilo, se je dvignilo 800 m visoko. Čez 25 minut so se letala odpela v zraku in so posamič gladko pristala na zemlji. V najbližnji prihodnosti se bo vršil polet takšnega »aerovlaka« iz Moskve na Krim. Računajo, da bo trajal polet nepretrgoma 10 ur.

Za birmance

Izdelujemo res lepe obleke. Za botre zame in tudi za birmance po meri po zelo nizkih cenah. Velika izbira blaga.

Drago Schwab, Ljubljana
ALEKSANDROVA CESTA

A NEKDOTA

V nekem kinematografu so predvajali film »Madame Bovary« po znanem romanu Gustava Flauberta. V prizoru, ko počiva Ema Bovaryjeva poleg svojega ljubčka (v filmu) kadi cigareto, se je naglil neki gospod iz občinstva k svoji sosedki in ji zašepetal v uho: »Glej, ona kadi v postelji prav tako kakor ti!«

VSAK DAN ENA

Barometer

Gospodinja: »Mici, ali ste vi premaknila iglo na barometru?«
Služkinja: »Da milostiva, jutri imam prost popoldan in želim imeti lepo vreme.«

Lep napredek jugoslovenskega Sokolstva

Pogled v delovanje mogočne, širom Jugoslavije razporedene največje naše nacionalne organizacije

Na IV. glavni skupščini Saveza Sokola konec aprila v Beogradu, ob navzočnosti delegatov vseh žup, so podali savezni funkcionarji izredno lepo sliko o delovanju saveza. Savezna uprava je izdala vsa ta poročila v obliki knjige vsem delegatom, razposlana so bila tudi vsem sokolskim edinicam širom Jugoslavije, predložena pa so bila tudi vsem najvišjim državnim uradom in drugim nacionalnim korporacijam. Gradivo, obdelano v tej knjigi je tako ogromno, da ga ni mogoče objaviti v enem samem članku. Zato bomo postopoma v izveščju objavili vse, kar bi utegnili o delovanju našega Sokolstva zanimati javnost in naše sokolske čitatelje.

Jugoslovensko Sokolstvo je doživelo takoj po beograjskem vsesokolskem zletu leta 1930.

Izredno krepak razmah po vsej naši domovini

Starim edinicam se je takoj v jeseni istega leta pridružil še izredno zadovoljivo število novih društev in čet, največ edinic pa se je ustanovilo nato v letu 1931, ki ga moramo smatrati kot rekordno. Razume se, da tudi kasneje ni povsem ponehala ustanavljanje novih društev in zlasti čet, toda razgibanost v tem oziru nista zadnji dve leti dosegli leta 1931. Kakor pa vse kaže, bomo najbrž tudi v letošnjem letu imeli zopet pravo veliko število novih edinic, saj jih imajo savezni statistični odsek že do sredine aprila zabeležnih nad 130, ki so bile ustanovljene letos. V razdobju 1930.—1933. prednjači glede osnivanja novih sokolskih edinic vsekar vzhodni del Jugoslavije. Pred vsem moramo omeniti poleg izredno agilne župe Zagreb še župe Beograd, Niš, Skoplje in Cetinje, kjer je sokolska organizacija bila pred beograjskim zletom tako rekoč še v povojih. V zadnjih treh letih se je ustanovilo nad 1000 čet med našim preprostim narodom, ki so skoraj vse prav trdno zakoreninjene in razvijajo poleg pravih zadovoljive sokolske delavnosti tudi intenziven gospodarski pokret, ki kaže ponekod že prve čedne uspehe.

Naše Sokolstvo je imelo konec 1930. skupno 630 društev in samo 118 čet. Od tedaj pa je število društev naraslo na 934, okrog 45 odstotkov več, število čet pa je preseglo že prvi tisoč in je danes

po raznih župah je 1171 sokolskih čet. Skupno je imel sokolski savez konec 1933. že 2105 edinic in 748 čet, kar je 1930.

Društva obstoje v mestih, trgih in večjih vaseh, dočim prevladujejo četni način sokolovanja po vaseh. Pri tem moramo zopet razlikovati prav za prav dva načina čet. Zaprte župe imajo po večini manj čet in še one, ki so osnovane, tvorijo le nekeka nesamostojna, matična društva podrejena društvu. Te vrste čet bodo prej ali slej postale samostojna društva. Na vzhodu pa prevladuje tip sokolske čete, ki bodo svojo nalogo bolj primerno, bolj uspešno vršila kot četna edinica. Življenjske prilike v vseh predelih države namreč niso popolnoma enake. Čet radi njihovega načina nikakor ne smemo podcenjevati, marveč nasprotno, njihovo delovanje z vsemi silami podpirati. Tudi sokolske čete, kot so osnovane v župah Zagreb, Niš, Skoplje, Kragujevac, Beograd, Cetinje, zlasti pa v župah Sarajevo in Mostar se bo prihodnja leta še bolj množila in bo v sedanji svoji obliki prinesel Sokolstvu zelo mnogo koristi.

Zanimati utegne vsekar tudi

Število članstva v našem Sokolstvu

Z naraščanjem edinic je nekaj časa napredovalo skoraj v istem razmerju tudi število članstva. Zadnji dve leti pa se je položaj spremenil in toliko, da postaja dotok članstva manjši kakor p aje odstotno število novih edinic. Ta pojav je povsem prirodni, ako se malo ozremo nazaj. Pred vsem je v l. 1930. in 1931. stopalo v sokolske vrste tudi mnogo oseb, ki niso tega storile iz svoje notranje potrebe ali iz težnje, udeleževati se pri sokolskem delu, temveč so smatrale kot potrebno, da se vsaj vpišejo v Sokola, bodisi iz lastnih oportunističnih ozirih ali pa iz kakršnihkoli izvensokolskih motivov. Slitni elementi so sicer v navedenih dveh letih nekoliko popeljali vrste starejših društev, toda po neuspehu svoje akcije so spet pričeli zapuščati sokolske vrste in se ta proces pomaloma vrši tudi še sedaj. Medtem ustanovljena nova društva in čete so seveda ta odtok ne samo številčno nadoknadila, temveč prinesla v sokolske vrste mnogo zdravega naroda, zlasti iz naših vasi. Ta zdravi element je pač vse drugače pojmoval sokolsko delo, kakor oni višje omenjeni »vrižniki«, ki so hoteli s sokolsko legitimacijo koristiti samemu sebi, v organizaciji pa figurirati kot »podporni člani«. Kakor rečeno, ta proces še ni popolnoma ponehal in se bo vršil še vedno, četudi v manjši meri. Sicer pa je selekcija vsaki organizaciji potrebna.

Savez Sokola je štel konec l. 1930. skupno 69.723 članov in 12.860 edinic, torej 82.583 članstva. Kako hitro je v tem letu naraščalo članstvo, najbolje dokazuje dejstvo, da je v septembru istega leta bilo še samo 55.473 članov in 11.258 edinic in se je torej v nekaj mesecih povečalo za dobro petino. Nato se je število v prvi polovici 1931. dvigalo še nadalje ter je doseglo po stanju konec julija že 114.133 moškega in 18.956 ženskega članstva ali 133.089 oseb. Tudi leto kasneje, v juliju 1932. je bil ponast tako že mnogo manjši, saj je statistika izkazala kljub povečanemu številu edinic le 125.267 članov in 22.719 edinic, torej le okrog 11 tisoč članov in 3 tisoč edinic več kakor pred letom V sredi leta 1933. je bilo

134.536 članov in 23.354 edinic, skupaj 168.990 članstva

in se tudi iz tega spet vidi, da je glavni narast po letu 1931. pojenjal ter znaša sedaj skoraj stalno vsako leto okrog 10 odstotkov pri članih in 7 odstotkov pri edinicah. Pričakovati pa je, da se bo tudi število članic pravih polagoma večalo, ko bo smisel za žensko telovadbo prodrl nekoliko globlje v naš narod.

Glede števila članstva moramo pripomniti, da v bodeči ni pričakovati takega dotoka kakor leta 1930-1931. Prvič je samo ustanavljanje novih edinic prišlo v mnogo mirnejšo fazo in po večini vse župe skrb,

da se ustanovijo nove čete in društva samo tamkaj, kjer je kolikor toliko podano vsaj nekaj pogojev za obstanek društva ali čete. Društvene uprave pa so po večini tudi mnogo bolj previdne pri sprejemanju novega članstva. Prosvetni odbor namreča še poostri splošne pogoje za vstop v Sokolstvo z upeljavo primernih članskih tečajev, da se vsak temeljito spozna s sokolsko mislijo in da ve, zakaj stopa v Sokola in kaj zahteva organizacija od njega. Zbiranje kolikor mogoče velikega števila »podpornega« članstva donaja sicer društvenim blaginjam nekaj denarja, drugače haska pa organizacija nima od njega. Oni bratje in sestre, ki so sami prošli skozi sokolsko vzgojno šolo, skozi telovadnico in iz katerihkoli virov ne morejo več telovaditi, ostajajo itak zvesti svojemu društvu tudi v nadalje in se skušajo uveljavljati v drugih društvenih odsekih. Take »stare garde« smatramo še vedno kot aktivno članstvo, saj je dalo iz sebe tekom let vse, kar je moglo koristiti društvu ali četi. Vsi imajo poleg starih borcev prilike do volj, da poprimajo za delo, saj bodo edino na ta način pokazali pravo sokolsko zavednost in disciplino, ne pa kot »podporni člani, ki morajo od njih društva trljati članarino tako rekoč v potu svojega obraza. Vedno bolj prihaja Sokolstvo do spoznanja,

da ne odloča število, temveč kakovost članstva

In mnogo je že društev, ki prevajajo to neizražanje v prakso ter izločajo one, ki jim ni do dela, temveč več do — sokolske legitimacije.

V bližnjih letih pa bo morala organizacija vsekar rešiti dvoje važnih vprašanj,

Vladimir Regally:

Med potomci senjskih uskokov

Ko se cesta pod Plasami v Hrvatskem Primorju odtrga od glavne, ki vodi dalje proti Sušaku, se odpre človeku pogled na morje, toda ne ono pravo, nego na peščeno morje, na ogromno, nepregledno puščavo skal in zdrobljenega kamena, med katerim se vije cesta proti Kraljevcu, Crikvenici, Novemu Vinodolu, Senju in dalje ob obali Hrvatskega Primorja do dalmatinske obale proti našemu solčnemu jugu. Prvi hip ustvarja v človeku dvom o lepoti in privlačnosti teh krajev, četudi ima to skalnato življenje svojo posebno draž in privlačnost. Globoko pod nami je Bakar, malo bližje Bakarac, kamor hodi mnogo naših otrok na počitnice, da se vrnejo čez mesec ali več čili in ogoreli od toplega primorskega solca. Kraljevica zbeži naglo mimo nas in za njo Drivenik, kjer se odcepi naša cesta proti Crikvenici, Novem in Senju, a druga se izogne obali, da se za Bribirjem in Ledenicami zopet vrne k naši. Crikvenica in Novi Vinodol sta prekrasni primorski mesteci z izredno peštrimi življenjem, vendar brez zanimive zgodovine in dogodkov, ki bi v našem javnem življenju bili kolikoli značilnejši.

Cesta se vijuga ob morski obali. Peščeno skalovje, v katerega buta morje že tisočletja, ni tako ostro, kakor ono v notranjosti. Vročina je poleti neznozna in tu di noči niso hladnejše. Čerl so razbeljene, a vode nikjer. Le redko kje je morju za gledamo podvodni izvir zdrave in pitne vode, ki pušča še daleč v morju sledove, dokler se ne pomeša s slano morsko. Tako je tudi pri vsakem izlivu potocičev, ki so tu silno redki. Kralji so siromašni. Ljudje se preživljajo z bogoslužjem čem. Malo seveda tudi s tihotapstvom, ker kaj bi jim sicer prineslo najkromnejši groš za življenje. In čudno je, da se kljub revščini in pomanjkanju ne umaknejo od tod. Rojstni košček grude je vsakemu drag. Krog številnih malih ljudčev vodi cesta proti Senju, nekdanjem mestu Uskokov, borbi, živahnega trgovskega življenja, kulture, cvetoče trgovine in obrti in vere. In vendar kljub temu morda nobeno naših mest na Primorju ni bolj občutljivo posledic napredka tehnike, kakor ravno nekdanji bogati in gospodovalni Senj. Njegove jadrnice z junaškimi mornarji so plule po vseh morjih in oceanih in zapisale tudi ime Senja z zlatimi črkami v zgodovino. Znamenita senjska mornarica Uskokov je zadajala vsem sovražnikom vedno silne

S. Biteznič:

Mesto in vas

Meščani zadržate nas vabečane, ker nimate svežega zrakata na kislega zelja, temnih gozdov in kislega mleka, zelenih ravnin in ajdovih žgancev na pretek. In še marešica nimate, kar mi imamo. Ali ne reče, nam manjka: reda nimamo, ne samo reda, tudi olike nam manjka. Vam tiči vjudnost in koster kakor starim ljudem pri nas. Pri nas pa: kdor je bolj robat in neotesan, več velja. Če pri vas krvnik natika komu vrv za vrat mo je vjudno reče: »Izvolite, prosim, stopiti pod vislice«. Pri nas pa nahruši novoporočenec že prvi večer svoj dar božji s potkonom »Stara, marš spat!«

Hodiš, redmo, zamišljen po samotni poti in uživaš krasoto božjega stvarstva. Krog tebe mir, v duši mir in v glavi tudi mir. Nenadno skoči izza drevesa pred te razcapan rokavav s pištolico v eni, in gorjačo v drugi — in zarentači nad teboj: »Denar ali življenje! No, pa sta res mir in vsa lepota stvarstva, kakor bi treni, pri kraju. V mestu je drugače. Bog ne da, da bi Val očital, da nimate rokavovh in tatov, Imate jih, Bogu bodi hvala, morda še več, kakor na deželi! Toda svojo obrt vrše vjudno in obzirno, ker vedo, da je strah zdravju škodljiv. Nikdar vam ne delajo sile. Izvolite pohajkovati po najboljudejših ulicah, izvolite se drenzati kolikor vam drago v gneči po kolodvorskih čakalnicah ali drugod, in nihče vam ne bo pomolil pištole pod nos ali pritrlil gorjačo na glavo. Pri vas

ki sta organizirano zelo povezani. Treba bo enotno rešiti vprašanje okrožij in žup vobče. Toliko je že žup, ki imajo zelo veliko število društev in čet, da jih le težko upravljajo v tehničnem in prosvetnem oziru. Vsekarj bodo morale polagoma pristopiti k okrožni organizaciji, toda potrebno bo, da savezni vodilni organi najprej zavamejo k vprašanju organizacije žup z okrožji oziroma reorganizacije žup brez okrožij svoje končno stališče. Savez naj se razdeli ali na devet banovinskih žup ter beograjskim društvu, ki naj bi bile razdeljene na veliko število malih okrožij od 10 do 20 edinic, ali pa naj ostane pri velikem številu majhnih žup do kvečjemu 40 edinic, ki se dajo še voditi nekako brez okrožne podrazdelitve. Rešitev tega vprašanja pa ni tako enostavna pri tolikem številu edinic in žup, kakor bi si kdo na prvi pogled predstavljal.

Sokolski organizaciji pripadajo vsi sloji naroda.

Število inteligence je sicer precej manjše napram ostalim poklicem, lahko pa rečemo, da si inteligentni marsikje z vso iskrenostjo prizadevajo, pomagati sokolski misli do napredka in veljave, druge pa je spet inteligence bolj mlačna napram sokolskemu pokretu. Vendar pa prevladujejo intiligenti, ki jim je do sokolovanja, ker pravilno razumevajo naloge te organizacije in jim ne zasenjuje jasnega pogleda kak megle predsojeda ali še kaj več.

Po poklicu deluje v Sokolstvu med članstvom: 6,7 odstotka delavcev, 23,2 odstotka kmetovalcev, 13,0 odstotkov obrtnikov, 8 odstotkov trgovcev in trgovskih sodrtnikov, 8,9 odstotka učiteljev in profesorov, 13,9 odstotka ostalih državnih uslužbenecv, 7,3 odstotka različnih zasebnih nameščencev, 2,2 vojakov in častnikov, 1,3 odstotka zdravnikov in lekarnarjev, 0,8 odstotka advokatov in javnih beležnikov, 0,3 odstotka ribičev in mornarjev, 3,4 odstotka dijakov in akademikov ter 0,5 odstotka duhovnikov. Ostalim poklicem in zasebnikom pripada okoli 8 odstotkov vsega članstva. Seveda so ti podatki celokupnega saveza v posameznih 25 župah države zelo raznoliki, kakršna je pač tudi socialna struktura naše države.

ono najstarejših naših mest, kar črti so od časov mogočnega rimskega imperija. Kakor je bil znamenit po svojih gusarjih, ki so imeli toda svoja zanesljiva skrivališča, tako je znamenit tudi zaradi svoje burje, ki ima v Senju gotovo svojo prestonico, tako da je narod skoval pregovor: »Burja se v Senju rodi, na Reki oženi in v Trstu umre«. Tradicija trdi, da ga je zgradil še rimski car Tarkvinij Superb. V četrtem veku pred Kristusom so ga imenovali Senites, dočim ga Plinij starejši imenuje Senia. Italiki trgovci so se naselili v njem še mnogo pred rimskim imperijem. Mestne pravice je dobil 35. leta pr. Kr. od Oktavijana in je bil še tedaj najmočnejša luka na Jadranu.

Še v zgodnjem srednjem veku je izumrlo v mestu romansko življenje in zavladalo slovansko. V dvajstem veku so ga dobili v oblast templarji in je istega stoletja dobil tudi naziv kraljevskega mesta. Imel je svoje kneze, od katerih so nekateri izvirali tudi od Frankopanskega rodu. Zgodaj so prišli v nasprotnost z Benečani in so se male praske vedno ponavljale, dokler ni Avstrija teh hrabrih braniteljev svoje grude po znameniti uskoški vojni v letih 1615. do 1617. zaradi ljubege miru razgnala in jih naselila po notranjosti. Hrabrim Uskokom, ki so Benečanom požgali cela brodarja in se borili kot največji junaki s turškimi roparji, je bilo težko živeti mirno življenje.

Današnji Senj šteje jedva 5000 prebivalcev. Kakor vsa primorska mesta, je izredno bogat s starinami. Frankopanski dvor iz XIV. stoletja je danes znameniti konvikt Ožegovščanum v samem središču mesta. Od številnih vzhodnih vrat v nekdanjo močno obzidano petoglatno trdnjavo so ohranjena do danes le še Vela vrata, ki vodijo h Kneževičevemu parku. Ohranjen je še papežev stolp, ki ga je na svoje stroške nekdanj vzdrževal Leon X. Trdnjarski stolp sv. Save so spremenili v skladišče, drugega spet v miln, dočim od mnogih ni danes niti sledu več.

Senj je zanimiv tudi zaradi svojega staroslovenskega bogoslužja, ki se je ohranilo od 1248. leta, ko mu je bila priznana ta pravica, vse do danes. Vseled tega je postal tudi sadovnjak slovanske liturgije in slovanskih svetih knjig. Že v XV. stoletju so Senjanci nabavili v Benetkah prvo tiskarno z glagoliskimi črkami. Skofjska staroslovenska katedrala je stara že več ko 700 let in je preboga z umetninami in zgodovinskimi zanimivostmi.

Kakor vsa primorsko - dalmatinska mesta, ima tudi Senj središnjeveški arhitektonski značaj: zahodni način gradbe visokih hiš, ozke ulice, čiste in popločane. Med starimi patricijskimi hišami jih je mnogo z napisii iz XVI. veka, ki pričajo o nekdanjih hišnih lastnikih ali kratko opisujejo njihovo zgodovino, ki je pogosto vklesana v lastnikov grb.

Središče mesta je Zvonimirov trg, kjer se življenje razvija najmočnejše in kjer se po primorski navadi sestajajo ljudje, da se pomnijo o dnevnih dogodkih in vsem, kar zanima javnost, ker so Senjanci, kakor pač vsi Primorci, veliki kritiki. Morda je to tudi ostanek gospodovalnih dobe njihovih prednikov, ostanek iz časov, ko so bili res gospodari in velmožeji ti Senjanci in ko je njihovo mesto krasilo 16 mogočnih cerkev.

V mestni občini imajo bogat arhiv starih dokumentov, med katerimi jih je nekaj še iz časov kralja Matjaža. Zanimiv je stari mestni statut iz leta 1388., v katerem so zapisane stare pravice svobodnih Senjanov. Zelo lapa je tudi gimnazijska biblioteka, ki ima vrsto klasičnih del starih pisateljev in rokopisov redke vrednosti, ki našim učenjakom ne bi nudili obilo gradiva le za senjsko zgodovino, nego tudi za zgodovino celoga našega naroda. Med mnogimi starinami je važno omeniti božjepotno cerkev sv. Frančiška. Ta cerkev je polna uskoških grobov, a zanimiva je tudi prižnica v romanskem stilu, bogato okrašena z rezbarijami velike umetniške vrednosti. Obenem skriva v sebi tudi mnogo priaz Uskokov, ki so imeli navado, pred bitko tu zaobljubljati se. Škoda je le, da so te zaobljube le redko zapisane, ker bi verjetno odkrili mnogo tajnosti, ki bi mogle razjasniti nekatere neznane in nerazjasnjene dogodke iz junaških zgodovine Senjanov, zlasti iz njihove borbe proti zahodnim neprijateljem, a katerimi so vodili tudi versko boro.

Imen Senja je še stara kapelica sv. Martina, ki hrani zanimiv dokument iz glagolice leta 1303.

Iz Senja, ki leži na podnožju Velebita, vodi lepa cesta proti Vratniku in dalje proti Plitvičkim jezerom. Senj bi bil torej lahko torišče tujeskega prometa in bo časoma isti gotovo tudi oživil, ker je Senjska draga ena najbolj romantičnih na celem Hrvatskem Primorju. Če človek več časa gleda velebitški krš in govori z ljudmi, ki žive v njem, ga vzljubi, ker je značaj ljudi kršen, kakor pokrajina sama: junaški, odkrit, gostoljubni in priazen v vsaki tisti revščini, ki jih neusmiljeno muči celo življenje. Nad Senjem visoko v skalovju so vasice, iz katerih imajo otroci po 10 in več kilometrov do šol in še več do cerkve, a vendar jih obiskujejo in jim ni to težka, kakor je mestnim otrokom. Zanimivo so njihove hiše, kjer so še danes vsi preostali ena edina soba z malo

balon, srce se širi. Steklenica sledi steklenici!

Predramiš se. No... od vse lepe dogodivščine je ostal le še natakaz z neplačanim računom. Nikjer ni lepote, ne listnice, ne ure, ne prstanov — le natakaz stoji pred teboj in zahteva plačilo za zaplato. Pri vratih pa rase v nedoglednost motni obris stražnika, ki potrpečljivo čaka, kdaj mu bo natakaz potegnil, da te odvede. Tedaj se šele pravi zaveš, da si v mestu, kjer sta red in olika doma.

In zdaj samo še en primer z dežele. Sediš zvečer z družino za mizo in se pogovarjaš o mršavi letini in o davčni jetiki. Zvenik, zvenik... skozi razbita okna uderejo maskirani razbojniki: »Roke kviku, denar sem!« Povežejo tebi in rodbini roke in noge in ti proti vsem higieniskim predpisom zmaže v usta umazane unje, da ne bi po nepotrebnem budil politika potrebnih sosedov. Pretaknejo ti vso hišo, ti in družina pa medlite med tem od groze in strahu. Ko vzame rokavavne noč, ugotovijo na vso žalost, da si ob vse svoje dolgoletne prihranke. Ali je to red? Ali je to olika? V mestu, vidite, je to vse drugače! Svoje prihranke nosiš v krasne palače, kjer služe v življah odpirajo in zapirajo vrata za tabo. Pokloni spredaj, pokloni zadaj. Sploh cvete tukaj vjudnost kakor brinje na Krasu. Nič čudnega ni, da komaj čakaš, kdaj boš zopet toliko prihranil, da ponesesh kaj v palačo. Vsa rad vidi, če se mu klanja. In ko misliš, da imaš že dovolj prihrankov jo lepega dne mahneš, recimo, po obrestih. Med potjo vesel računah koliko boš dobil denarja.

navzvenim ogroženim nad podom. Toda čisto se in prikupne, stlanje med skalovje in poet zemlje, kakor letavčije gnezdo na kozoletu. Prijazni in radi sprejemajo tujca v hišo, natočijo mu kozarec vina in se pomnijo z njim o bridkem življenju in težavah. Vsek kmet pozna svoje uskoške prednike in jih red omenja. Ponos jim je to.

Nekdanji prvi čuvaj vzhodno slovanske obale Jadrana. Senj, mesto senjskih Uskokov, ki jih ni bilo strah istočasno voditi borbo proti cesarju, benčanskemu levu in polmesecu, danes ni tako močan. Gusarji so bili Uskoki, tako hrabri in spretni, da so s svojimi malimi ladjami pluli celo do Otrantjskih vrat in tam ustavljali in ropali benčanske galije. In ko so dumaški cesar, Benečani in Turki zedinjeni uničili bojno moč Uskokov, ni Senj propadel. Vzivil se je v nove razmere in kmalu postal napredno trgovsko mesto na vzhodni obali Jadrana. Senjske jadrnice so plule po vseh morjih sveta, toda apert sta usoda in državna oblast nastopile proti Senju. Partniki so izključili jadrnice, a Senjani se v prvem tranutku, ki je vedno najvažnejši, niso znali preorientirati. Madžarska državna oblast je zgradila železniško progo do Reke, toda n. prko Senja iz političnih razlogov. Ta udarec je zadel Senj v živo. Do najnovjšega časa je stalno propadala. Sebe v Jugoslaviji se je pričel dvigati. Državna oblast in privatna iniciativa bi ti morali pospešiti reorganizacijo. Ne le zaradi tradicije in slavne zgodovine teh jadranskih čuvarjev, nego tudi iz realnih gospodarskih in nacionalno vzgojnih razlogov. Senj je najprirodnejša luka za Liko in severozahodno Bosno. Naravne pogoje ima za dobro življenje, le izbrati jih je treba. Značaj Senčanov je močan in je zadoščno jamstvo za počeno delo. In poleg tega je Senj zibelka velikega dela naše kulture in zasluži vso našo pozornost.

Koncert violinista Soetensa

Ljubljana, 18. maja.

Francoski inštitut v Ljubljani je povabil francoskega violinkega virtuozu Roberta Soetensa, ki je baš na koncertni turneji, da gostuje spetoma tudi v Ljubljani. Odzval se je vabilu in priredil koncert v dvorani Filharmonične družbe a sporedom, ki je razen prve točke navajal le francoske skladbe. Zv prvih točk, Mozarlavem sedmem violinskem koncertu (ne v koncertu op. 7, kakor je navajal spored, ki je vseboval tudi ostale, pri naših koncertnih sporedih žal že obilgata tiskovne pomote), se je violinist izkazal kot umetnik velikih kvalit. Mozartov sedmi koncert so našli šele l. 1908. in izdali, ter zahteva posebno mnogo okusa, veliko gladkosti in pasajni tehniki in gibkost loka, poleg tega pa velik ton v kantilenu. Vse to obvlada Soetens v največji meri. Njegov ton je velik, speven, dasi ne vedno enako plemenit; tehnična izvežbanost brezhibna, perfektna, prednašanje vzorno, v slogu in v izrazu, le intonacija je bila ponekod malo manj sigurna. Njegova domena je velik, koncertni ton ter slozovno prednašanje. Oboje je prišlo do najlepše veljave v veliki Frankov sonati v A-duru, ki io je mogoče vedno znova poslušati s pobožnostjo, tako vzorno in plemenito je razjena. To delo daje izjavalcu nbroj prilik, da se izkaže v kantilenu. Soetens jih je a pridom izbral. Zetakoj začetek je presenetil v poetični interpretaciji, ki se je v drugem stavku stopnjevala do prave dramatičnosti, ne da bi kjerkoli bila nasilna. Ako bi želel za Recitativo - Fantasia nekoliko več življenja, je pa sloviti kánon finala bil izvajan, kakor bi si mogli skladatelj le želeli, z vso predpisano vezanostjo, uglajenostjo in skladnostjo. Z izvedbo te sonate je dosegel violinist ogromen uspeh pri publiku in bil deležen navdušenega aplavza.

V drugi polovici sporeda je prišlo na vrsto več manjših skladb, in sicer Debussyja »La fille aux cheveux de lin« iz preludijev za klavir, istega skladatelja »Minirelcs« iz iste zbirke, obe prireditvi za violino in klarir, Milhauda »Le printemps« in Ravela »Tzigane«, dva originala za violino in klavir, poslednja za violino in orkester. Priredbe vobče zvone nekoliko prisiljeno in nenaravno; tudi obe Debussyjevi, ki ju je priredil prvo A. Hartmann, drugo skladatelj sam, nieta usli usodi aranžmajev, vendar ju zaradi efektivnosti in dobrega skladateljevega imena radi izvajajo. Milhaud je ustvaril »Pomlad« nežno akvarelno sliko prozornih barv, Ravel pa ognjevit fantazijo v ciganskem slogu, seveda v znatno omiljenem in saloniziranjem, ki pa je, osebito z orkestrsko spremljavo, jako efektna. Tudi a klavirjem, ki ga je pri vsem koncerti mojstrsko in obenem prilagodeno skrboval prof. Marjan Lipovšek, je dosegla krasen uspeh in violinist je bil nagraden a tolikšnim aplavzom, da je moral dodati še nekaj točk, tako Rimski-Korakovaa »Himno solncu« in dr.

Publika, ki žal ni bila mnogoštevilna, zato pa tem bolj pozorna in hvaležna, je imela priliko, seznaniti se z modernimi francoskimi deli ter z originalno, delom adekvatno interpretacijo. Violinist Soetens pa se je izkazal kot prvovrsten mojster, ki ga bomo vedno radi čuli.

L. M. S.

V palači ti pa prav vjudno in kar se da obzirno sporoče, da jo je blagovolil blagajnik popahati čez veliko lužo in da je pomočnik vzel s seboj i kijuče in vse denar iz blagajne. Tako vjudno ti sporoče to, upostevajoč tvoje rladno zdravje in razvrzane živce, da se ne utegneš niti razburjati. Res je, da si ob vse svoje dolgoletne prihranke, ali nereda in nasilja jim nikakor ne moreš očitati. Doma hraniš kot nagrobni spomenik svojega bogastva lepo vezano, z zlatimi črkami okrašeno knjižico, kjer je vse točno popisano, koliko in kdaj si kaj vložil. Vse odlično soglasja. Pripisanost obresti in obrestne obresti. Nikjer napake, nikjer goljufije. Vse je v najlepšem redu — le denarja ni.

Kaj bi se razgovarjali samo o rokavavh, razbojnikih in vlomilcih! Ogledimo si kaj bolj vselega. Ste mar že silali kdaj, da je prišlo v mesto do fantovskega pretepa? Ali sploh veste vi meščani, kaj je fantovski pretep? Brez nječar bi bila naša vas zapisana pozabljenju in nikdar bi ne zvedela javnost ničesar o njej. Tako pa imamo, Bogu bodi hvala, fantovske pretepe, ki skrbje i za časopisno reklamo i za tujski promet i za sodne razprave. Fantovski pretepi so naši brezplačni zvočni tedniki in naše kulturne priditve. Za take prilike so na vasi dobrodošle vsakojake prilike. Dobro došle so podoklice, prav tako, kakor ljudske veselice in žegnanja koristno tekmujejo z godovanji. Kratkotomalo, pri nas nismo tako zbirljni, in vse nam je prav, samo da vodi do pretepa. Ko spi vsa vas odeta v plašč pozne noči, se zgodi. Kar na lepe

Romarske postaje

... et calices poscit majores
stomachosque ampliores. (Horac.)
Ne mislim onih, kjer se poje slava Bogu
v visavah, niti onih, kamor se zatekajo
bolniki v nadi, da usliši njihove prošnje ta
ali on zaščitnik-specialist za določeno bole-
zen ali rano ali pohabljenost, — takih po-
stojank namreč v bližnji okolici Ljubljane z
malimi izjemami, kakor recimo one pri sv.
Roku v Dravljah, — ni.

Pač pa so mi v mislih ona zatočišča ljub-
ljanskih žejnih-grl in lačnih želodcev, kjer
so v ta namen več ali manj prikupljiva
zdravilišča, vsako znano po specialiteti vi-
na, klobas, krac, žgancev, pišk. Kolikor so
mi znana, naj jih tu opišem, saj zdaj je
čas za to, ko se seli pomlad v deželo.

Tako rekoč pred nosom, to se pravi, če
svoje zdrave ude zaupaš predpotopnemu
tramvaju, ki vozi v smeri proti Dolenjski,
slovi gostilna pri Juriju ali Marenčetu.
Stara je že in je bila na visoki veljavnosti
v onih časih, ko še ni železni hlapec spajal
dolenjske metropole z ljubljansko.

Takrat so bili to idilični časi, za krč-
marja namreč in pa za furmane. Prvi je
prebolel krizo železnice, vozniški pa so se
razkropili. Danes je tu več ali manj po-
stojanka ljubljanskih purgarjev, ob nede-
ljah in praznikih pa izletna točka otroških
vozičkov s pritlikilami: mamici, teta-
mi, očetj in dedki. Na kosatnem vrtu po-
sedajo in obrabijo piške, ki jih vsi povprek
zavijajo s cvičkom. V kuhinji se v potu
svojega obraza vrti okrog štedilnika Ma-
renčeta mama, dočim jo na vrtu nado-
mečeta sin Stanko. Če je prva zglede dobro-
dušnosti in brige za dobrobit lačnih želod-
cev, katerim rada postreže individualno, —
nekaterim si poželjelo celo žgancev z »aj-
mohtom« —, je Stanko že več ali manj ci-
viliziran povojnik.

Sediš tako tam v skrajnem kotu vrta
in motiš posetnike drugih miz in one, ki
balincajo. Po posevno ležečem vzhodu na
vrt se pritaklja otroški voziček v sprem-
stvu pet, šest oseb. Posedajo. Mamica se
vrti okrog vozička, preklada otroka, ga
sprejme spet v naročje, ga ziblje na ro-
kah, da ga čimprej uspa. Zakaj tudi tu-
matere so potrebne okrepčila. Vsi so že za
mizo, polnijo si kozarce, usrkavajo mameč
vonj po »pohanih« piškah, ki se jim pod
nosom nastavlja izza odprtega okna kuhinje.
samo ona, mučenica, naj bi stala in guga-
la otroka ter gledala morda, kako njeni
svoji udrihajo po božji dobroti! — Sedaj
ima za nekaj časa mir, ki ga nemoteno
uživa v jedati in pijači.

Sledita dva parčka, zaljubljenca, kakor
je videti, ker sta precej izbirčna v prostoru:
tam v skrajnem kotu bo še najbolj var-
no za srčne pogovore. On pije, ona srka,
njima je vsaj v trenutku želodec postran-
ska stvar.

Slede jima okoliški sosedje, ki imajo tod
nekak privilegij, zakaj brez naročil jim
Stanko s izpodrečanimi rokavi prinaša, ka-
kor on že to ve in zna. Pod verando so se
ustalili ljubljanski »ritenpikarji«, kakor
jih imenujejo tu na dolenjski strani mesta.
Na nje ima posebno pozornost oči Ma-
renčeta mama. Sama jim donaja jedil. —
Vrt je zdaj poln, soperica nič kolika, vonj
po kuhinji in izhlapljen skoraj omanljiv
in gostolonen velik. Zunaj zavija tramvaj
v višinskih škripljajih na trnih tratinčah,
da rani uho. Luna vstaja, počasi se od-
makne od naše sosed, njemu sledi drugi in
za njima ostali, zgolj ona zaljubljena pa-
rčka sta zdaj v zenitu sreče in zadovolj-
stva. In pa balincaji.

Na Posavju

Pred Figoventem stoji avtobus in tudi že-
leznična te popelje na severno stran Ljub-
ljane. Ježica se imenuje ta romarska po-
stojanka. Tu je že več svetlišč: pri Alešu,
pri Angelci, pri Ruski carici, pri Urban-
čku; in v Klečah pri Umku in Avšču.

Svojčas, vsaj pred desetimi leti, ko še ni
bilo toliko avtobusov, so Ljubljanci svo-
jega rojstva kosti kar peš prevažali do teh
pivskih in »snežnih« postojank. Cele ka-
ravane so se pomikale vso pet kilometrov
dolgo pot. Tu je zginel en del, tam spet
drugi, tretji in na ono stran Sače, k Ro-
goviculu je našlo samo nekaj tistih vztraj-
nih nog in nožic, ki so pomišljale na daljši
odmor.

Danes je cesta — dolga in prašna ali
blatna — skoraj prazna, zakaj več se vozi.
Sicer najdes v imenovanih postojankah ob
prazničnih dnevih dokaj otroških vozičkov,
toda ti so do tja prispeli po stranskih, polj-
skih potih.

Pri Urbančku ti, če je dobre volje, po-
streže mamica v lastni okrogli osebnosti.
Vrt je prikupljiv, jedaja in pijača zadovo-
ljliva. Pri Ruski carici, kakor se danes imenu-
je, odkar je načelnica te zatočiščne točke
gospa »carica« vdova, je pod konstanti na
hladnem vrtu sila idilično posedanje. Vse
dobrote so tu na izbiro. Pri Angelci se pa
kar lahko sončis na strešni terasi ali pa
si, če si že poln dobrot, najameš kar pre-
noči. Birtinja je sila prikupljiva — ča-
sih celo v narodni noši — in zna govoriti

brez reklame, brez oblastnega dovoljenja,
brez taks in brez davčnih olajšav. Ob po-
skočnih zvokih navdušenega »Auf bilks«
krepko udarja butica ob butico, težke pe-
sti padajo po ušesih in zobeh in pipec
hvaležno mrevrari, kar mu pride v bližino.
Ko se zdani, pričajo o navdušenem boju
le še mlake krvi, porezani uhlji, odbiti
nosovi in pomandranji klobuki. Drugače
vlada povsod veličasten mir. Junaki noči
pa si skrivaj po skednjih in kozolcih iz-
pirajo in ližejo svoje rane.

V mestu je to nekaj drugega. Mestni
fantje se zavedajo, česa so dolžni svojem
dobremu glasu. Ne trdim, da se nikdar ne
stopo. Nikakor ne! Malo puščanja krvi
tudi mestnim škricem ne škoduje. Saj je
še Krjavelj s puščanjem krvi zdravil ko-
zo, ko je bil preprost človek in ni ničesar
vedel o modernem zdravilstvu. Toda po
mestih niso tako neobzirni, da bi počenjali
take stvari sredi noči in kratili spanje
množicami meščanom. Nikakor in nikoli
ne! Imajo lepo urejene prostore, zagraje-
ne z visokimi ograjami in posejane s
klopmi in s tribunami v ozadiju. Nimajo
samo dobro urejenih prostorov, ampak
dajo vsej prireditvi tudi privlačno in lepo
zvenčajo ime kakor: nogometna tekma,
sportna prireditve, prvenstvena tekma,
nogometni derby ali kaj sličnega. Za take
prireditve imajo oblastveno dovoljenje,
davčne olajšave in pobirajo vstopnine.
Sploh so zasnovane te prireditve na naj-
širši podlagi, kjer ne manjka ne odličnih
osebnosti, ne zastopnikov oblasti. Če se
vrše prireditve ponoči, se ne strašijo
stroškov za bajno razsvetljavo na prire-

na srce. Skozi hlapovino dima se pojavi
očem skoraj kot božanski kip, da zavriščaš
v srcu: Hospitalis mea, candida, rubea!
Pri Alešu pa je najstarejša »obrežna« go-
stilna. Bila je svojčas nekak filijalka Fi-
govca — na Posavju: vsi konjski lišaji so
se tod zbirali, vsi furmani z Dunajske ce-
ste so se tu krepčali, preden so se zatekli
v osrčje Slovenije, v belo Ljubljano. Lepi
so bili dnevi takrat in sijajen zaslužek je
postavil temelj poznejši daleč na okrog
slovesi Alešovi romarski postojanki. Na
vrtu je ob nedejlah in praznikih velik di-
rindaj. Tam sta usidrani kot hebi stara
Polonca in Špela. Mame se šibe pod po-
hanimi piškami in rujnim vinom. Do poznih
ur valovi tu življenje.

Pri Avšču in Umku v Klečah sta tudi
zelo priljubljeni zatočišči lačnih želodcev
in žejnih grl. In imata še to prednost, da
sta daleč izven prometne avtomobilske ce-
ste, nekako v zatijah med drevjem in grm-
čjem. Tudi tu srečavamo ob nedejlah
nešteto izletnikov, ki pridejo pa sem veči-
noma peš, po poljskih potih. Specialiteta:
belušje, piške in šunka.

V St. Vidu in Dravljah

Pri »Slepem Janezu«. Pred petdesetimi
leti so nekateri takšni ljubljancem —
večina jih namreč ni romala tako daleč
— kaj radi posedali v gostilni pri »Slepem
Janezu«. Takrat so bili bolj patriarhalni
časi. Kdo je takrat posedal tu? Bile so
skrbne ljubljanske »dijaške gospodinjce«
s svojimi oskrbovanci. Konec meseca je po-
tem v saldokontu figuriral označek: izlet k
»sl. Janezu« — 1 fl. Sicer pa ne mislite, da
je dotični dijaček res en golinar zaje-
del in zapil, kaj se, kvečjemu preostale repe-
nice od pohane piške, kos kruha in kra-
hej!

Dandanes je tu drugače. Na kosatnem
vrtu posedajo ljubljanski obrtniki, mesarji
in tihožitarji, ki so se pridreveli sem s last-
nim zapravljenjem. Izumirajoča rasa! Na
kosatnem drevju si še pred tremi leti lahko
opažal cele jate — kokoši, posebno plemo,
ka-li? Marsikaka nezadržana padavina z
viška se je utaborila v — kozarcu. Idila
je pa le bila, in ni to najmanj motilo za-
dovoljnosti pivcev. Ob pozni uri so se vsi
srečno in zadovoljno odpravili domov.
— Danes drevi mimo tramvaj in zapravljen-
jov je čimdalje manj.

Pri Kovaču v Dravljah spari že nad sto
let stara birtija. Spada »par excellence«
v podnaročje romarske turističke.

Ob stari šišenski cerkvi, mimo »Vodni-
ka« prilezeš sem v pičle tri četrte ure, kar
prav za — žejo. V prijazni senci sedi tam
pri dobri kapljici in še boljji kuhinji: piške,
šunka, klobase in krače so — tukajšnja po-
sebnost. Imenitno se dajo zalivati.

Ta starinska hiša ima posebnost svoje
vrste: če naročiš vina na vrtu, izgine go-
spodar skozi pritlični vhod, kjer je boja
nekaj bil tuskulom sv. Aleša, ki je pod
»štengami« prebil svoje življenje, — v
klet, iz katere se pa ne pojavi več, marveč
se vrne in ti prinese jedajo in pijačo po
stopnicah nizdol, ki vodijo navzgor v
krčmo. Morda ima birt tam nekako vzpe-
njoč navzgor? Čudno je le to, da se ni ka-
dar ne vrača po isti poti!

V Dravljah je na sv. Roka dan (16. av-
gusta) velik naval pobožnih romarjev. Z
vseh krajev Dolenjske in Gorenjske pri-
hajajo tam množice. Popoldne je tu zelo
oviran prehod mimo cerkve po prašnih ce-
stah do odmorne točke. Pod kozolci in tik
vaških hiš stoji zapravljenki, kmečki »taj-
selni«, sporadično tudi kar ljubljanski fi-
jaker ali celo avto. Nebroj je pa za kolear-
jev. Prah in vročina sta neznošna. Ni ču-
do, če so vse dravelske gostilne — in te
je precej — s svojimi improviziranimi klopi-
mi in mizami — polne žejnih in lačnih ro-
marjev. Stant pri štantu z »odpuštki-
sladoledarjem nič koliko. Na večjem tržnem
prostoru vse ljubljanski »prater« z vrti-
ljaki, gugalnicami, strelišči itd.

V teh dnevih je osobito pri Kovaču obilo
posla. Niti trenutke ne mine, da ne bi
prispele nove množice, ki iščejo prostora.
Tedad brani ata Kogovšek vstop v svoj
podzemeljski sanktuarij s tem, da zabari-
kadira vhod z veliko kredenčno mizo, ki
sladoledarjem nič koliko. Na večjem tržnem
prostoru vse ljubljanski »prater« z vrti-
ljaki, gugalnicami, strelišči itd.

Tedad cvete tu kupčija. Vse razpoložljivi
dravelski ženski material je takrat mo-
biliziran v postrežbo gostov. Toda kljub
navalu ne zmanjkuje ničesar: ne vina, ne
kruha, ne šunka, ne krač. In vse je pristno
domače.

Pri »Sedmilcu« v Mostah

Je ena izmed starejših »obrežnih« postoj-
ank, nekot slovesa furmanska oštarja.
Je še posebna zaradi umetnostne ali fak-
te-kratkobesednosti in z »modrim« iztre-
knapike originalnosti obeh zadnjih bir-
tov, očeta in sina, kakor ju poznam jaz.
Prav zares sem se čudil mlademu, jedva

ditvenem prostoru. Kdo bi se sicer prete-
pal v temi, saj niso na kmetih! Tudi ne
izbruhne pretep brez vzroka, ali morda
celo kakor na vasi, zaradi kakšne zasta-
rele ljubezenske zadevske. Nikakor ne!
Tukaj igrajo odlično vlogo povsem drugi
velevažni činitelji kakor je n. pr. kratko-
vidnost ali pristranost sodnika, laprege-
dana roka, nedolžen foul, od katerega od-
nese nasprotnik zlomljeno nogo, prosti
strel ali kaj sličnega. Tudi jim ne more
ničče očitati, da se pred pretepom do ne-
zvesti napijejo in da se pred sodnikom
izgovarjajo kakor kmečki fantje s pija-
nostjo. O, ne! Oni se stopo trezni in sto-
po se, čim jim sportno navdušenje plane
v možgane. In čimveč je sportnega navdu-
šenja v možganih, tem srditejši in živah-
nejši je boj. Zakaj bi se pa ne stegli,
prosim vas, saj so plačali vstopnino in za
svoj denar se sme vsakdo do sitega prete-
petati.

Sploh je za take prilike vse sijajno ure-
eno. Pri rokah so takoj zdravilni, sama-
ritanci, reševalni avtomobili, človekoljub-
na društva. Ranjence masejo lepo na en
kup, mrtvece na drugi, da bi ne bilo po-
motne in zdravilni imajo polne roke dela.
Nato pridejo društveni veljaki, sortirajo
ranjence in mrtvece po klubovi priadno-
sti, jih prešestjejo in objavijo rezultat vo-
ninarjem: »6:3 za nas«. Naslednjega dne
na poročajo listi v dolgih stolpcih o pote-
ku tekme, o kreposti in le te brece, o od-
ličnosti tega in tega zaleta z glavami in
zaključijo poročilo, da je prišlo na koncu
do brezpomembnega incidenta, ki je bil v
kaj zadušen.

četnajstletnemu fantu, ki je po smrti
očeta zakraljeval na tej zakladni točki.

Njegovih potez nikdar ne ošine blago-
hotni smehljaj, vedno se zrcali v njegovem
licu neka priučena resnost in rezkost. Ka-
kor bi bil njegov oče, stoji tu pred teboj,
samo za petdeset let mlajši! In leta ga v
tem pogledu niso izučila. Je še vedno isti
kakor pred desetimi leti. Razumen gospo-
dar pa, da mu ni para.

Tu sem se zateka ob prazničnih dneh
nebroj ljubljanskih in okoliških sprehajal-
cev. Krčmar streže sam, seveda preudar-
no, kakor se spodobi takemu resnemu mo-
drišanu, kar ima za posledico, da moraš
malce dalje časa čakati na postrežbo.

Tudi vino in jelo je izborno in gneča ve-
lika.

na Špekighlu.

Nekega lepega dne sem trans Tiberim —
Gruberjev kanal — zašel le-sem na Špek-
ighel. V hladni senci pod košatim drev-
jem tik Gruberjevega kanala je nekaka
revija zaljubljenec, ki tu mimo prihaja
na božjo pot v Fužine.

Špekighel je splendid isolation za blago-
slovične družine. Dočim posedajo stari
pri rujni kapljici ter se mamice, stare in
mlade, maste s piškami in drugimi dobro-
tami, se lovi okrog miz nadebudna mladina,
ki se neprestano gunc na tisti sredi grica
stojičji gugalnici. Hrup in vrisk ne preneha
niti za trenutek. Umljivo, da tu v teh urah
ne posedajo radi zaljubljeni in čemerni
samci.

V večernih urah pa je tudi Špekighel pri-
bežališče zaljubljenec, ki se vračajo z
božje poti na Fužinah. Tu potem posedajo
nemli in tihi. Tembolj govore njihove oči
in bjejo srca. Še bolj se pritisneta drug h
drugemu, držeča se za roke in zročča si v
oči. Blažena se ne brigata za okolico in
se ne brigata niti, če prisedeš nadležneš
k njuni mizi. Kaj jima mar svet!

Pa tudi drugače je tu polno življenja.
V kotu tam tik lope sedi trojica bujnih
krasotic, ki jim očitno zelo ugaja dobra
tekočina. Zakaj razvele so se in njihovo
hilitanje je privlačnost za marsikakega
osamelega pivca, da nehotne obrača oči v
tisto smer in naposled z njimi obvisi ob
kotičku tik lope.

In Gruberjev kanal drvi dalje tisto za-
hrbno vodovje, kakor bi se mu bogve kam
mudilo. Čisto tiho in zahrbtno. Ni videti
in čuti valovja.

Ko pa nebeški mežnar prižge svoje zvez-
dice, da skozi večjeje odseva luč v deroti
vodi, je tu življenje v razmahu. Do tedaj
tíhi in navidezno nebržni zaljubljeni so
nehotno oživeli, bodisi da jih je v to po-
krepilo ružno vinco, bodisi da se zavedajo
svojih zaščitnikov tam gori na nebeškem
svodu. Usta prekipevajo poezije ljubezni
in trenutno prekine mir tu in tam gorak
poljub, da se ti kar silne cede v ustih.

Ona trojica tam v kotu ima že davno ob
strani občudovalca, ki jo podžiga v čim-
dalje večje veselo razpoloženje. Kateri je
namenjen ...?

In v luninem svitu se vrača ves ta vesel
in srečni svet v — trivialno realnost pri-
hodnjega dne, običajno ponedeljka.

Na Viču

Odkar vozi do sem tramvaj, se je ro-
manje množilo v to z zemeljskimi dobro-
tami preobilo obloženo pokrajino, znatno
pomnožilo. Pa tudi ni kar tako! Toliko
svetišč premore kvečjemu še Posavje. Pri
Kramarju, pri Petriču, pri Pirnatu, Nova-
ku, Erbežniku in Robežniku, še dalje pri
Dolgem mostu ... Izбира je težka in vsako
tež svetišč ima svojo publiko. Cash se
pa romarji kar prvirajo iz enega »štaci-
jonac« do drugega. Zame je posebno v
veljavi gostilna pri Novaku. Ljudomilost in
postrežljivost gostilničarskega para je sko-
raj brezprimerna. Horacovega: od profa-
num vulgus et areo ... tu ne poznajo. In
tako naletiš tu na vse vrste ljudstva, ki
se nebržito in nemoteno, ustrezajoč zgolj
svojemu temperamentu in volji, veseljači.

Dobrin je na Viču in tam okrog kar na-
kopičenih. Beračev pa tudi. So že vsi več
ali manj udomačeni in vedno eni in isti
tipi. Ni čudno, če so se v tolikih viških
stacijah že okorajžili! Saj. K beračenju
je navsezadnje treba tudi poguma in —
pot je dolga.

Lepo zborovanje nacionalnega delavstva v Celju

Celje, 14. maja

V nedeljo dopoldne se je vršilo v Na-
rodnem domu v Celju zborovanje celjske
podružnice Narodne strokovne zveze, ki
se ga je udeležilo nad 180 članov. Smelo
trdimo, da je to sedaj najmočnejša de-
lavska organizacija v Celju. Članov ima
204, kolikor jih ne spravijo skupaj ne
markisti, ne klerikalci. Zborovanju je
predsedoval g. Emanuel Janežič, ki je uvo-
doma pozdravil predsednika NSZ g. Ju-
vana iz Ljubljane, predsednika mariborske
podružnice NSZ g. Bajta in predsednika
sreske organizacije JNS g. dr. Kalana.

Dr. Kalan je opravil zadržanega na-
rodnega poslanka Prekošča in sporočil
zborovalcem njegove pozdrave. Izrekel je
svoje veselje nad tem, da je tudi v Celju
zopet oživila nacionalna organizacija de-
lavcev. Delavstvo s tem, da se združuje v
nacionalni strokovni organizaciji, ne čuva
samo svojih stanovskih pravic, ampak kre-
pi kot enakopraven in enako nacionalno
in državno zaveden faktor vse nacionalni
pokret. Nasprotno pa je dolžnost države
in celokupne družbe, da posvetita vso skrb
delavstvu ter njegovim interesom in potre-
bam. S tem bosta utrdila pri delavstvu ide-
jo skupnosti in solidarnosti stanov, ki je
ena glavnih programskih točk JNS. Dela-
vec ne zahteva nikake milosti, ampak le
delo in priznanje vrednosti svojega dela.
Sta stegašča, je reševati tudi najtežji
problem sedanosti, to je brezposelnost, ki
se da s podporami le trenutno omiliti. De-
lavcu je treba preskrbeti dela, ker je to
edino moralno in vredno visoke stopnje
našega delavstva in njegovega človeškega
dostojanstva.

Predsednik glavnega odbora NSZ g. Ru-
dolf Juvan je v eno uro trajajočem govoru
orisl težišče našega delavstva. Navedel je,
kako brezvestno izkoriščajo markisti de-
lavstvo po vsem svetu, nič manj pa tudi
ne njihovi zavezniki klerikalci. Ni še dol-
go, ko so odnesli pri deset milijonov mark
iz bratovskih skladnic v Nemčiji, kako pa
je s konzumnimi društvi pri nas, je de-
lavstvo itak občutilo na lastni koži. Na-
čelno za sedanje razmere je tudi, kako iz-
žemajo delovnega človeka takozvani »kr-
ščanski socialisti«. Pri nekem takem pod-

jetniku je morala delavka doplačati 2 Din
na svoj 14 dnevni zaslužek za material, ki
ga je porabila pri svojem vestnem delu.
Ako ne bi živel delavstvo v tako mizer-
nem položaju, ne bi potrebovali protitu-
berkuloznih kongresov. Poudarjal je, da
je NSZ popolnoma nepolitično združenje
vsega nacionalnega delavstva in nameščen-
stva. Priznava nacionalno politično orga-
nizacijo, ki bo vsikdar in povsod delala
na gospodarskem ojačanju delavca in sploh
delala za malega človeka. Smo za slovan-
sko narodno skupnost.

Nadaljni govornik g. Bajt iz Maribora
je zahteval med drugim takojšnje izvaj-
anje zakona o starostnem zavarovanju,
uvvedbo zavarovanja za brezposelnost in
ureditev vprašanja minimalnih mezd. Vse
to se pa da doseči le, ako bo delavstvo
korakalo strnjeno v vrstah NSZ do konč-
ne zmage. Vsi govorniki so bili deležni ži-
vahnega odobravanja in se je g. Janežič
vsem prav prisrčno zahvalil za njih izčr-
pa izvajanja. Ob koncu je g. Franjo Wl-
tavsky opozoril na strokovni list »Delo«,
po katerem naj članstvo pridno sega in
ga čita.

Opustošena Tiberija

Iz Jeruzalema poročajo, da so morali me-
sto Tiberijo te dni popolnoma izprazniti.
Ze drugi je prihrumela nad naselbino sil-
na nevihta. Komaj so pokopali žrtve prve
katastrofe, že se je potemnilo nebo in iz
oblakov je začelo liti kakor bi se odprle vse
zatvornice.

Katastrofa je uničila vse, kar so reševali
ni oddelki storili po prvem neurju, da bi
rešili prebivalstvo imovino in domove. Na-
liv je bil tako silen, da je voda odnašala
blago iz trgovin, iz stanovanj pa cele ko-
se pohištva.

Med nalivom so se odigravali strašni pri-
zori. Matere so kakor blažne dirjale po ce-
stah k svojim otrokom, da bi jih otele v
zadnjem trenutku. Niti ene ni zapustil spo-
min na strahotne doživljaje med prvo ne-
vihto, panika pa je bila zdaj še večja.

Trupla, ki so prvi nevihti izginila brez
sledu, je voda po drugem neurju naplavila
na breg Galilejskega jezera. Po cestah in
trgih leže in razpadajo trupla oslov in konj,
psov, mačk in perutnine ter zasmrajajo
zrak. Med človeškimi žrtvami je tudi po
drugem neurju največ otrok, ki si niso
mogli pomagati in jih je smrt zatekla, ko so
jo najmanj pričakovali.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Med mestom in deželo

posreduje »Jutro«
mali oglasnik.

Prodejamo na
obročna odpla-
čila

švedske
posnemal-
nike

za mleko in
brzoparilnik
na krmol Sprej-
memo potnikel

Telma, Ljubljana, Mostni
trg 25/L

Prodejamo na
obročna odpla-
čila

švedske
posnemal-
nike

za mleko in
brzoparilnik
na krmol Sprej-
memo potnikel

Telma, Ljubljana, Mostni
trg 25/L

Prodejamo na
obročna odpla-
čila

švedske
posnemal-
nike

za mleko in
brzoparilnik
na krmol Sprej-
memo potnikel

Telma, Ljubljana, Mostni
trg 25/L

Prodejamo na
obročna odpla-
čila

švedske
posnemal-
nike

za mleko in
brzoparilnik
na krmol Sprej-
memo potnikel

Telma, Ljubljana, Mostni
trg 25/L

Prodejamo na
obročna odpla-
čila

švedske
posnemal-
nike

za mleko in
brzoparilnik
na krmol Sprej-
memo potnikel

Telma, Ljubljana, Mostni
trg 25/L

Prodejamo na
obročna odpla-
čila

švedske
posnemal-
nike

za mleko in
brzoparilnik
na krmol Sprej-
memo potnikel

Telma, Ljubljana, Mostni
trg 25/L

Prodejamo na
obročna odpla-
čila

švedske
posnemal-
nike

za mleko in
brzoparilnik
na krmol Sprej-
memo potnikel

Telma, Ljubljana, Mostni
trg 25/L

Zaustavite

izpadanje las s petrole-
jem HAHN, najučinko-
vitejšim higienskim loti-
nom zoper izpadanje las,
zoper prhljaj in srbečico
na glavi, ne masti, in
ima prijeten vonj. Priporočajo ga mnogi
zdravniki. Prodaja se v vseh trgovinah
te stroke. Zastopstvo: H. Mayer in drug,
Zagreb.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo eni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Malim oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate zmanj! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vplačati v pisnu obremen s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se mailih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Politehnični institut v Parizu

Jugoslovenska sekcija

Višja tehnična šola pismenega pouka v jugoslovenskem jeziku vpisuje vsakodnevno za poklice

MONTERJEV, NADZORNIKOV, POMOČNIKOV INŽENJERJEV IN INŽENJERJEV

v elektro-strojem in stavbo-arhitektonskem odseku. Za vsa pojasnila in brezplačen program pouka se obrnite na naslov: Institut Polytechnique 53 ter Bd. Suchet, Paris (16e) 94

Službo dobi

deseta 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Pletar pomočnika
za izdelavo in popravilo
takoj. Stanke Mulej, ple-
tarsko, Milno 104, p. Bled
14001-1

Frizerko
samo prvoosobno moč,
močno vseh del v damski
slojki, sprejemam.
Pravna pomoč na Sa-
lonu »Elas«, Ljubljana, Ga-
jova ul. 6. 14007-1

Trgov. pomočnik
starejša, dobro, kavelje
zmožno, ki bi vodila po-
družnico v mestu, spre-
jemam. Ponudbe na ogle-
delku »Jutra«. 14009-1

Služkinjo
mlado in pošteno, srednje
let, veliko opravljanje vseh
gospodinskih del in po-
sredstva k bolni vadbi,
sprejemam po dogovoru na
naslov Loke 109, Trbovlje
L. 14000-1

Služkinja
ki zna nekaj šivati in ima
veselje do otrok, dobi služ-
bo v trgovski hiši. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«
14000-1

Razglas
Preleščevski mešna občina
Novo mesto razpisuje
mesto obč. veterinarja.
Prošnje je treba vložiti do
31. maja 1934 l., v vsaki
položnici, ki jo predpise-
ne na sprejem v državno
službo. Službeni prejemki
po dogovoru, veselo beser
se morajo v prednji avst-
rijski kot min. mesečno
plačati. 14007-1

Ljuba Jurkovič:

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

Zobotehnik

perfektno v vseh in kar-
vica, dobi službo. Obširne
ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Zobo-
tehnik 72«. 13972-1

Starejšo žensko
pridno in pošteno, ki zna
samostojno kuhati ter vsa
bela in vrtna dela oprav-
ljati, sprejemam. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«
13734-1

Natakarico
pred porokom, a kavelje
sprejemam. Vpisati v restav-
raciji »Samborski kolo-
dvor«, Zagreb. 13912-1

Prvovrstno pletiljo
sprejemam takoj. Ponudbe
na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Pletilja«
14000-1

Kuharica
ki zna dobro kuhati, ki
opravlja tudi druga hiš-
na dela, stara 25 do 35
let, samo v daljši
službi dobi mesto. —
Naslov v ogle-
delku »Jutra«. 14112-1

Dekle
mlado in čedno, ki ima
veselje do gospodine in vseh
domačih del, sprejemam takoj.
Naslov v ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Dekle«
14000-1

harmoniko
»Lubec«, Dušan
Bumer, trg. in gosulov,
Podlase, podlase, 13777-1

Fanta
pridna in poštena,
močna in zdrava
sprejemam z mešansko
šolo za trgovino z me-
šanim blagom na delu.
Naslov v ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Fanta«
14000-1

mesечно
si lahko odpravite, ako
razpisujete za primerno
gotovino. Ponudbe z na-
vedbo razpoložljivega
zneska na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Mesec«
14000-1

Za vkuhanje gob
sprejemam osebo, ki bi
bila zaposlena v konzerv-
nični tovarni in ji je bilo
slično delo. Sever &
Komp., Ljubljana. 14003-1

Boljšo dekle
marljivo, mlado in sim-
patično, ki ima veselje
do pomaganja in bu-
dno, išče manjša obitaj-
la za vsa hišna dela. Po-
nude na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Boli-
še dekle«. 14161-1

Trg. prodajalka
z znanjem nemškega in
slov. jezika se takoj
sprejemam v trgovino z
meš. blagom. Potrebna
kavčija 6000 Din. Ofre-
te po možnosti s sliko
na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Trg. prodaj-
alka«. 14284-1

Dve kuharici
samostojno in pomožno,
dobre moči, sprejemam
takoj. Rokan, Selce, Hrvat-
sko. 14292-1

Godbenike
4-5. za vrh, sprejemam 4
vedno na mesec od 8. do
11. ure. Pismene ponudbe
na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Godbeni-
ke«. 14252-1

Iščem kuharico
za letno in zimsko sezono,
za manjši hotel na Gorenj-
skem. Pismene ponudbe na
ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Iščem kuhari-
co«. 14285-1

Kuharico
sprejemam s 1. junijem
tridnevnimi radniškimi druš-
ti. Naslov v oglasnem od-
delku »Jutra«. 14255-1

Zmožnega
pevovodjo
išče povzeta družba na pe-
riodski Ljubljani. Ponudbe
z referencami pod »Pevov-
odjo« na ogle-
delku »Jutra«. 14005-1

Samostojno kuha-
rico in podkuharico
sprejemam hotel Rokan,
Selce, Hrvaško. 14293-1

Postrežnico
iščem. Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Postrežnica«. 14018-1

Hotelski portir
inteligenten, z večletno
praktično, ki poleg sloven-
ščine govori nemški, ita-
lianski in francoski je-
zik, srednjih let in sam-
ski se sprejemam. Ponudbe
s priloženo sliko in referen-
ciami na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Hotelski portir«
14338-1

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

Žensko moč

ki se razume na vezenje
in na domača dela
sprejemam. Hrana in sta-
novanje v hiši. Ljubljana,
Karlovska cesta šte-
vilka 4. 14121-1

Frizerko
prvovrstno mod sprejme
boljši salon v stalno
službo. Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Damski saloni«. 14116-1

Frizerko
dobro odpravilo po mo-
nosti vsako trajno in vod-
no odpravilo, sprejme sa-
lon Widmann, Napoleonov
trg. 14019-1

Kuharico
perfektno v kuhanju, z
daljšimi sprejemam, spre-
jme hotel Henke, Ljubljana.
14090-1

Pekovski pomočnik
samostojen, vajen pri-
stojne znanosti in eno-
dobi službo pri Franci Koe-
peki v Mokronogu. Ponud-
be pismene. 14129-1

Frizerko
zmožnega vseh v damsko
strožo spadajočih del
sprejemam. Pismene po-
nude imajo prošilke z
znanjem nemškega jezika.
Ponudbe poslati na:
Franc Hering, brivski
salon, Dobrna pri Celju.
14095-1

Pletiljo
ki bi imela veselje tudi
za gospodinjstvo, spre-
jemam v svo okrobo. Po-
nude na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Pletil-
jo«. 14221-1

Do 2000 Din
mesечно
si lahko odpravite, ako
razpisujete za primerno
gotovino. Ponudbe z na-
vedbo razpoložljivega
zneska na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Mesec«
14000-1

Za vkuhanje gob
sprejemam osebo, ki bi
bila zaposlena v konzerv-
nični tovarni in ji je bilo
slično delo. Sever &
Komp., Ljubljana. 14003-1

Boljšo dekle
marljivo, mlado in sim-
patično, ki ima veselje
do pomaganja in bu-
dno, išče manjša obitaj-
la za vsa hišna dela. Po-
nude na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Boli-
še dekle«. 14161-1

Trg. prodajalka
z znanjem nemškega in
slov. jezika se takoj
sprejemam v trgovino z
meš. blagom. Potrebna
kavčija 6000 Din. Ofre-
te po možnosti s sliko
na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Trg. prodaj-
alka«. 14284-1

Dve kuharici
samostojno in pomožno,
dobre moči, sprejemam
takoj. Rokan, Selce, Hrvat-
sko. 14292-1

Godbenike
4-5. za vrh, sprejemam 4
vedno na mesec od 8. do
11. ure. Pismene ponudbe
na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Godbeni-
ke«. 14252-1

Iščem kuharico
za letno in zimsko sezono,
za manjši hotel na Gorenj-
skem. Pismene ponudbe na
ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Iščem kuhari-
co«. 14285-1

Kuharico
sprejemam s 1. junijem
tridnevnimi radniškimi druš-
ti. Naslov v oglasnem od-
delku »Jutra«. 14255-1

Zmožnega
pevovodjo
išče povzeta družba na pe-
riodski Ljubljani. Ponudbe
z referencami pod »Pevov-
odjo« na ogle-
delku »Jutra«. 14005-1

Samostojno kuha-
rico in podkuharico
sprejemam hotel Rokan,
Selce, Hrvaško. 14293-1

Postrežnico
iščem. Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Postrežnica«. 14018-1

Hotelski portir
inteligenten, z večletno
praktično, ki poleg sloven-
ščine govori nemški, ita-
lianski in francoski je-
zik, srednjih let in sam-
ski se sprejemam. Ponudbe
s priloženo sliko in referen-
ciami na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Hotelski portir«
14338-1

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

89

Fotografska

pomočnika (co)
hitrega, dobrega kopa-
sta, sprejme v stalno
službo. Potrebna, 14070-2

Čedno dekle
pridno, pošteno, za hiš-
na dela ki zna tudi ku-
hati, sprejme takoj
Adolf Vastovac, Ambro-
sejev trg 3. 14333-1

Stalno službo
dobi sluga, delavec (ka) s
kavčijo nad 5000 Din.
Dopolni na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Stalno službo«
14390-1

Vajenci-ke.
Beseda 1 Din. davek 2 Din.
za šifro ali dajanje na
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din.

15 leten fant
pridno, pošten, bi se rad
učiti v vsaki tovarni. Ima
3 gimnazije. Bla Keibel.
Poljska pot 57, Moste pri
Ljubljani. 14040-44

Vajenca
z mešansko šolo, ugled-
ni starši, sprejme Zoro
Vinko, trgovac pri Sv.
Benediku v Slov. goriških
Krajevih. 13945-44

Brivski valenec
išče nadaljnjo učenje
pri mojstru z hrano in
stanovanjem, je zelo
prijazen in ima veliko ve-
selje do brivske obrti. —
Ponudbe na naslov: —
Valentin Škrlj, brivski
moj., Bled II. 14148-44

Kroj. vajenca
sprejemam takoj. Hrana
in stanovanje v hiši po
dogovoru. Leopold Kol-
man, krojač, Bled. 14178-44

Trg. vajenca
iz poštne hiše sprejme
takoj. dveh mesecev Verbič
v Ljubljani. 14163-44

Pridnega učenca
poštenega, vajen pri-
stojne znanosti in eno-
dobi službo pri Franci Koe-
peki v Mokronogu. Ponud-
be pismene. 14129-1

Frizerko
zmožnega vseh v damsko
strožo spadajočih del
sprejemam. Pismene po-
nude imajo prošilke z
znanjem nemškega jezika.
Ponudbe poslati na:
Franc Hering, brivski
salon, Dobrna pri Celju.
14095-1

Pletiljo
ki bi imela veselje tudi
za gospodinjstvo, spre-
jemam v svo okrobo. Po-
nude na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Pletil-
jo«. 14221-1

Do 2000 Din
mesечно
si lahko odpravite, ako
razpisujete za primerno
gotovino. Ponudbe z na-
vedbo razpoložljivega
zneska na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Mesec«
14000-1

Za vkuhanje gob
sprejemam osebo, ki bi
bila zaposlena v konzerv-
nični tovarni in ji je bilo
slično delo. Sever &
Komp., Ljubljana. 14003-1

Boljšo dekle
marljivo, mlado in sim-
patično, ki ima veselje
do pomaganja in bu-
dno, išče manjša obitaj-
la za vsa hišna dela. Po-
nude na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Boli-
še dekle«. 14161-1

Trg. prodajalka
z znanjem nemškega in
slov. jezika se takoj
sprejemam v trgovino z
meš. blagom. Potrebna
kavčija 6000 Din. Ofre-
te po možnosti s sliko
na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Trg. prodaj-
alka«. 14284-1

Dve kuharici
samostojno in pomožno,
dobre moči, sprejemam
takoj. Rokan, Selce, Hrvat-
sko. 14292-1

Godbenike
4-5. za vrh, sprejemam 4
vedno na mesec od 8. do
11. ure. Pismene ponudbe
na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Godbeni-
ke«. 14252-1

Iščem kuharico
za letno in zimsko sezono,
za manjši hotel na Gorenj-
skem. Pismene ponudbe na
ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Iščem kuhari-
co«. 14285-1

Kuharico
sprejemam s 1. junijem
tridnevnimi radniškimi druš-
ti. Naslov v oglasnem od-
delku »Jutra«. 14255-1

Zmožnega
pevovodjo
išče povzeta družba na pe-
riodski Ljubljani. Ponudbe
z referencami pod »Pevov-
odjo« na ogle-
delku »Jutra«. 14005-1

Samostojno kuha-
rico in podkuharico
sprejemam hotel Rokan,
Selce, Hrvaško. 14293-1

Postrežnico
iščem. Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Postrežnica«. 14018-1

Hotelski portir
inteligenten, z večletno
praktično, ki poleg sloven-
ščine govori nemški, ita-
lianski in francoski je-
zik, srednjih let in sam-
ski se sprejemam. Ponudbe
s priloženo sliko in referen-
ciami na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Hotelski portir«
14338-1

89

89

89

89

89

89

Steklar

z obliko, šifro ali dajanje
na slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din.

Prodajalka
mešane stroke, ki bi po-
mogla tudi pri gospodinj-
stvu, vajena tudi nekaterih
šivarskih, šifro ali dajanje
na slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din.

Knjigovodja-
dopolnilnik
ozir. tajnik, za slovenski,
arhivski, nemški in ita-
lianski jezik, z dolgolet-
no prakso, išče namestitev
Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro »Knji-
govodja«. 13974-3

Šofer-mehanik
z večletno prakso — vo-
začnik avtomobilov ter do-
bršilnik, sprejme takoj. Pri-
stojne znanosti in eno-
dobi službo pri Franci Koe-
peki v Mokronogu. Ponud-
be pismene. 14129-1

Kateri trgovec
v Mariboru
bi sprejel mladega (trgov-
skega) pomočnika proti ni-
ki plači, da bi se naučil
nemškega. Puhlik Viktor,
Maribor, Ribička šte. 4.
13961-2

Frizersko-brivska
pomočnica
dobro delavica, išče av-
torizacijo v kakem kora-
ničarstvu ali letovščini. —
Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Frizersko-brivska«. 13997-2

Gospodinjica
z dobro šolo in izobrazbo,
več letno delo v hrvaško-
jezični hiši, z znanjem
stenočrtnarstva in stroje-
stvarstva, zna tudi dobro
kuhati, išče službo. —
Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Gospodinjica«. 13997-2

Občinski tajnik
kot pomožna pisarna, moč
z dolgoletno prakso, prak-
so, zmožen perfektno ku-
hati, sprejme takoj. —
Ponudbe na ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Občinski tajnik«. 13997-2

Fotograf. pomočnik
išče službo — po možnosti
v hišnem in stanovanjskem
poslovanju. —
Naslov: 2. o. 5. B. 6. m. l. r.
Breslavič, Savinjska dolina.
13815-2

Trg. pomočnica
išče kjerkoljubno službo v
trgovini mešane stroke. —
Vajena tudi pri gospodinj-
stvu. Naslov v ogle-
delku »Jutra«. 13993-3

200 Din dam
čestemu, ki prečka delo-
viti in v hišnem poslovanju
kot tovarniška delavica v
Kranju ali kjerkoljubno. Cenj.
ponudbe prosi na ogle-
delku »Jutra« v Ljubljani
pod šifro »200 Din dam«. 13993-3

Mesto hišnika
bi prevzela boljši hišni
mlad, sestra s enim
otrokom. Ponudbe na
ogle-
delku »Jutra« pod šifro
»Mesto hišnika«. 14128-2

L. Wolff:

Garragan

Roman

Garragan je stopil iz jetnišnice in urno, kakor človek, ki nima časa na prebitek, krenil po golen lipovem drevoredu.

Uradnik, ki mu je bil odklenil vrata, je gledal za njim in majal z glavjo. Nato se je vrnil v poslopje.

Bilo je februarsko dopoldne s skoraj pomladnim solncem, a preko polji je pihal rezek, mrzel veter.

Ko je prišel Garragan na konec drevoreda, je za trenutek obstal, pogledal v nebo, ki se mu je zdelo za čudo visoko in široko, zblodil z očmi po vsem obzorju, zaduhal vlažno zemljo, globoko zasopel in nato malone zdiral dalje, kakor da bi hotel dohiti zamudo.

Z dolgimi skoki se je spustil za vozom cestne železnice, ki je bil pravkar minil postajališče, ga dohitel in skočil nani. Brzina vožnje, ki je že dolgo ni bil vajen, ga je v prvem trenutku tako omanila, da je nehoti zaprl oči. Bilo mu je, kakor da bi v sanjah padal z višine.

Nato je prišel sprevodnik in ga vprašal, kam se pelje.

V dolgih letih svojega jetništva je bil Garragan slišal, kolikani se je izpremenila slika sveta, a vendar le za tako širokih obrobih, da mu je bilo zdaj kakor človeku, ki je padel z neba. Svojim ušesom ne verujoč, je dvakrat vprašal, preden je plačal vozovino, za katero bi bil lahko leta 1914, preden so ga zaprli, kupil veleposestvo.

Sprevodnik, star mož, ki je poznal ljudi, je pomenljivo dejal:

»Da, prijatelj, na tvoj progi se marsikdo čudi.«

Garragan se je iztrezil. Pianost hitrice ga je bila minila. Kako počasi je drdral voz po zanemarnjenih ulicah mimo umazanih hiš, ki se jim je omet drobil z zidov! Gledal je v notranjost voza in opazoval potnike, ki so v razdraženem molku sedeli drug zraven drugega kakor truma popadljivih in lačnih živali. Kakšni veli in sumljivi obrazi, razdejani od grehov, izdobljeni od skrbni, spačeni od grenkobe, izmalčeni od pohlepa, razgrznjeni od obupa!

Garragan se je odvrnil. Kaj mu je bilo do teh ljudi? Kaj je pomenil zanj izpremenjeni svet? Z enim samim človekom mu je bilo poračunati. Ta edini račun je bilo treba plačati. Vsega ostalega mu ni bilo mar.

Počasna vožnja se mu je mahoma zazdela neznosna. Skočil je z voza, kakor da bi ga z bičem podili, in stekel na postajališče avtomobilnega izvoščka. Pod pazduho je držal usnjeno mapo, ki jo je skrbno stiskal k sebi.

»Knežja ulica!« je zaklical soferju in sunkoma odprl vrata.

Voznik je počasi zlezal s sedeža, poglaval voz in vprašal po hišni številki.

Nazadnje sta se vendar že odpeljala.

Garragan je mučila vročična nestrpnost. Da je le zaprl oči, je že zagledal sliko prihodnje četrte ure. Iznenadil bo ženo. Saj ne more slutiti, da pride danes. Dva meseca kazni so mu izpregledali. Morda je Glorija še v postelji. Nikoli ni vstajala pred desetimi. Videl je samega sebe, kako plane v sobo. Glorija bo zavpila. In potem?

Garragan je odprl oči in divje pogledal okoli sebe. Potem zadavi Glorijo ali jo ubije s čimerkoli, kar bo pri rokah. To mora biti. Usoda tako veleba. Deset let njegovega jetništva kriči po tej sekundi maščevanja. Šele ko bo Glorijin dolg poplačen z njenim življenjem, bo spet pravica na svetu.

In po umoru? Kaj bo po umoru, Garragan? Spet nazaj v jetnišnico? Odprl je usta kakor za strašen krik, ki bi bil spravil vse mesto na noge, če bi ga bili ljudje slišali. Vročica ga je obšla z mrzlo zono. Ne! Nazaj v jetnišnico ni bilo več poti. Ko ubije Glorijo, mu ostane samo še smrt. Treba je plačati v gotovini. V gotovini. V gotovini.

To je ponovil šestkrat, z drhtečimi čeljustmi.

In mapa z načrti? Ali se je moralo vse pogrezniti? Morda so bili vmes koristni izumi. Koristni? Komu koristni? Temu svetu sadističnih ječarjev, ki zapirajo svoje bližnje v kletke? Naj crkne, ves ta zverinski svet!

Garraganu je bilo, kakor da bi imel polna usta pepela.

Avtomobil se je sunkoma ustavil.

Garragan je spoznal hišo, kjer je nekaj stanoval, in skočil iz voza. Sofer je izražal vožnjo ter povedal, koliko je.

»Toliko denarja nimam pri sebi,« je zmeden odvrnil Garragan.

»Poslal bom slugo z denarjem dol.«

Planil je v hišo in stekel po stopnicah navzgor.

Pred vrati v drugem nadstropju je sopihaje obstal in zagledal dve vizitki. Na eni je bilo natisnjeno »S. Rosenstein«, na drugi pa »Juan Espogito«. Garraganu to ni šlo v glavo. Ali je bil zašel v napačno nadstropje? Šele čez nekaj časa je opazil pobledele in ne-kazno ploščice z imenom Garragan in pritisnil na gumb zvonila, ki ga ni izpustil, dokler mu niso odprli.

Mlada, čedna hišna se je pokazala in z grehotnimi lutkastimi očmi zastrela v razburjenega vsiljenca.

»Ali je moja žena doma?« je hripavo vprašal Garragan.

»Tu je samo madame Espogito, a madame zdaj ne sprejema. Ali ji smem kaj sporočiti?«

Garragan ni razumil niti besedice. Stopil je v predsobje, zaloputnil vrata za seboj in zavpil z glasom, besnim od nestrpnosti:

»Vprašam, ali je moja žena doma? Ali — je — moja — žena — doma?«

Dekle je preplašeno odskočilo. Vrata bližnje sobe so se previdno odprla. Majhen, tolst možiček brez suknjice, gospod S. Rosenstein iz Žolkijeva, se je pokazal in zvočno vprašal: »Kaj pomeni ta hrup? Saj nismo v gozdu!«

Ko je pa zagledal shušani, razorani obraz s plapolajočimi očmi, se je tiho umaknil.

Garragan je stal na mestu, ne vedoč ne kod ne kam. Nato se je spomnil svojega sluga in zaklical kakor človek v hudi stiski:

»Eweding! Eweding!«

Dekle se je zdaj ohrabilo in plašno dejalo: »Takoj pokličem gospoda Ewedinga. Zada v kuhinji je.«

Garragan je strmel za dekletom. Kaj se je tu godilo? Kakšni ljudje so živeli tu? Ali so bili izpremenili njegovo stanovanje v hotel?

A že je prišel Eweding, za katerim je stopala radovedna hišna, in spoznal svojega gospodarja.

»Gospod baron!« je zmedeno vzkliknil, loveč Garragana za roko, da bi mu jo poljubil.

»Ali je moja žena doma, Eweding?«

»Ne, gospod baron.«

»Ali je v Berlinu?«

»Ne, gospod baron.«

Garragan je zastrel v zrak. Strašna napetost, ki mu je dotlej mučila živce, je ponehala. Njegova pripravljenost, da bi izvršil umor, se je razblinjala v nič. V kolenih mu je drhtela slabost. Počasi, trudno je sedel na klop, ki je stala v predsobju.

Dekle je odšlo.

»Ne veš, kje je moja žena?«

»Ne vem, gospod baron,« je negotovo in s tesnobnim glasom odvrnil stari mož. Se trenutek, in solze so se mu ulile po licih.

Garragan ga je začudeno ošinil z očmi. Kako zgrbančen in star je bil postal! Če si ga pogledal, te je prišlo, da bi zaspal ali umrl.

Garragan se je zbral.

»Spodaj stoji avtomobil, Eweding. Vožnje nisem mogel plačati. Ti ali štiri ali osemdeset milijard ali bilijonov stane, sam ne vem. Ali moreš ti plačati soferju?«

»Prosim, gospod baron,« je vneto odvrnil sluga, ne da bi kaj osupnil.

Garraganu to ni šlo v glavo. Stari Eweding je mogel kar tako plačevati milijarde ali bilijone? Čuteč, kako ga obhaja vrtoglavica, je vstal in vprašal: »Kaj se je pa zgodilo z mojim stanovanjem, Eweding? Ali ste napravili iz njega hotel?«

»Vse bom pojasnil gospodu baronu.« Odprl je neka vrata. Ti dve sobi, delovna soba in spalnica, sta pridržani gospodu baronu. Samo soferju stopim plačat.

Garragan je stopil v svojo delovno sobo. Nič ni bilo izpremenjenega. Tako je bilo, kakor da bi bila soba čakala svojega gospodarja. Deset let je bilo minilo kakor en dan.

Garragan je vrgel svojo mapo na pisalno mizo in z obotavljajočimi se koraki krenil v spalnico. Preden je odprl vrata, je začutil divje razbijanje svojega srca, kakor da mu je v naslednjem trenutku izvršiti strašno, neusmiljeno sodbo. Toda nje, ki jo je bilo soditi, ni bilo v sobi. Samo bled vonj po parfumu, ki ga je Glorija rada imela, je bil ostal in je še vedno visel na zastorih in preprogah.

Mlad trgovec

Beli poznavatelj trg. na obsežnem gozdnem, z ne-
žal. kapitala, ki bi samostojno vodila trgovino —
vred. odobroba k vojakom.
Ponudba ženitve ni izklju-
čena. Le resno misleče naj-
se javijo na oglasni oddel-
ek »Jutra« pod »Mlad trgovec«.
13729-34

Obrtnik

Beli dopolnilni z učiteljske
Cenji, ponudbe a silko na
oglas. oddelku »Jutra« pod
»Mala muca«.
13842-34

Trgovec

z lastno trgovino, šteje go-
spodstvo a kavolji, vred-
odobroba k vojakom. Pri
obsežnem kapitalu, ki bi samostojno
vodila trgovino —
vred. odobroba k vojakom. Ponudba
ženitve ni izključena. Le resno misleče
naj-se javijo na oglasni oddel-
ek »Jutra« pod »Mlad trgovec«.
13729-34

Poroke

vseh slojev in ver. —
dajemo na diskretnost. Imamo veliko izbrano
dam in gospodov: delavnic in
zastojnih uradnikov, profesor-
jev, odvetnikov, zastojnikov
penzionerjev, trgovcev in
raznih ostalih. Če želite
ponudbe jamčimo. Posređi-
mo a polnim znanjem. Prospekti
in navodila raz-
pošiljamo proti vplačevju
10 Din v poštnih znamkah
»FIDES«, Zagreb.
dava 4.
13915-34

Uradnica

ki ima nekaj premoženja.
Šteje na življenjski post-
tvo — dobro situirana
gospodinja. Erednje sta-
nosti. Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod »U-
radnica«.
13914-34

Sitularni samiec

edraj, 38 let, iste inte-
ligentno prijateljsko,
zdravo, mlado, tempera-
mentno, lepe postave,
črno ali brinetno tem-
nih oči. Silka po mod-
nosti, zadnja. Diskre-
tija, čistina zaveda. Po-
nude po »Mladost 22«
na ogl. odd. »Jutra«.
14251-34

Gospodična

dobro situirana, šteje pre-
tostnosti let znanja z dr-
žavnim uradnikom 30 do 45
let. Resne neanovirane po-
nude pod »Smetna
Filija« na oglasni oddel-
ek »Jutra«.
14312-34

Ženitve

Beseda 2 Din. davek 2 Din.
za sifro ali dajanje na
slova 5 Din. Najmanjši
smešek 17 Din.

Samostojen gospod

beli poročiti gospodinja,
vredno v trgovini meša-
nja blaga. Dopise na ogl.
oddelku »Jutra« pod »U-
radnica«.
14312-34

Porokim

dobro kmetičko dekle a ne-
kaj dote ter vajeno go-
spodinja, staro 38 let.
Sam primeren fant, imam
lepo posredstvo v bližini
mesta. Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod »U-
radnica«.
14065-35

Dekle

erednih let, poznavatelj-
ca, dobra gospodinja, se želi
povezati a starejšim go-
spodom srednjih let, dobrim
gospodjem. Ponudbe na
oglasni oddelku »Jutra« pod
»Srednja bodnost 140«.
14046-36

Gospodična

srednjih let, povratnica ku-
barion, postava, z lepimi
prihranki, neomadeževane
preteklosti, želi poznanstvo
v svojo jetnišnico. Če želite
ponudbe jamčimo. Posređi-
mo a polnim znanjem. Prospekti
in navodila raz-
pošiljamo proti vplačevju
10 Din v poštnih znamkah
»FIDES«, Zagreb.
dava 4.
13915-34

Stirton, harmoniko

In moško kolo
poceni prodam. Hišnik.
Novi trg 3.
14322-26

Kratek klavir

in dobrem stanju poceni
prodaja Vidic Faust, Cerne-
tova 6.
14252-36

Pozor, pevska

društva in šole
Planine od 10.000 in har-
monik od 2000 Din vam
dostavlja Ivan Kacin, Dom-
tala. — Zastojanje cenit.
14335-36

Prodaj

dva razboja, stroj za
pranje centrifuga valja-
valica i Zakar. Ponudbe
na podružnico »Jutra«
v Celju pod »Tekstil«.
14343-29

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

tudi na obroke, in popra-
vila trpežno, po zelo nizki
ceni z jamestvom izvršuje
izumitelj Ferdo Motnikar,
uraz v Zagorju ob Savi.
13981-30

Stolpne ure

Mizarske stroje

nove in rabljene v najboljšem stanju si lahko ogledate v našem skladišču v pogonu. Istotam se predvaja tudi TROSTRANI SKOBELENI STROJ za izdelovanje ladijskega poda, katerega CENA JE TAKO NIZKA, DA SI GA MORE NABAVITI VSAKDO, KI GA LE MALO POTREBUJE.

Velesejma se ne bomo udeležili in VAS VLJUDNO VABIMO NA BREZOBVEZEN OBISK.

NE ZAMUDITE PRILIKE UGODNEGA NAKUPA.

KLEIN & STIEFEL FULDA

zastopstvo

PETER ANGELO d. o. z. LJUBLJANA, Tyrševa 31
Telefon št. 3249 4603

PERJE

Kokoške, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čiščeno in čobano.

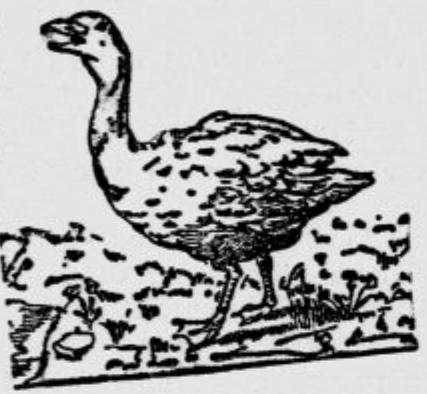
Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko.

Dobavlja se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon št. 59, 60, 3, 4.

CENE PERJA ZELO ZNIZANE. ZAHTEVAJTE CENIK IN VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLACNO!

Letovišče

Luče

v Savinjskih Alpah

Vsi kateri ste potrebni zdravega gorskega zraka, sonca, kopanja, miru in lepih izprehodov po iglastih gozdovih, posetite naše romantično letovišče, katero je tudi glavna izhodna točka za Sav. Alpe. Stanovanja po gostlinah in privatnih hišah. Penzija do 35.— Din. Redne avtobusne zveze iz Celja ter avtopostne zveze od železniške postaje Smartno ob Paki. Obračajte se na Tujsko-prom. društvo Luče, ki Vam bo dalo potrebne informacije. 4620

Plise za volane v različnih gubah, specialni entel oblek, volan, šalov itd., ažuriranje, entel vložkov in čipk, predtiskanje, vezanje monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj. 129

ZOPER PEGE

in nečistoči na obrazu uporabljate samo novo odlikovano RIVOLI specialno kremo. ki so jo izpopolnjevali leta in leta najboljši strokovnjaki. Uspeh zadržan. Zvečer si umijte lice s milom RIVOLI z mlačno vodo in na lahno smasirajte s to specialno kremo. Zjutraj si ponovno umijte lice in ga lahno zopet smasirajte s to kremo in nato ga dobro napudrajte z RIVOLI pudrom, ker vsebuje ta puder najfinije snovi, brez žilavega srebra. Krema stane 20 Din. Puder v vsaki barvi, srednja skatijca 20 Din; milo 8 Din. Poskusite tudi druge RIVOLI specialitete. Dobivajo se povsod; kjer pa niso v zalogi, jih razpošilja.

Parfumerija i kozmetika RIVOLI
Francuski magazin. Osijek I.
Katalog za polepšanje in cenik pošljemo brezplačno.

Z balzamskim učinkovanjem kisikovih kopeli se Vam povrne zdravje in lepa oblika nog v štirih dneh!

Oseki sklepi, kakor tudi telesa in noge, na boja uničujejo popolnoma vte, ki go zamoreta ostaniti ljubak obraz in lepa postava, ker se popolnoma po pravici predpostavja, da se ženska, ki ne posveča svojim nogam nikake paznje, zanemarija tudi v drugem pogledu. Vsaka žena siho zaradi lepe oblike in vte, ako stopi v lavorju tople vode nekoliko dekagramov sv. Roka soli. V tej balzamski kopeli je treba kopati noge 10 minut. V tem času pre-

dejo bolečine, pečenje nog in otekline kakor buče. Voda, ki je nasičena s kisikom, prodi v pore, omehča vso kožo in karja očesa v toliki meri, da jih lahko brez bole in brez brine s prstom odstranite zajedno s korenino. Izdean zavoček sv. Roka dobite že za ceno 9.— Din.

XVI. trivenetski vzorčni velesejem

Padova 9.—24. junija 1934 l.

Najvažnejše italijansko tržišče za razpečevanje zemljedeljskih produktov med Italijo in državami v Podunavju in na Balkanu. Največji popusti na železnih in ladjah za posetnike velesejma v Padovi, kamor prihajajo milijoni obiskovalcev bilo radi sejma samega bilo zaradi cerkvenih antonijanskih svečanosti. 4028

Hotel 'BELLEVUE' v Ljubljani

Krasne terase z divnim razgledom na mesto in planine. Priznana prvovrstna kuhinja ter izborna vina, pivo ležak. Lepo urejene čiste tujske sobe. Pension od Din 50.—. Kopel v hiši, avto-garaže, lastni gozdni park, izreden užitek za letoviščarje.

Priporoča se P. ŠTERK, hotelir in lastnik hotela.

Telefon interurban 30-42

Najstarejše kronične rane

ZANESLJIVO IN NAGLO ZACELI

«FITONIN»

lek za stare, zanemarjene rane, kar je dokazano in ugotovljeno po naših zdravniških in zdravstvenih zavodih. Bili so slučaji, ko so bile take rane stare preko 20 let, a so se zacelile v roku še ne meseca dni.

Steklenica 30 Din v lekarnah. Po poštnem porzetju 3 steklenici 50 Din. Po učno knjižico št. 14 pošljite »FITONIN« dr. s o. z., Zagreb I-78.

Registrirano pod št. br. 1381 — od 28. junija 1933.

Couch zofe

spalne fotelje, otomane, modroce in vse tapetne izdelke nudi solidno in po nizki ceni

RUDOLF RADOVAN

tapetnik

Mestni trg št. 13.

Vulkan KOSE

apno, cement in raznovrstno železnino si nabavite po zmernih cenah v staroznani trgovini železa

VINCENC KÜHAR

MARIBOR, pri frančiškanski cerkvi. 4578

Parketne deščice, trstje za strop, asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto

za izolacijo,

bitumen, lesni cement, karbolinej,

strešni lak

in razna izolacijska sredstva proti vlagi

dobite najceneje pri trvdki

JOS. R. PUH, Ljubljana.

Gradaška ulica 22

Telefon št. 2513

131

F. SCHNEIDER

PROIZVOD GLAZBIL IN POTREBŠČINA

ZAGREB, Nikoličeva ul. 12/c

ZAHTEVAJTE BREZPLACNO CENIK

Kostanjev les

kupuje celo leto proti takojšnjemu plačilu

ZLATKO KRALJ, Zagreb

Dordičeva ulica 6-III. 4656

ZAHVALJUJEM SE

»Naprednosti« reg. pom. blagajni v Mariboru na kulantno polno izplačani podpora po moji umrli taši, katero sem imel zavarovano ter priporočam to humanitarno ustanovo.

Celje, dne 15. maja 1934.

4641

Jakob Kovač, s. r., krojaški mojster.

Trgovina z deskami

v Zagrebu poleg kolodvora s poslovnico, šupo, in velikim ograjenim skladiščem **NAPRODAJ**. Ponudbe na Interreklam d. d. Zagreb, Masarykova 28, pod »Trgov. dasaka« K-2685. 4654

LETOVIŠČE LUČE

zgornja Savinjska dolina

Gostilna OJSTRICA

priporoča turistom, izletnikom in letoviščarjem sobe, prvovrstna štajerska vina in dobro domačo kuhinjo. Pension 30—35 Din. 4674

Josip in Ana Boltin.

F.

Bodner

zaloga klavirjev

MARIBOR

Gosposka ulica 2

Zastopstvo

klavirjev Würschinger

Salonski pianino Din 15.500, na mesečne obroke po 300.— Din. 4671

2 polnojarmenika

Pini & Kay, Topham zaradi ustavitve obra- ta ugodno naproday. Ponudbe pod »Werks- verkauf« na ogl. odd. »Jutra« 4591

GOLA Ž EKSTRAKT

Kjer sem hodil in kjer sem bil, povsod sem polno hvale užil.

»Ekstrakt družba« Ljubljana

Gospodstvska c. 8

Telefon 2059

Premog

Karbo-paket drva in koku

nudi

POGAČNIK

Bohoričeva ulica 5

VATO

v tablah in za odeje.

Preden krije svojo

potrebo, zahtevajte

moje vzorce in cenik!

ARBEITER

Maribor 29

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

4670

SLAVIJA

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, Gosposka ulica 12, telefon št. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Urejuje Davorin Kavcien. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezerska. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani

Dobro idočo, 40 let obstoječo veletrgovino

z mešanim blagom in poljskimi pridelki na deželi, tik farne cerkve, železniška postaja, v središču združene velike občine ODDAM zaradi bolezni s stanovanjem vred 1. julija v najem. Prevzem blaga ni neobhodno potreben. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 4677

Obiščite novo trgovino »pri Cirilu«!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel znano trgovino z mešanim blagom

VI. Škrbec, Vrhnika 28

katero bom vodil pod imenom

Ciril Malavašič

»pri Cirilu«

Trgovino sem založil popolnoma s svežim prvovrstnim specerijskim blagom, manufakturo, konfekcijo (»TIVAR« obleke), galanterijo, železnino itd.

Za obilen obisk se priporočam

CIRIL MALAVAŠIČ, »pri Cirilu«

VRHNIKA 28

4623

Obiščite novo trgovino »pri Cirilu«!